Doru Davidovici

CAII de la VORONEȚ

Premiul de Debut
al
Editurii Eminescu
1973

Premiul I
Proză

Coperta
Armand Crintea

Aviatorilor militari

PARTEA ÎNTÂI

CULOAREA CERULUI

sau

AERODROMUL

Niciodată n-aș fi crezut că „Love Story” o să se sucească, o să se răsucească și o să se suprapună într-atât peste povestea mea. Mai întâi Jennifer a murit, și deși aș fi avut chef să picur puțin la căpătâiul ei, n-am făcut-o: se plângea prea mult în jur. Apoi Jennifer – Ali MacGraw – s-a căsătorit cu directorul de la Paramount și a murit încă o dată, de data asta definitiv. Și, în sfârșit, Jennifer, cu fusta ei scurtă în carouri și picioare lungi, vârâte în ciorapii negri, a apărut într-o dimineață pe șoseaua pustie, făcându-mi semne disperate să opresc.

…Mă trezisem cu limba uscată și cu creierul coclit; când m-am sculat, l-am scuturat de pe pătură pe Pufi, care m-a privit cu reproș și s-a încolăcit să-și continue somnul pe covor. Presimțisem de cu seară o zi din aia, de-a dracului, posacă și plină de nădufuri. Așa cum te apucă uneori… și pentru că n-are rost să te descarci pe aproapele tău, l-am lăsat pe Pufi la părinți, m-am făcut că uit cele 24 de ore pe care le aveam libere, și am plecat la unitate. Am preferat Fiatul, pentru că trenurile, toate, plecau ori nesuferit de devreme, ori nepermis de târziu. Ieșisem din oraș, șoseaua era încă umezită de aerul

nopții, și departe, dincolo de curba lungă, o siluetă ținea brațul întins, încercând să oprească rarele mașini care treceau. „Vezi să nu” am mormăit apăsând accelerația prea mult chiar și pentru curba aceea ușoară. Silueta a lăsat mâna jos, descifrând fără greutate în viteza mașinii refuzul, iar eu m-am grăbit să iau aerul de om prosper de afaceri în drum spre importantele-i treburi. Dar când am trecut pe lângă ea, o palmă uriașă m-a plesnit prin parbriz, drept între ochi, și Fiatul a frânat cuminte, derapând ușor pe pietrele umezite. Până să mă dumiresc, Jennifer ședea lângă mine, rebegită, cuminte, cu genunchii lipiți între brațele strânse. Fiatul a pornit iar, singur, naiba știe cum, și când m-am trezit a doua oară, fata mă întreba dacă nu pot să dau drumul la calorifer în mașină. Am apăsat automat clapa de aer cald, și am privit profilul: părul lins, fruntea ușor bombată, nasul în vânt, bărbia rotundă și încăpățânată – mă rog, tot tacâmul. Se încălzise și se revărsase, moale ca o plăcintă, nu întreba unde merg, nu spunea unde vrea să ajungă. Avea o mutră așa adormită, încât ar fi fost o cruzime să-i fac probleme, și când am privit-o iar, după ce depășisem un tractor care șerpuia pe toată lățimea șoselei, trăgând după el un agregat misterios folosit în campania agricolă de primăvară, am văzut că adormise de-a binelea. Dormea tun, cu ceafa rezemată de spătarul banchetei, cu corpul prăvălit într-o parte, cu genunchii vârâți în schimbătorul de viteze; de câte ori îl manevram, îi atingeam ciorapii negri, întinși. Treaba ei.

•

Drumul, care de obicei îmi lua vreo două ore, a durat acum aproape trei. Chestia aia, care fierbea și răbufnea în mine, trecuse și dispăruse nu știu unde; mergeam ușor, să nu-mi zdruncin pasagera, acordam prioritate chiar unde nu era cazul, și mă felicitam că nu-l luasem pe Pufi cu mine. În primul rând, Pufi avea sânge de automobilist: alerga și se agita pe bancheta din spate, și lătra la geam toate vehiculele pe care le depășeam. Îmbrăcămintea portierei din dreapta era plină de zgârieturile ghearelor lui boante; oricum nu-i reproșam niciodată nimic. Nu înțelegeam însă brusca schimbare de atitudine când mai era cineva cu noi: Pufi devine pisicos. Toată bățoșenia lui canină se topea pe genunchii rotunzi ai doamnelor

mai mult sau mai puțin ocazionale care treceau prin Fiețelul nostru. Doar uneori, când depășeam câte un litraj superior cu mult nichel și multă sticlă, un rest de agresivitate părea că se trezește în firea lui blănoasă, adormită în poala doamnelor; atunci ieșea cu ciorapi rupți, și eu plăteam oalele sparte. Mă rog, Pufi rămăsese la părinți, iar eu făceam tot posibilul să ocrotesc somnul incomod al frumoasei adormite. Târziu, am băgat de seamă că ciorapii fetei sunt umezi – alergase prin rouă cu noaptea-n cap – și i-am acoperit picioarele cu vestonul care până atunci zăcuse aruncat în spate. În mașină plutea ceva proaspăt și inedit, știi, o chestie de-aia care anunță că te poți aștepta la lucruri mari. Am oprit în fața blocului, am scuturat-o de umăr. Jennifer – cum mă încăpățânam să-i spun în gând – și-a dezlipit cu greu ochii, privindu-mă întrebător. Am condus-o sus, i-am arătat unde-i baia, unde găsește schimburi uscate, am încredințat-o că poate să doarmă liniștită dacă-i face plăcere, iar dacă are chef să plece, să pună cheia sub prețul de la intrare, și să se ducă fără să lase scrisori de mulțumire. Jos, am băgat Fiețelul în garajul de scânduri din spatele casei, am scos bicicleta (pe aerodrom distanțele sunt mari și toți, cu mic cu mare, merg pe două roți) și am intrat în unitate. După o lună de absență, era cazul să-mi fie dor de escadrilă.

La Casa Mare, unde escadrila își avea birourile, sălile de pregătire și magaziile, am găsit totul de parcă aș fi plecat chiar ieri. Piloțimea era afară, la avioane. Am ieșit și m-am dus întins la 8103, avionul meu. Nu știu dacă ai avut ocazia să vezi un supersonic de aproape: e teribil. Când am venit aici prima oară, boboc abia scos din școală, aproape n-am dormit câteva nopți; mă întrebam dacă voi putea vreodată să zbor un asemenea avion. Tehnicul mi-a zâmbit: „bine ați venit”, s-a cățărat pe scărița ușoară de metal și mi-a deschis cupola. Eram acum cufundat în profesie – la propriu – până-n gât. Cabina avionului de vânătoare este altarul din care se oficiază această slujbă cumva păgână, amețitoare și absolută, care e zborul. Holbam ochii atent la toate amănuntele, recapitulând în minte funcțiile fiecăruia dintre cele peste trei sute de indicatoare, becuri, contacte, manete, cadrane – știi, în aer nu prea ai timp de așa ceva – și executând la rece manevrele cele mai dificile. Parcă nu fusesem niciodată în concediu, făceam iar trup cu avionul meu, în metrul acesta cub căptușit cu tehnică și geniu mă

simțeam, eram, într-adevăr, eu, în pielea care-mi convenea, și care mi se potrivește ca o haină pe un manechin. Vezi, acum urmează ceva delicat, care se cere înțeles cum se cuvine; sunt pilot de vânătoare, adică ceva neînchipuit de mult, visat de când eram plod și nesperat de realizat; zbor cel mai nobil și rapace avion care se poate închipui, și de aici mi se trag toate sevele, și încrederea de a fi. Am jurat pe albastrul unui cer, și avionul e arma cu care-mi îndeplinesc jurământul, iar zborul este justificarea faptului că respir, că mișc, că trăiesc – rațiunea mea de a exista. Și mai sunt unele chestii, pe care doar aviatorii le pot înțelege: chemări pe drumuri depărtate, ce n-au întotdeauna sfârșit, împlântările în amurg ca într-un spațiu străin, necunoscut; urletul forțajului, coloana de foc țâșnită din ajutaj, plumbul suprasarcinilor, umbra verzuie a țintei pulsând pe ecranul locatorului de bord, șocul rachetei zvâcnite de sub plan și aproape brusc, nedezmeticit cum trebuie, cerga mițoasă de oaie pământească, și apa rece băută din ulcica de pământ ars. Și iarăși, și iarăși, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, legat în chingi de avion, de metal de foc ermetizat, izolat de lumea din afară, „permiteți decolarea”, saltul imens spre dincolo, căutându-mă, spre mine – celălalt – spre esenţa mea de om.

•

Se înşală cine spune că la aviaţie se mănâncă bine; ca peste tot, mâncarea depinde de toanele bucătarului şi probabil că apele în care se scălda acum nu erau cele mai liniştite. După ce îl blagosloviserăm în cor pentru supa fără nici un gust, în afară de cel al sării, ne-am pomenit cu o tocană pe care oricare dintre noi ar fi gătit-o mai bine. Tocmai mă resemnasem, cu gândul la câteva conserve de acasă, când mi-am adus aminte de Jenny. Am urcat scările în goană, cu sufletul la gură: era prea frumoasă să fi rămas. Totuşi uşa era deschisă, iar ciorapii ei atârnaţi la uscat în bucătărie; ea însăşi stătea în pat, rezemată de pernă, şi citea. Acum, lăsase cartea jos – era „Farfuriile zburătoare” a lui Frank Edwards – şi privea spre uşă. „Bună!“ „Salut!“ „Cine eşti tu?“ „Un căpitan de aviaţie.” „Mi-am închipuit eu că eşti ceva de genul ăsta...“ – a arătat cu un gest vag spre poliţele prinse de pereţi, bucşite cu cărţi de aviaţie şi

ozenistică. „Şi crezi că e adevărat tot ce scrie aici?“ Am ridicat din umeri. OZN-urile mă pasionau, dar n-aveam nici un chef să discut acum despre ele. În pat stătea Jennifer a mea, îmbrăcată cu o pijama de-a mea, îi bănuiam fierbinţeala corpului tânăr sub cerga care-mi ţinea loc de pătură, părul negru se răvăşise şi-i atârna pe umeri, pe frunte... „Ce te uiţi aşa?“ Am tresărit: „trebuie că ţi-e foame, să mâncăm ceva“. I-am dat nişte basketi în loc de papuci, am deschis două conserve de carne, am scos sticla de coniac din dulăpior. A mâncat cu lăcomie, fără să ridice ochii, mormăind un „mersi“ înfundat când i-am pus în faţă păhărelul plin.

Apoi am discutat mult, nimic precis, ştii, de toate pentru toţi, mă ridicam din când în când să schimb rola la magnetofon şi parcă mi-era teamă să nu mă trezesc din cine ştie ce somn. Pe seară am ieşit să ne plimbăm, se uita mirată în jur: „cum, numai câmp!“ „aviaţia se face mai mult pe câmpuri“, „şi cum trăiţi?“ „aşa şi aşa, nici mai bine, nici mai rău ca alţii”, „dar aia ce e?“ „Aia“ era pista, aprinseseră balizajul şi scânteia în întuneric, galben, verde, roşu. „Mâine zbori?” Da, zburam. „Hai să te culci, am citit undeva că aviatorii trebuie să doarmă mult.“ M-am uitat la ea strâmb, se lua în serios într-o manieră care nu-mi convenea; şi am lămurit-o că zbor de noapte, toată ziua n-am altceva de făcut decât să dorm, aşa că nu e cazul să-mi poarte de grijă. Când am ajuns sus şi-a cerut scuze că doarme în pijamaua mea, a întins un cearşaf pe canapea, a aruncat deasupra o pernă şi sacul de dormit care zăcuse aruncat pe balcon („sau preferi cerga?“ „nu, mulţumesc”) şi mi-a urat somn uşor.

•

Am făcut un control cu Zeus, pentru revenirea formei, şi am decolat la interceptare.

Dirijarea se făcea de la o staţie de pe teritoriu, şi cum mai sunt şi surprize, m-am înţeles cu Ion să-mi comunice înălţimea când aude că au început să-mi transmită comenzi. Am decolat în forţaj, şi avionul m-a săltat urgent la paisprezece mii. Era o noapte „de zile mari“, vedeam de la Braşov la Constanţa şi de la Bucureşti la Iaşi, Ploieştiul, în salbă Buzăul, Râmnicul, Mărăşeşti, Bacău, apoi Brăila, ca potcoava de pe Giuleşti,

Galaţii... Am pus la orizontală şi am încercat să intru în legătură cu „*Piersica*”. Nimic. „*Piersica*” amuţise. Apoi mi-a explodat în căşti într-un amestec de ţiuituri şi hârâieli o voce pierdută la capătul pământului: „Sunt *Piersica*... mă auzi?“ Am blagoslovit în gând, ca un gentleman, şi m-am pus pe treabă. Adică să încerc sa disting din toată mizeria aia nişte cifre, capete compas, viteze şi timpi care urmau să mă scoată undeva, în spatele lui Ion. M-am bălăcit între două ceruri, la 14-l5000 metri altitudine, frecat mai rău ca un recrut tuns, încălţat şi pus să mărşăluiască prin cazarmă. Şi deodată l-am văzut. Trăiască ştiinţa şi tehnica modenţă, antenele uriaşe ale locatoarelor care pipăie cerul, ecranele verzui, computerele şi planşetele de dirijare, trăiască planşetistele, care se înalţă în vârful picioarelor subţiri şi lungi ca să marcheze poziţia vânătorului legat fedeleş în cabina ticsită cu aparate şi butoane, gonind smintit cu 1 200 de kilometri pe ceas – spre bucuria celor de la pupitrele de comandă: trăiască mama, care mi-a făcut ochii ăştia, nu grozavi de frumoşi, dar buni – buni, dom’le – că ce nu mi-a arătat ştiinţa şi tehnica modernă, mi-au arătat ei: avionul lui Ion, fulgerând în stângă mea, cu o coadă de foc după el, măcinând stelele. Am împins maneta în forţaj total şi am intrat în viraj – un viraj nebun, la cuţit, cu suprasarcină maximă, cu casca lipită de creier, cu creierii striviţi de cerul gurii, şi cu tot sângele din corp plecat spre bătăturile tălpilor. Un viraj al naibii, care încerca să sfideze toate legile aerodinamicii, şi pe care corpul meu omenesc, din carne şi oase, nu era pregătit să-l facă. Am scos pe un cap compas aiurea, la inspiraţie, şi am început să rag în microfon, cerând comenzi de dirijare. Am auzit vocea lui Ion, de parcă era lângă mine „la şaisprezece mii“, şi am râs de unul singur, în cabina mea roşie: auzi, *ţinta* să dirijeze *vânătorul*... Pe urmă a troznit ceva, a gâjâit, şi deodată a răsunat o voce calmă, care s-a uns peste zbieretele mele ca marmelada pe pâine. Mă luase în primire unul din cei bătrâni, un motan născut, crescut şi năpârlit cu microfonul în mână, şi asta se simte imediat. Din trei manevre scurte şi precise m-a scos în spatele *ţintei*, pe o curbă întinsă şi elegantă ca un şold de femeie. M-am apropiat, am încadrat, şi am tras tot filmul din fotomitralieră – o peliculă bună de trimis în şcoală, să fie material didactic pentru viitorii piloţi. Apoi am decuplat din forţaj, am împins manşa şi am virat

spre casă într-un picaj care-mi aducea în cabină tot cerul rece şi întunecat de afara. M-am uitat la viteză, am citit pe indicatorul inerţial distanţa până la aerodrom şi am privit ceasul pe care îl fixasem în momentul decolării. Totul durase şapte minute.

•

Dimineaţa am decolat în formaţie cu Chioru la interceptare. După ce am luat înălţime, m-am apropiat de el; zburam aproape, plan la plan. Îi vedeam de sub tăietura măştii numai ochii înfundaţi în orbite, şi mă amuzam ştiindu-i nasul mare şi gros înghesuit ca vai de el sub masca de oxigen. Chioru era un tip tăcut şi retras; juca volei cu un fel de pasiune seacă, sărind la plasă ca un ţap şi salvând mingile care păreau iremediabil pierdute; în timpul liber cobora la debarcaderul orăşelului şi ieşea cu barca pe fluviu. Într-o seară, la Constanţa, ne-am pomenit amândoi alături, colindând bar după bar. A fost o noapte de pomină, o noapte frumoasă şi plină de ghinioane, în care am sunat închiderea, pe rând, la Lido, Cin-Cin, Atlantic, am mâncat o porţie uriaşă de caviar sub ochii uluiţi ai chelnerilor de la Cazinou, şi care s-a încheiat în faţă la Delta Dunării din Mamaia cu ceva care ar fi vrut să semene a caft, dar eram prea moleşiţi, şi am preferat o retragere elastică. Dimineaţa ne-a găsit pe bulevardul Lenin, în drum spre autogara, scotocindu-ne buzunarele după doişpe lei, cât făceau biletele până la aerodrom. Fusese o noapte cum nu mai apucasem demult, recitasem din Bacovia, din Villon şi din toţi pe care-i ştiam şi pe care mi-i mai aminteam şi mă plânsesem de necredinţa unei iubite care-şi făcea vilegiatura – auzi, vilegiatura! – la 2 Mai, în timp ce eu mă perpeleam la focul unui amor trădat cu nonşalanţă. Chioru învârtea, aparent absent, paharul cu Campari; avea el boala asta, să bea Campari nepreparat, negru şi amar ca o mie de blues-uri, şi când i-o spusesem, ridicase din umeri, fără să răspundă nimic. Fusese o noapte fermecată, pentru că sub chitina aia nenorocită şi posacă îl descoperisem aşa cum era – vulnerabil şi timid şi cald – şi pentru că, deşi nici el, nici eu nu recunoşteam — deveniserăm brusc, dar în aceiaşi fel discret şi reţinut – prieteni. Fusese o noapte nebună, în care băuserăm

pentru Saint-Exupéry, Peter Townsend şi Traian Dârjan – şi pentru alţii, mai mici şi mai necunoscuţi, dar recenţi şi apropiaţi nouă; a doua zi, plan la plan, spulberând apa şi nisipul cu jeturile motoarelor, luam în trombă plaja de la Eforie la 2 Mai; iar apoi urmaseră câteva zile de discuţii savante în care făcuserăm praf toate schemele de atac la sol şi de venire la aterizare – în sala spaţioasă, dar rece şi întunecoasă, a arestului de garnizoană. O să înţelegi acum ce-am simţit când am văzut deodată că avionul lui Chioru arde. Luase foc brusc; şi ardea cu fum negru, învârtejit într-o coadă scurtă şi groasă, din care ţâşneau, când şi când, şerpi portocalii. Ardea exact ca avionul ăla de pe planşa din sala de pregătire, dar acum era real, la câţiva metri de mine, în stânga şi puţin în faţă... Am împins piciorul drept în palonier, mult, şi avionul mi-a glisat pe plan, depărtându-se de aparatul care ardea. Degetele mi-au apăsat singure emisia şi am strigat cu gura uscată: „Chiorule... măi, sări! Catapultează, Chiorule!“ Uitasem de indicativ, de tot; fixam avionul arzând, fumul, flăcările şi repetam în neştire: „Sări, te rog, catapultează, auzi, arzi, ai incendiu la bord, catapultează!“ Totul a durat foarte mult, adică mi s-a părut că durează foarte mult, era una din situaţiile alea când secundele se lungesc într-o peltea fără sfârşit, şi mi-era ciudă de laşitatea mea care mă depărtase de avionul-cap, zburam aproape în linie cu el, lateral la vreo optzeci-o sută de metri, şi tot strigam „sări, mă, sări, fir’ar mă-ta a dracului, eşti şi surd!“ Apoi a explodat, a fost o explozie neaşteptat de slabă şi de mică, în comparaţie cu incendiul ăla violent şi cu tot fumul negru străbătut de flăcări portocalii. Avionul a luat-o pe un plan, s-a răsucit ca o frunză de plop toamna, când o bate vântul, şi s-a năpustit în jos, spre pământul care se vedea împâclit şi ars. Abia atunci m-am dezmeticit, şi am luat degetul de pe emisie; mi-am şters pleoapele, mi-am smuls masca de oxigen care mustea de sudoare şi am intrat în picaj; se mai vedea, o musculiţă de argint cu un panaş negru-cenuşiu după ea. Am auzit glasul conducătorului de zbor, „130, ce s-a întâmplat acolo?“ Nu mă simţeam în stare să raportez, „vă spun când vin jos“; sub mine, la câteva mii de metri, înflorise o floare enormă, cu petale purpurii. Am redresat la 200—300 de metri de pământ; avionul – ce mai rămăsese din el – zăcea răspândit pe trei hectare, naiba ştie cum lovise solul, pieziş, nu se

îngropase – ricoşase, şi se împrăştiase apoi în toate părţite. Priveam tablele alea răsucite şi-l vedeam pe Chioru trăgând la fileu, vedeam Mamaia noaptea, îl vedeam pe bulevardul Lenin din Constanţa scoţând triumfător din buzunar o hârtie boţită de cinci lei... M-am învârtit acolo până când acul debitmetrului a început să bată spre o mie de litri; dintr-un sat din apropiere începuse să se strângă lume. Priveau în sus... mă aşteptau şi pe mine!? Am pus motorul în plin şi am luat înălţime, spre casă.

•

De fapt, Chioru a catapultat; dar asta am aflat târziu, la vreo două ore după aterizare. M-am repezit la telefon; în receptor, distorsionată, slabă, amestecată cu pocnetele şi hârâielile de rigoare, dar era vocea lui, fără nici o îndoială. Spunea că resrmţise un şoc foarte puternic, avionul încetase să mai răspundă la comenzi şi sărise. N-a avut timp nici măcar să anunţe la radio. Nu ştiu cum de nu l-am văzut când a părăsit avionul, asta e o chestie pe care numai aviatorii pot – dacă nu s-o înţeleagă, cel puţin s-o accepte. Pe urmă Chioru a venit cu un elicopter, era ca de obicei, parcă mai adus de spate doar, cu aerul lui de stârc nefericit, şi cu zâmbetul ăla nedescifrat, care mă făcea să mă simt mic şi neştiutor – ”ei, ce atâta zarvă”. Înnebuniseră toţi, veneau să-l vadă, să-l atingă. Chioru s-a dus spre comandantul unităţii colonelul l-a îmbrăţişat şi l-a sărutat, apoi s-au depărtat amândoi peste câmp, spre avioane, şi comandantul gesticula larg, în timp ce Ghioru mergea alături, gheboşat şi încăpăţânat. Peste câteva minute priveam cu gura căscată un avion decolând în forţaj, în timp ce colonelul, la zebră, pe jumătate ieşit pe geam, bodogănea cu microfonul în mână: „Zona 3, confirmă zona 3!“ Şi după o secundă un gâjâit, apoi vocea lui Chioru, uşor înfundată, dar veselă, incontestabil veselă: „Confirm, zona 3!“ Seara a fost mare banchet. Venise tot poporul în păr; toţi strigau şi se veseleau. Sărbătoritul şedea în capul mesei, liniştit, cu combinezonul de zbor peste el, şi cu zâmbetul ăla – al lui – mai puţin pe buze şi mai mult în ochi. M-am apropiat de el, cu paharul în mână. Chioru m-a privit, zâmbetul i s-a şters din ochi, a ridicat paharul „până-n fund“. „Până-n fund“, am zis, şi l-am dat pe gât. Pe urmă a izbucnit într-un râs zgomotos şi croncănit, râsut lui de stârc: „şi

nu m-ai văzut... nu m-ai văzut când am catapultat”. Era rândul meu să ridic din umeri fără să răspund.

•

Am plecat devreme, când chiolhanul abia s-a încins. De aproape o săptămână fierbeau şi răbufneau în mine o mie de diavoli din cei mai răi. Jenny era drăguţă şi amabilă, aproape tandră, şi în fiecare seară mă trimitea să iau în primire canapeaua de sub fereastră; pentru ea, prefera patul larg şi jos. Era un iunie rece şi aşa, ea înfăşurată în cerga miţoasă de oaie pe care o adusesem vara trecută tocmai de la mama dracului, dintr-un sat maramureşean de pe celălalt tărâm, eu – vârât până la gât în sacul de dormit – stăteam la taclale până ni se închideau ochii. Jenny părea mult mai tânără decât era; terminase o facultate ai cărei nume nu-l pomenise, cunoscuse mulţi oameni, şi ştia să găsească ceva interesant fiecăruia. Nu povestea niciodată nimic precis, care să-mi permită să deduc ceva despre întâlnirea noastră cumva neobişnuită. Eu aplicam sârguincios reţetele de cucerire rapidă: ce frumos e zborul, ce viclean e cerul, şi ce grozaivi suntem noi, aviatorii, care-l stăpânim. La punctul ăsta de regulă, Jenny începea să răsufle adânc şi regulat.

...Am găsit-o an fotoliu, citind. Găsise pe undeva, prin cine ştie ce fund de dulap, o salopetă veche, o spălase, îi suflecase mânecile şi cracii, şi o purta prin casă. Când am intrat, a lăsat cartea. Eram curios să ştiu cum va reacţiona; catapultarea lui Chioru făcuse vâlva cuvenită printre blocurile pitite în păduricea de salcâmi, şi urma o noapte din alea, în care luminile se sting tirziu. Erau şi alte nopţi, când o lumină arde la fereastră – la o singură fereastră – până hăt, în zori... ore înfricoşate şi reci. Mă rog... Din acest moment a fost tot timpul cu ochii pe mine, cât m-am schimbat, am dat drumul la magnetofon şi am venit lângă ea. M-am aşezat jos, pe covorul de iută, veioza lumina slab, magnetofonul cânta în surdină cântecul despre „Jacky-atlantul”, nemaivăzutul marinar, mă rog, tot tacâmul, dar eu simţeam ochii fetei, mari şi umezi, şi cumva supuşi. Era prima oară că aveam pe cineva lângă mine într-o asemenea ocazie şi curiozitatea mă făcea să fiu atent numai la ea. Jenny m-a privit lung, o privire nouă, aproape

timidă, şi deodată am avut un gust amar în gură, mă liniştisem brusc, şi parcă mi-era lehamite de cer, de cuvinte şi de avioane. Era una din clipele alea, ştii, când ieşi din tine şi o porneşti hai-hui, şi te întâlneşti iar cu tine, şi vezi că nu arăţi deloc aşa cum ţi-ar fi plăcut să arăţi, şi asta te întristează şi te pune pe gânduri. Jenny simţise probabil ceva, că mi-a atins uşor umărul şi m-a rugat să-i povestesc, dacă pot, ce s-a întâmplat, sau altceva, orice, legat de profesia mea eroică. I-am scuturat mâna de pe umăr, şi i-am spus de bătrân.

Era un moş ciudat, cu care mă întâlneam într-o cârciumă de pe malul Dunării. La început fusese un restaurant mare, cu garderobă şi emblema pe vestoanele chelnerilor, apoi, încetul cu încetul, dispăruseră – întâi feţele de masă scrobite, apoi orchestra; şi localul devenise într-adevăr plăcut. Veneau tot soiul de poporeni, şi aici îl cunoscusem prima oară pe batrân. Se zvonea că fusese pilot de război; avusese câteva victorii în est, câteva în vest... nimic precis. Bătrânul nu vorbea niciodată despre el; toate lucrurile pe care le povestea se întâmplaseră fie unui prieten, fie le citise prin cine ştie ce carte misterioasă, fără titlu şi fără autor. Avea o barbă albă, răsfirată pe piept; cu faţa bronzată şi cu umerii laţi, semăna cu Hemingway. Mă luase scurt: „ştii să cânţi la ghitară? cum, nu ştii!“ şi se aşezase în faţa mea. „Aviator” – ”Da“ – afirma, nu întreba. „Eu stau pe-aici. Văd cum zburaţi. E frumos să zbori.“ Uite, aşa ne-am cunoscut; ne vedeam întâmplător, nimic aranjat dinainte. Chestia cu ghitara era o idee a lui, n-avea nimic comun cu eventualul romantism al meseriei de aviator, ci era legată de vârsta mea, „generaţia asta... cu pantaloni strâmţi, şi cu ghitara in mină”. Bătrânul era cârmaci pe remorcherul care împingea bacul peste Dunăre, ceva mai la vale. „Aşa... manevrez şi văd cum treceţi pe deasupra mea. Aripile alea în trei colţuri, lipite de un tub ascuţit la vârf. Ce poţi să vezi, ce poţi să simţi”. Vorbea ciudat, uneori amesteca nu atât termeni cât sentimente, emoţii specifice zborului în limbajul lui cumva abrupt, şi îl simţeam ca un tip care strânsese cândva o manşă în mână. Într-o seara mi-a spus un lucru frumos: discutam de Mihai Pantazi, de Ionel Fernic, de vestiţii „draci roşii” şi toată epoca aceea eroică îşi fâlfâia elicele şi-şi huruia motoarele la masa noastră. Moşul m-a contrazis: vorbea greu, alegându-şi cuvintele. Spunea că nu, aia n-a fost epocă eroică, ci epoca romantică. Da,

când piloţii sărutau chiulasele încinse ale motoarelor după aterizare şi când comandorii topeau tacâmurile de la popotă ca să toarne în litere de alpaca, nituite în fuselaj sau pe planuri, după bâzdâcul fiecăruia, numele iubitei. Dacă se poate vorbi de ceva grozav, atunci asta se întâmplă acum; – şi vorbind, mă ţintea cu degetul lui gros şi cafeniu, cu unghia ruptă, – când te urci pe un butoi cu pulbere, şi-i dai drumul spre cer sau spre iad" – şi a ţinut-o aşa mult, până târziu, când ne-am pomenit zburaţi afară. I-am propus să-l duc acasă cu maşina, dar a zâmbit crâncen, a rânjit mai mult, aproape dispreţuitor: „pe-o noapte ca asta?" O spusese limpede, clar, fără pic de aburealã în glas, aproape răspicat. Era într-adevăr o noapte dată naibii, cu ceaţă pe apă, cu lună pe cer, şi cu un aer care se strecura uşor şi rece după gulerul hainei.

Apoi i-am spus că ea n-are cum să-l cunoască. Moşul se înecase în primăvara lui '70, când a venit Dunărea mare; transporta bacul cu oameni şi vite, din baltă încoace, la adăpost, pe malul înalt al Borcei. Era un moş ciudat şi înţelept: şi am adăugat că aş da orice, să ştiu ce părere ar fi avut bătrânul despre ea. Jenny a clătinat din cap; plângea uşor, nu ştiu de ce, şi în noaptea aia nu m-a mai trimis să dorm pe canapea.

•

Zborul s-a contramandat; aerodromul de rezervă era închis din cauza timpului. De fapt, peste toată ţara trecuse un front trăgând după el o mantie de nori foarte joşi şi întunecaţi; numai la noi era o frântură de cer senin, dar nu se putea risca începerea zborului fără aerodrom de rezervă. Am stat două ore la turn, sperând o ameliorare a vremii, dar degeaba; meteorologul se învârtea cu un aer preocupat printre hărţile şi diagramele atârnate de toţi pereţii, iar eu am coborât scara în spirală şi m-am dus să-mi iau bicicleta. Lângă rastel, am deslusit silueta deşirată a lui Chioru; mă invita să bem un coniac la „Trei Pungaşi". Vezi doamne, avea nu ştiu ce important să-mi spună. Am pornit alături, pe jos, deoarece bicicleta contravenea principiilor de lord ale amicului meu. Cu cataligele lui, desţelenea jumătate din aerodrom din doi paşi, în timp ce eu tropăiam plin de zel după el. În trecere am rezemat

bicicleta de un salcâm în faţa casei, şi am privit în sus: fereastra mea era luminată, o ghiceam pe Jenny citind ghemuită în fotoliu... Chioru refuzase să o cunoască, avea povestea lui tulbure şi încâlcită. Maria, nevastă-sa, terminase Facultatea de medicina, stătuse un an de zile pe aerodrom, profesând la spitalul din orăşel, apoi plecase la Bucureşti. Chioru o iubise mult, o mai iubea încă şi suferea în felul lui înţepat şi demn. Bănuiam ca vrea să discutăm despre Jenny, o eventuală punere în gardă împotriva nestatorniciei femeilor sau altceva de genul acesta, şi nu aveam nici un chef. Tremuram oricum de fiecare dată când mă înapoiam acasă – dacă a plecat? – şi trezirile din somn, noaptea, când o regăseam alături, fierbinte şi supusă, erau daruri nesperate, de la un Dumnezeu bun şi generos. Ştii, noi suntem obişnuiţi să trăim în extreme, avionul nu admite compromisuri, şi poate de asta ardem şi îmbătrânim mai repede decât alţii; înăuntru însă, ne păstrăm... tineri?!

...”Trei Pungaşi“ era o cârciumă mai răsărită, cu bar, frigider şi cu fripturi în frigider. O vopsiseră, o renovaseră, dar numele rămăsese cel vechi. Ne-am aşezat la o masă în fund, sala era aproape goală, Chioru moţăia cu paharul în faţă, trăgând din când în când din ţigară, şi fulgerundu-mă cu ochii neobişnuit de inteligenţi şi ascuţiţi, cum nu i-ai fi bănuit sub pleoapele umflate. Ăsta era modul lui de a-mi comunica lucruri importante, şi trebuia să-i răspund. Da, o iubeam. Să mă însor? Nu ştiu. Cu cine să mă însor? Nu ştiam despre ea aproape nimic mai mult decât ştiusem în dimineaţa aceea, când mă oprise pe şosea; doar că era fierbinte, şi că făcea dragoste cu un fel de stângăcie ameţitoare, dar asta nu-l privea pe amicul meu. De fapt, o singură dată, demult, mă gândisem înduioşat la o soţie când – după o pileală dezgustătoare cu bere şi coniac – făceam naveta din cameră în baie visând o farfurioară cu castraveţi muraţi şi o soţie credincioasă, care să-mi pună prişniţe reci. Ghioru privea aiurea, surâzând strâmb; i se dusese undeva, în fundul capului, scânteia aia din priviri, şi se gândea dus la Maria lui.

•

Într-o noapte, nu mult după discuţia cu Chioru, am plecat împreună cu Ion şi Ilie să aterizăm pe un aerodrom de cooperare. Primul decolase Ion, la câteva minute după el Ilie şi cu mine, în formaţie. La Galaţi, Ilie a virat spre Bod, cum prevedea misiunea, iar eu mi-am continuat drumul spre Tecuci. Vremea era frumoasă, iar meteorologul dăduse condiţii normale pe traiect şi la aerodromul unde urma să aterizăm. De la verticala Tecuciului am virat şi eu spre Bod, am cuplat forţajul şi, lansând avionul până la 2,5 M, am urcat apoi la 23 000 de metri. Pe măsură ce urcam, Vedeam soarele apărând la orizont, şi ridicându-se din ce în ce. La înălţimea asta era încă zi! Am privit cerul, vârstat în benzi de un portocaliu strălucitor, roşu din ce în ce mai deschis, şi albastru – la început metalic, apoi, treptat, spre negru; jos, pământul era învăluit în pâclă tulbure şi deasă – acolo era noapte. Nu se vedea nimic care să aducă a viaţă, şi tot universul se reducea la cabina deodată intimă şi comodă; doar radioul mă lega de o lume care exista undeva, foarte departe. M-a adus la realitate cronometrul de bord; am decuplat forţajul, am înclinat avionul într-un viraj din ce în ce mai strâns pe măsură ce creştea viteza, şi am privit critic acul variometrului, dat literalmente peste cap. Am pierdut ca nimic zece mii de metri şi am redresat la 13 000. Am cuplat radiocompasul pe staţia de aterizare, şi am stabilit regim economic. În faţă, Ion şi Ilie intraseră în legătură cu turnul de control al aerodromului spre care zburam, dar convorbirile se auzeau nedesluşit. Mă gândeam la Jenny, şi o clipă am avut certitudinea ei ca soţie. A mea, bineînţeles. Apoi m-am concentrat pe aparate, zburasem mult in forţaj şi urmăream cu deosebit interes temperatura în ajutaj şi indicaţiile manometrului de ulei. Motorul zumzăia liniştit, şi atunci am observat că de câteva minute zbor deasupra unui plafon compact. De fapt, era o suprafaţă imensă, netedă, neagră-cenuşie, şi respingătoare, în care colcăiau fulgere de toate mărimile şi formele. Nu mai văzusem aşa ceva de când mă ştiam, dar îi auzisem pe bătrâni vorbind; era limita superioară a unui front de cumulonimbi admirabili, ale căror căciuli se turteau ca nivelate de un tăvălug gigantic la cel mult opt sute-o mie de metri sub mine. Era foarte frumos – mă rog, măreţ, ştii, triumful omului – de privit, dar gândul că trebuia să trec prin el îmi tăia tot entuziasmul. Să mă întorc acasă – nici gând, raidul

era calculat astfel, încât aterizam în limită de gaz. Speram că nu o să ţină mult, dar cronometru! îmi indica că mai am doar vreo două minute până la verticala aerodromului. L-am auzit pe Ion raportând că a degajat pista, Ilie făcuse viraj şi intrase pe direcţia de spargere, era la o mie de metri şi nu ieşise încă din plafon – dacă ăştia au putut, de ce să nu pot şi eu? Am raportat verticala staţiei, şi m-am repezit în jos. La câteva sute de metri înainte de a intra în lava aia cenuşie, care se învolbura şi smârcâia aşteptându-mă, m-au luat în primire curenţii verticali. Jucărioara mea de aproape zece tone, cu aripi delta şi profil de săgeată, a fost aruncată pe un plan ca o nimica şi aşa, înclinat, am intrat în nori. Am redresat avionul, dar manşa juca nebună în mâini; am cuplat pilotul automat în regim de stabilizare şi – ochii pe aparate. Pătrundeam într-un masiv compact, negru-cenuşiu: în jur fulgera aproape încontinuu, şi bordul era luminat într-o lumină violetă, neobişnuită. L-am auzit pe Ilie raportând că a ieşit din plafon pe la 500 de metri; am socotit rapid, 12 000, cinci sute, asta face 11 500 de metri de plafon orajos, noaptea, eu sunt închis în musca asta care se prăvale spre pământ, ţinându-mi viaţa in indicaţiile unor ace care aleargă zănatice pe cadranele negre; înălţimea: 8 000 de metri, am făcut 4 000, mai am 7 500 de metri, 6 000... 3 000... 1 000... Dacă aş fi zburat mereu cum am zburat atunci, aş fi devenit un mare as al timpurilor noastre, ştii, o adevărată glorie a aviaţiei, iar instructorii din şcoală şi comandantul escadrilei s-ar fi lăudat cu mine. Ţineam cu dinţii elementele şi fără să iau seama la curenţii care mă zvârleau de colo-colo, şi la fulgerele printre care făceam slalom, am venit perfect pe direcţia de aterizare. De fapt, sub 3 000 de metri povestea se termina, era un plafon onest şi calm cu care eram obişnuit şi tocmai intrasem în ceea ce se cheamă pantă regim, când o mie şi una de maimuţe furioase au început să-mi frece fusekâlajul, planurile şi cabina, cu şmirghel d-ăla zgrunţuros. Avionul frânase parcă brusc, şi dintr-o privire am cuprins indicatorul conului, tahometrul, manometrul de ulei: toate indicau normal. Vitezometrul arăta că viteza se menţine constantă; numai acul înnebunit al radiocompasuiui m-a înştiinţat că treceam printr-o zonă puternic ionizată. Am menţinut direcţia după busolă; scântei mari, lungi de 15—20 de cm, alergau pe botul avionului, pe cupola cabinei şi pe bordul de atac al planurilor. Spectacolul

a încetat la fel de brusc cum începuse, tocmai când era gata să-mi iplacă: şi brusc, aproape sub mine, am văzut şirul de lămpi roşii care se continua, trecând printre luminile de intrare roşii şi verzi, cu balizele galbene şi violete ale pistei. Proiectoarele erau aprinse; am scos trenul, m-am convins încă o dată că becurile verzi ale trenului ard şi am redus viteza. Peste câteva minute, împreună cu Ion şi Ilie, ne aminteam melancolici de profesorul care ne predase meteorologia în şcoală, şi care-şi începuse cursul cu aceste cuvinte memorabile: „Meteorologia, băieţaşi, e cea mai mincinoasă ştiinţă".

•

Era după-amiază când a sunat soneria. Tocmai mă trezisem din somn, nu deschisesem încă bine ochii şi priveam amuzat ia Jenny, care, ghemuită în fotoliu, după obiceiul ei, răsfoia un album. Arăta ca adusă de ape în salopeta aceea largă, suflecată la mâneci şi la craci, părea mică şi jigărită în pânzăraia aspră, nefăcută pentru gâtul subţire care răsărea din gulerul răscroit. Mă gândeam cum se continuă înăuntru gâtul ăla, când „clopoţelul" de pe hol a început să sune în draci. Jenny a sărit în picioare şi a fugit la uşă; pe urmă şi-a adus aminte ce-i spusesem şi s-a întors spre mine. Şedeam deja pe marginea patului jos, trăgându-mi pantalonii. „Ce faci?" „Plec, vezi bine. Fă-mi o legătură cu ceva schimburi, şi pune-o în porthart." Se mira, în timp ce alerga de colo-colo: „cum, aşa, deodată? să deranjeze omul în orice clipă?" Ea de-abia aşteptase să mă scol, şi acum... nu pot să rămân, să spun apoi că eram plecat?... Doar nu anunţase nimeni nimic. Am rânjit, înnodându-mi cravata: „şi dacă e adevărat?" Jennv s-a oprit brusc, parcă împiedicată de ceva, apoi s-a întors spre mine; se făcuse palidă, şi degetele-i care ţineau cureaua porthartului burduşit s-au desfăcut încet, filmate parcă cu încetinitorul: porthartul a căzut sec pe covor; m-a întrebat încet, şi eu eram grozav de mirat de schimbarea asta neaşteptată: „crezi că e adevărat?" Părea speriată, şi atunci am vrut s-o liniştesc, dar n-avea rost. Auzeam claxonul microbuzului pe alee şi i-am strigat repezit din uşă că de asta sunt aici, pe câmp, şi de asta am aripile astea pe piept şi pe epoleţi, pentru că oricând poate veni semnalul acesta, şi oricând poate fi adevărat... Exerciţiul s-a

desfăşurat, ca de obicei, cu multă alergătură, cu strigăte, cu *hai sictir*, dar se pare că în ansamblu lucrurile au mers bine; Zeus era mulţumit când s-a dat încetarea. Am alergat acasă; îmi părea rău că mă ră- ţoisem la biata fată, ma rog, eram surescitat, grăbit, să priceapă şi să mă ierte. Jenny a dat din cap: sigur, cum să se supere pentru atâta lucru? Apoi s-a apropiat de mine, mi-a încolăcit braţele în jurul gâtului, şi cum priveam aproape ameţit gâtul pierzându-i-se în decolteul adânc al salopetei, a şoptit că... nu mai ţin minte ce a şoptit.

•

Cu sticla de Pepsi în mână şi cu câţiva biscuiţi în buzunar, m-am dus în spatele celulei de alarmă, unde era soare. Îmi place, dimineaţa, înainte de zbor, să beau un gât de Pepsi şi să ronţăi biscuiţi; găsisem un loc liniştit, aici nu vine nimeni să mă deranjeze. M-am aşezat pe scările de ciment, care duceau spre nicăieri, spre o uşă acum zidită, m-am rezemat de o treaptă încă neîncălzită de soare şi am scos din buzunarul special, de pe piciorul combinezonului de zbor, pumnalul de vânătoare, ca sa deschid sticla. Aveam sub ochi toată linia de avioane, şi asta îmi place grozav, văd tehnicienii roind cu salopetele lor negre (seamănă cu nişte libelule uriaşe, fără aripi, din cauza izolatoarelor fonice), motoarele pornesc ridicând trimbe de praf, maşinile de deservire se învârt de colo-colo, Soldaţii, cară scări şi capace de protecţie. E forfota aceea inerentă dimineţilor de zbor, primul lucru cu care face cunoştinţă un nou-venit pe aerodrom, şi de aceea poate amintea de un câatec pe care-l cântam în şcoală, un marş simpluţ, dar avea pe undeva un ce, un farmec autentic, ştii, „oraşul mai doarme / când noi decolăm”, vedeam aievea o metropolă adormită, cu zidurile abia înroşite, de soarele care răsare, cu străzi lungi, negre, încă pustii, dar o vedeam de sus, înţelegi, din avionul pilotat de mine, şi asta era o chestiune nemaipomenită. Nu ştiu de ce tocmai o metropolă... oare zborul conferea o parte din el şi orăşelului pe care-l trezeam, dimineaţa, cu motoarele noastre?

...Ronţăiam biscuiţii de-a valma cu gândurile, şi n-am observat avionul acela mare decât târziu, and trecuse radiofarul îndepărtat. Tehnicienii lăsaseră lucrul şi se uitau

miraţi cum vine la aterizare, gogeamite arătarea. E drept, pentru aerodromul nostru obişnuit cu avioane de vânătoare, uriaşa aeronavă de pasageri, cu patru motoare şi cu coiful alb ai radiolocatorului lucind în vârful fuselajului, era un oaspete rar. IL-ul a aterizat, a frânat puternic pe „pas invers”, şi a rulat lin şi maiestuos spre săgeată. Lumea ieşise grămadă afară din celulă, şi-l priveau cu toţii; când a întors pe-o roată, scârţâind din toate încheieturile, ne-am lămurit cărui fapt îi datoram plăcerea: una din elice, cea de la planul stâng, ultima, stătea inertă pe „pas drapel“. În timp ce autoscara se lipea de fuselajul înalt, ne-am apropiat de avion: încercam să desluşim prin parbrizul înalt şi întunecat feţele piloţilor, poate e vreunul cunoscut... Pasagerii începuseră să coboare, o stewardesă subţirică şi blondă stătea în capul scării, şi era cumva neobişnuită toata mulţimea aceea surescitată şi pestriţă pe aerodromul nostru auster. Pe urmă m-am auzit strigat cu voce nesigură, ştii, ca atunci când nu eşti sigur că persoana pe care o chemi e cea ştiută, şi m-am întors. Era Ingrid, ţi-am povestit de ea, o cunoştinţă în scaunul telefericului de pe Clăbucet, trei zile nebune-nebune sus, la hotelul de la „Plecare”, şi despărţirea jos, în capul pârtiei. Se ducea pe litoral într-un turneu, cu teatrul, la Predeal îmi spusese că e actriţă şi după cum arăta puteai s-o crezi – iar acum, uite... Mă privea curioasă, manejul nostru se desfăşoară fără spectatori, şi noi – oameni suntem – se uita la costumul de suprasarcină, la „jugul” pentru casca etanşă prins în jurul gâtului, eu mă înfăţişam în poza cea mai avantajoasă, încătărămat, înşiretat, strâns în fermoare, dar am luat seama la sticla de Pepsi, pe jumătate goală, pe care o păstrasem în mână. I-am întins-o: „Ţi-e sete?“ În clipa aia a tuşit megafonul şi s-a auzit ordinul „echipajele la avioane”. I-am lăsat sticla în mâna întinsă, am spus „pa“ şi m-am îndreptat spre avionul meu.

Aveam planificate doar două ieşiri, pe care le-am făcut repede. Tehnicul mi-a spus că IL-ul mai are de stat vreo trei-patru ore, venise un alt avion, mai mic, de la Bucureşti, plin cu scule şi specialişti, care năpădiseră ca furnicile motorul bolnav. Pasagerii erau în orăşel, venise un autobuz mare, numai nichel şi sticlă, în care se urcaseră şi plecaseră; la restaurant, bineînţeles.

...Ingrid şedea la o masă aglomerată, cei mai mulţi erau tineri, femeile frumoase, bărbaţii semeţi, şi mi i-a recomandat actori, prieteni de-ai ei. Toţi erau grozav de mândri de primejdia prin care trecuseră şi care-i înnobilase cavaleri ai aerului, aşa că, practic, nu se putea sta de vorbă în linişte. De fapt, mare lucru nici nu aveam să ne spunem; Ingrid era şi ea puţin pilită, ca toţi ceilalţi şi n-am ştiut ce să fac când m-a rugat să-i arăt unde locuiesc, „sunt curioasă să ştiu cum trăieşte un as“. Vax. Am condus-o la mine. Jenny s-a ridicat în picioare; purta veşnica ei salopetă şi părea mai mică şi mai neînsemnată ca oricând. Ingrid a măsurat-o din cap până în picioare şi s-a întors spre mine: „de ce nu mă prezinţi? soţia, nu?“ Şi pentru că nu spuneam nimic: „sau nu e soţia ta?“ Am privit-o în ochi, luceau uşor din cauza alcoolului, am privit spre Jenny care se uita aiurea, dar o ghiceam încordată, şi într-un fel detaşat – curioasă – sub salopeta de pânză aspră, şi am răspuns cât am putut mai calm şi mai răspicat: „Ba da, e soţia mea. Ce, nu se vede?“

•

Am decolat cu forţaj şi aşa, în bezna aia în care parcă dai cu capul de cum te desprinzi şi luminile balizelor rămân în jos şi în urmă, am ghicit – a străfulgerat o clipă – smulsă din fondul negru de flacăra forţajului – o masă imensă, cenuşie, fără nici o formă. Oricum însă, noaptea nu se anunţa dificilă, uneori prin spărturile norilor alunecau repezite stele, iar comenzile de la dirijare, se auzeau în căşti clar şi precise ca niciodată. Pe la 8 000 de metri am ieşit deasupra grosului de nori: aici mai era ceva lumină, lumina zilei de ieri, şi în contrast cu cerul palid care se vedea printre fuioarele lungi, negre, ale norilor de gheaţă, plafonul de sub avion apărea ca o imagine de basm încremenită, ştii, turnuri, creneluri, o mare cu valuri îngheţate etc. etc. La tub dirija Popa – l-am recunoscut nu atât după glas, cât după maniera de dirijare: din trei-patru comenzi m-a scos în spatele ţintei, la distanţa optimă; am încadrat şi am tras. Apoi am redus din forţaj, am scos frânele, şi am virat spre casă. Mergeam prin norii ăia, noaptea, cu 900 de kilometri pe oră, şi eram aşa liniştit şi împăcat cu mine în cabina cea roşie, motorul îşi torcea cântecul lui de drum-bun, şi parcă toată viaţa nu

făcusem altceva decât să zbor noaptea prin nori. Aş fi vrut să-i aduc aici pe toţi prietenii mei şi să le arăt, dar meleagurile astea mişcătoare sau încremenite, scăldate într-o lumină ireală, sunt imperiul piloţilor de vânătoare, şi oricine pătrunde aici altfel decât la bordul unui avion de luptă repezit, cu aripile puternic trase înapoi, nu e decât un intrus. Apoi, deodată, un ţârâlt în căşti, becul verde al radiofarului a clipit, şi am intrat pe condiţii: aspiram în difuzor, şi eram aspirat cu avion cu tot, de norii acum negri şi întunecoşi.

Coboram spre viraj, şi pe măsură ce mă adânceam, în jur se făcea din ce, în ce mai întuneric. Becurile roşii, care sus răspândeau doar o lumină palidă, luminau acum puternic, şi, când şi când, eram nevoit să reduc luminozitatea. Zburam ca într-un sac de beznă şi-mi spuneam că nu e posibil să se întunece şi mai mult, dar fiecare sută de metri întuneca iarăşi şi iarăşi vălul de nepătruns din jurul cabinei; era necrezut de întuneric, zburam ca într-o vrajă rea, parcă spre celălalt tărâm şi atunci mi-am amintit de bunică-mea, şi am auzit ce mi-a spus prima oară când m-a văzut în uniforma şcolii de aviaţie. M-a privit îndelung, eu mă umflam în vestonul cu petliţe azurii şi un fel de păsări măiestre din metal ştanţat îmi îmbodobeau epoleţii; bunica m-a admirat îndelung, apoi mi-a zis in dulcele ei grai moldovenesc, cumva grijulie, cumva..., da dom'le, în măsura în care bunică-mea putea să fie băşcălioasă, în băşcălie: „*ia seama să nu-ţi rupi fre-un chicior acolo*“. Ştii, nu credeam în tot felul de gânduri şi imagini care-ţi flutură prin faţa oohilor în momente dificile, dar atunci am auzit clar glasul bunică-mi, şi ce era să fac, am zâmbit. De fapt nici nu era ceea ce se cheamă un moment dificil, spărgeam un plafon liniştit, fără scuturături şi oraje, dar era un fel de spaimă iraţională provocată de bezna aia nesfârşită, răsărită poate din vremea când trăiam în peşteri şi întunericul însemna începutul şi sfârşitul tuturor lucrurilor; ştii, dormise atâta în mine şi ieşise acum la iveală, cuibărită în capul pieptului şi-o simţeam ca pe un gol mare şi apăsător. În situaţiile astea n-ai altceva de făcut decât să căşti ochii mari pe aparate, să-ţi decuplezi simţirile imperfecte şi devenite primejdioase, ca să te ghidezi după indicaţiile lucide şi precise ale bordului. Am virat, şi la o mie opt sute de metri eram ieşit din plafon; departe, la peste 25 de kilometri, vedeam luminile

pistei aşternându-se cuminţi, alcătuind parcă un ac lung, de argint strălucitor, ştii, acul care spulberă vraja cea rea.

•

Am găsit yala trasă, dar sudoarea aia rece şi lipicioasă m-a năpădit doar când am intrat şi am văzut cheia agăţată în cuiul băitut lângă cuier. Sau uitase să-şi ia cheia când coborâse? se dusese, desigur, să cumpere ceva, sau să se plimbe, şi o să vină imediat... nu-i aşa? Am ştiut că a plecat, că e dusă şi n-o să mai vină. când am observat că lipseşte salopeta: ştii, salopeta veche, decolorată, cu mânecile şi cu crăcii suflecaţi.

•

Dimineaţa m-a trezit, cu surle şi trâmbiţe, şoferul de pe microbuz. Uitasem să întorc ceasul, şi dormeam ca un butuc; venise să mă ia în alarmă, cum, tovarăşul căpitan a uitat că e de serviciu? Nu, vai de mine, aşteaptă-mă cinci minute.

Ziua era caldă, cerul albastru, şi vrăbii se hârjoneau în praful cenuşiu; ne aşteaptă zările şi depărtările; am luat avioanele în primire, apoi Ilie a aşezat piesele pe tabla de şah. N-am jucat mult – oricum, mă bătea – l-am rugat să-şi găsească alt partener şi am scos din porthart o carte. Cartea a zburat însă imediat, eu m-am repezit la uşă: becul roşu clipea, şi soneria zbârnâia: alarmă.

Am alergat – Ilie şi cu mine – la avioane, împachetaţi, legaţi, cu căştile ermetice pe cap, şiroind de sudoare sub vizoarele de plexiglas: „dacă de data asta e adevărat?“

Am urcat în cabină şi am cuplat radioul; tehnicul, pe scară, mă conecta la avion prin tot felul de furtunuri, chingi şi cordoane izolate – oxigenul, încălzirea, paraşuta... „*Turnule*...” .,Da, *Turnul*”. „Sunt gata“, „Bravo, mai stai“, „Stau“. Nu, nu era adevărat, doar un exerciţiu de rutină. Aveau chef de glumă în zebra cu aer condiţionat: „Ţi-e cald, căpitane?” Zăceam înfăşat ca un prunc, lac de apă, şi-l băgam în mă-sa. În gând. Nu merita efortul să apăs emisia. Zborul continua, lumea trecea pe lângă mine, şi toţi mă priveau compătimitori. Ne-au ţinut aşa, un sfert de oră – ca să fie! – şi când am coborât, puteam stoarce, fără grijă costumul de pe

mine: umpleam o arenă, să înoate trei balene pe burtă – pe spate.

În celula de alarmă, albă şi plată ca un vapor, era răcoare.

M-am întins pe divan şi am întins mâna după cartea pe care o aruncasem când becul roşu de deasupra uşii explodase cu lumina lui rău-prevestiitoare. Era o culegere de texte după O'Henry, simplificată, o engleză de preşcolari pe care încercam s-o biruiesc. Afară îşi vedeau de treabă. Zburau, auzeam motoarele urlând la decolare, zgomotul pionilor şi al nebunilor trântiţi pe tabla de şah din camera vecină, şi, din când în când, vocea metalică, impersonală a telespeakerului anunţând plecări şi sosiri. Prindeam automat sunetele astea, cu care eram obişnuit, ca o mamă cu plânsul plodului, până când, deodată, mi-am dat seama că se făcuse linişte şi atunci am încetat să mai trec cuvintele în vocabular, încremenind cu stiloul în aer şi cu urechile ciulite. Vizavi, ţăcănitul şahului nu se mai auzea. Am ieşit din cameră, am traversat culoarul pustiu şi am întredeschis uşa: nimeni. M-am aplecat peste telespeakerul care bâzâia încetişor în colţ: „*Turnule*, hei!", am aşteptat şi am repetat iar: „*Turnule*". Mi-am îndreptat spinarea şi m-am întors în cameră. Becul roşu era stins. Apoi am auzit paşi pe coridor, uşa s-a deschis şi a intrat Vicontele: „Dom'le, grozav..." „Ce-i aşa grozav?" Şi-a desfăcut fermoarul de piept, până jos şi burta i-a năvălit afară din ţesătura strâmtă a costumului de suprasarcină; apoi m-a privit cu oohii lui de viţel, mai miraţi ca niciodată, şi a constatat uluit: „Ăsta nu ştie nimic!" Am simţit cum se strânge pielea pe şira spinării, dar am continuat pe acelaşi ton alb: „Ce-i de ştiut?" „Nea Radu, bre! A aterizat pe două roţi. Botul şi stânga. Dreapta s-a blocat. A ieşit din pistă, a şifonat niţel avionul, el n-are nici pe dracu. Du-te să vezi." Apoi, încântat că adusese primul vestea, şi-a tras fermoarele la umăr şi la mâneci. Îl vedeam cum iese din costum, cum din zvelt devine din ce în ce mai revărsat; s-a întors cu spatele să-i trag ultimul fermoar, la care nu putea ajunge, şi s-a extras din costum ca un cârnat care se umflă la fiert. A ieşit din uşă, s-a întors spre mine: „nu vii? să vezi şi tu..." „La ce, azi el, mâine eu... mai târziu tu..." Vicontele şi-a îngustat ochii, apoi a ridicat din umeri: „bate-n lemn!" A închis uşa, i-am auzit paşii îndepărtându-se; m-am ridicat de pe divan

şi m-am dus în ciorapi până la masa din mijlocul camerei. Era o masă obişnuită, cu tăblia din PFL nefurniruit, totuşi era lemn, lemn adevărat. Am dat la o pante harta şi am ciocănit uşor colţul din dreapta, cu arătătorul îndoit, de trei ori.

PARTEA A DOUA

PRIVEŞTE FLUVIUL ÎN OCHI

sau

STEFANOFCA

La urma urmei, de ce nu Stefanofca?!

Dau un şut puternic valizei grele, galbene, din piele groasă de porc, care-mi zace la picioare pe puntea murdară. Darul unui prieten, pilot la TAROM; lucru scump, cu multe curele şi catarame nichelate, făcut pentru mâinile *boys*-ilor de la marile hotefluri, pentru escalatoarele şi benzile rulante ale marilor aerodromuri. „*Good fly*“, săpat în negru pe capac, nu lasă nici un dubiu. *Good fly* priveşte cerul cenuşiu, papurile, catargul subţire al vaporaşului. *Good fly* se zgribuleşte, ce caută aici? Ce căutăm aici? Într-un imbold de camaraderie curăţ solizii lucioşi, deja lipiţi de literele negre. Are dreptate valiza *Good fly*, în situaţia mea aş fi putut nimeri uşor la curse externe. Am ore de zbor, multe, am fost un bun pilot de vânătoare atât cât s-a putut, iar când nu s-a mai putut... Am fost pilot de vânătoare. Pe avioane supersonice. 10 ani. E ceva timp... Valiza galbenă, făcută pentru calele de mărfuri ale marilor aeronave, zace stingheră la picioarele mele pe scândurile cenuşii şi pătate. Vaporul taie apa, valurile tulburi îi mângâie lin bordurile şi se unesc din nou undeva la pupă, la *pupá*, cum spun marinarii, în dâra de spumă lăsată de elice. Aş fi putut zbura un „Jet argintiu”, patru motoare turboreactoare urlându-şi marşul triumfal de drum-bun, pilot-prim, pilot-

secund, navigator, mecanic de bord; trei stewardese răpitoare, picioare lungi, fuste scurte, busturi explozive. Deasupra norilor învolburaţi, trei ciocănituri discrete în uşa cabinei, faţa blondă zâmbind dulce: „Comandantul doreşte cafea şi sandviciuri cu icre?“ „Da, pisicuţo”. Lipa-lipa la oficiu, după cafeaua şi icrele comandantului. Icre de Manciuria, evident. Apoi Orly, Stockholm, New-York, Londra, Hawai, San Francisco. „Ladies and gentlemen, legaţi centurile, decolăm. Comandantul de echipaj vă urează bun-venit la bordul aeronavei TAROM.“ Cămaşa albă, imaculată, şarpele negru al cravatei cu o minusculă emblemă argintie. Cabina largă, lucioasă, mult nichel, multă sticlă. Semnalul scurt al starterului, *tararam-pararam*, căi senine de cer se deschid înainte. De ce Orly, de ce Stockholm, de ce New-York? De ce nu Stefanofca? De ce stewardese în uniforme albastre mulate pe corp, franţuzoaice subţiri sau blonde scandinave pline de nerv, şi nu fata asta cu păr imprecis sub broboada groasă, cu gură prea mare şi cu dinţi ieşiţi, care se hlizeşte la mine încă de când am plecat din Tulcea? Stă pe un coş mare cu peşte, ireal, şi în Deltă se aduce peşte? cu picioarele desculţe atârnând, gleznele roşii, calcâiele negre, poţi sădi o grădină în călcâiele alea negre şi crăpate. Lăptuci, ardei. E puţină lume pe vapor, au fost mulţi la plecare, s-au rărit pe drum, care pe vreun debarcader pustiu suspendat pe nicăieri, care pe vreo barcă ţâşnită tăcută dintre papuri. A rămas numai zâna asta rustică care-şi arată dantura la mine, la marinari, la galbena valiză „*Good fly*“, la cerul mohorât şi pustiu. Cine a spus că cerul Deltei e plin de păsări? O cunoşteam de sus, de la 2, 3, 4, 5, 10 000 de metri, sordidă, plină de putreziciuni, un stârv imens împlântat în mare, Delta, „nu coboară nimeni sub 2 000 de metri, păsări multe, pericol de ciocnire”, ăsta era laitmotivul colonelului când zburam deasupra Deltei, dar parcă îi poate interzice cineva, ceva, pilotului de vânătoare?! 1 000, 500, 100 – zburam cu altimetrul la zero peste câmpiile halucinante de stuf, sărind sălciile, căutând magistrale de apă cu cotuiri line, rotunjite pentru desăvârşirea rase-mottului. Delta năvălea în cabină cu 900 de kilometri pe oră, se amesteca cu indicaţiile bordului, cu pâlpâirea luminilor roşii de avertizare, atunci da, erau şi păsări, multe-multe păsări, năluci prăvălindu-se cu aripile strânse pe lângă corp, mă rugam lui Dumnezeu să nu aspir vreuna în

difuzor, motorul blocat, asta însemna să mă fac una cu apa şi putreziciunea, sa devin o papură răsărită din mormanul fumegos de metal contorsionat... „Stingeţi ţigările, legaţi centurile, peste două minute aterizăm la Orly“. Radio-faruri precis acordate, balize, semnale sfrălucitoare, ecrane verzui, în căşti vocea potolită a dispecerului graseind franţuzeşte engleza, limba marelui trafic aerian. Pista largă de beton, aerogara – sticlă, arcuri generoase de beton năzuind spre cer. Prova boantă a vaporaşului, apa tulbure şi mâloasă: de ce Orly, de ce New-York? de ce ultramoderne aeronave? N-am mai putut zbura la vânătoare supersonică, aş fi putut alege curse externe TAROM, uniforma de amiral italian, stewardese, şi am ales Stefanofca. Orly e departe, New-York – dincolo de Atlantic, Stefanofca e capătul lumii. „Am nevoie de un om la Stefanofca.“ Biroul greu, masiv, lustruit, conştient de importanţa hârtiilor pe care le poartă pe şoldurile late acoperite cu cristal gros. Conştient de gravitatea deciziilor rostite din spatele lui, de ireversibilitatea semnăturii aşternute pe hârtiile care-l acoperă. Stăm smirnă, umerii mei cu epoleţi aliniaţi între alţi umeri cu epoleţi. Emoţionat? Poate puţin, la intrare. Mă regăsesc în faţa mobilei oficiale, sobră şi masivă. Grimasă interioară, încerc să fixez un gând strecurat pe nu ştiu unde şi nu ştiu când, da, atunci, de mult, alt birou, alţi umeri, plăpânzi, lângă umerii mei, „de bunăivoie şi nesilit de nimeni”... Ha, ha. A existat o dată un cap blond pentru care aş fi răsturnat cerul, aşezând pământul în locul lui. S-a apropiat de mine lin, m-a mângâiat şi s-a clătinat în preajma mea cum se leagănă şi se freacă insuliţele astea minuscule de trestie încâlcită pe flancurile vaporaşuluiJ apoi a dispărut la vreo cotitură, dus de curent. O linie neagră, precisă, stingheră, pe harta impozantă din spatele impozantului birou. Cea mai neagră şi cea mai stingheră. „Raportez: merg eu la Stefanofca. De bunăvoie şi nesilit de nimeni.” Ultimele cuvinte mai mult mormăite, fac un pas înainte din şirul de oameni aliniaţi, încremeniţi într-un „drepţi” impecabil pe parchetul lucios. Simt sub degete vipuşca aspră a pantalonului de uniformă: azi, ultima zi de pilot militar. Ultimul raport de comandant de patrulă, primul al proaspătului comandant de detaşament de la Stefanofca. Cel de după birou nu tresare – gradul, funcţia nu-i dau dreptul să se mire. Sau să-şi manifeste mirarea. O fi având voie să se bucure? Simt

răsuflarea unanim uşurată a celor rămaşi aliniaţi în spatele meu. Şi ei, ultima zi de piloţi militari. Mă reprimesc în şir puţin concesivi, suntem aceiaşi, nu mai suntem aceiaşi. Pentru ei Londra... San Francisco. Stefanofca, spaima, Stefanofca, bau-baul, IAR-ul bătrân şi rablagit, trestiile, lipovenii, pelicanii, hamalâcul aerian au căzut deja. Rămân pistele betonate, luminile multicolore, valuta, dolarii. „London, I'm YR-BACD" „Well, take off". În spate, dincolo de uşa blindată, vocea melodioasă a stewardesei: „legaţi centurile, comandantul aeronavei vă urează bun-sosit la bord". Becurile verzi, motoarele în plin, frâna eliberată, şocul teribil, zecile de mii de kilograme-forţă aruncând în cer aeronava uriaşă. „Thank you, London." Vaporaşul îşi încetineşte păcănitul motorului din trestii apare o barcă mare, cu fundul plat, se lipeşte de bordul nituit, şi un fel de haiduc bărbos apucă balustrada, chiar în dreptul meu. Cuget la pumnul păros care ar da jos un Boeing dintr-o singură lovitură, dar nu mult, n-am timp. Deasupra, căpitanul strigă inutil într-o portavoce de carton, cu margini ferfeniţite: „Pasagerii pentru Stefanofca, debarcarea!" Deci, asta-i. Un ultim adio aeronavelor argintii pe ceruri exotice, ridic valiza, dau s-o transmit haiducului, acesta nu pare că vrea s-o primească, dă-o dracului, o arunc, *Good fly* bufneşte pe fundul smolit al luntrei, stârnind furtună în cele câteva, degete de apă clocită adunată sub banchete. Încalec balustrada, o ultimă privire punţii jegoase, zâna Deltei se foloseşte de prilej să-şi mai arate o dată dinţii ieşiţi în afară – gata. Săr, mă instalez pe scândura lustruită de fundurile multor generaţii de pescari. Bărbosul mă priveşte în faţă, deschis, descifrez ceva ca un regret în ochii lui albaştri şi apropiaţi. Îşi scuipă în palme, un scuipat mare, gigantic, nemaipomenit, s-ar putea spăla liniştit până la coate în scuipatul ăsta; apucă vâslele şi întoarce hotărât, aproape pe loc, luntrea aceea cât un port-avion. O ia de-a curmezişul canalului, am impresia că o să ne împotmolim în zidul de stuf, nu, în ultimul moment tulpinile se dau la o parte şi pătrundem pe o potecă de apă abia ghicită. Vâslaşul nu spune nimic, iată primul taciturn al locului. Sau nu ştie ce să spună. Îi întorc spatele şi aşa, cu faţa spre ciocul bărcii, îmi imaginez un monumental arc de triumf răsărit din ape, pe sub a cărui boltă trec în sunetele unei fanfare alcătuite din cinci sute de muzicanţi Aclamaţii, urale şi flori, multe flori. Tăind marele

arc de cerc, legată de cele doua picioare masive, o pânză roşie îşi flutură inscripţia albă în strigătele mulţimii. Dau capul pe spate și citesc: „*Welcome to Stefanofca*.”

•

Perdeaua de papură se dă la o parte brusc, şi satul apare întreg, alb, curat, înşirat pe o spinare de pământ ieşită din ape. Aşa ceva se cheamă în limbaj local grind, dar asta o s-o aflu mai târziu. Pentru început, bărbosul acostează la un soi de debarcader improvizat şi ghicesc fără greutate în toată atitudinea lui refuzul de a se mai mişca de acolo până nu ies din luntre. Îmi iau valiza galbenă, pârâiaşe tulburi de apă se preling pe pielea fină, şi debarc. Columb descoperă America! Urc malul scund, în ale cărui lungi orizontale un hidrolog ar putea descifra fără greutate istoria creşterii şi descreşterii apelor Deltei pe o bună perioadă de ani. Satul e simplu şi mic, şi se dezvăluie dintr-o privire: două uliţi între trei şiruri de case, 10—12 case de şir. Fântâni, sălciile de rigoare, cuiburi de berze pe acoperişuri. Mai ales cuiburi de berze. Casele sunt, fără excepţie, albe. Acoperişurile, după vechimea stufului din care sunt făcute, galbene, cafenii sau negre de-a binelea. Trec mâna peste faţă, îmi place unde am nimerit. Atât doar, că e prea pustiu. Traversez cele trei şiruri de case; urmează un fel de pajişte nisipoasă, după care din nou, apă şi stuf. În dreapta o clădire mare, cu etaj, nelalocul ei – staţiunea hidrologică. Întind pasul, acolo trebuie să ajung. Stop – în desişul de sălcii din coasta staţiunii, hangarul minuscul de tablă ondulată; dincoace de portierele trase, ca o căruţă în faţa grajdului, IAR-ul 818. Recapitulez în minte: anvergură 10 m, motor 160 CP, viteza maximă 180 kilometri la oră. Decolează în 90 de metri, aterizează în 60. MIG-ului meu supersonic, uneori, abia îi ajungea pista de 3 000 de metri. MIG-ul e departe, în urmă, a intrat în istorie; IAR-ul aici, în faţă, să-l ating cu mâna. Hai să-l ating cu mâna. Meritã văzută îndeaproape, barabafta. Las geamantanul *Good fly* lângă roata de bot şi întind mâna spre capota motorului, desprinsă şi ridicată. Taba e afumată, vopseaua – arsă şi băşicată. Motorul, ceva mai mare ca al unui automobil ieftin. Cu droaşca asta o să zbor eu. Hotărât, nu e Boeing. După parbrizul lat, înalt, ghicesc marginea tabloului de

bord. Îmi place parbrizul lat, rotunjit la colţuri – promite vizibilitate excelentă. Îmi sucesc gâtul şi strâmb nasul spre aripa înaltă cu bordul de atac gros, rotunjit anacronic. Mă înalţ pe vârfuri, împung cu degetul; Dumnezeule, pânză. Puţin metal, puţin cauciuc, ceva lemn, în rest – pânză. Deschid portiera triunghiulară, dau să intru în cabină; paşi în spate, o voce îngroşată: „Stai!“ Stau. „Mâinile sus!“ Ridic mâinile şi întorc capul, din proprie, iniţiativă. Un tip mic, negru, unsuros, cu o puşcă ZB ridicată în poziţie de tragere. *Welcome to Stefanofca*.

— Ce cauţi aici?

Vreau să las mâinile jos, ţeava neagră mă priveşte undeva, spre burtă; ridic iar braţele deasupra capului, întotdeauna am avut oroare de răni în abdomen.

— Să vedeţi...

— Vorba! Ce cauţi aici, la avion?

Ţeava armei oscilează, descrie un cerc a cărui circumferinţă uneşte, pe rând, capul, umerii, pieptul meu – şi se opreşte din nou îndreptată spre abdomen. Avem preferinţe comune. Privesc mai atent pe tipul cu puşca – nu pare băiat rău. Atât doar că pare prea tânăr ca să i se dea o armă în mână. Îi prind licărirea din ochi, şi constat că tipul se distrează pe seama mea. Las mâinile jos, le înfund în buzunare, şi arăt cu capul spre avion:

— Pe dânsul îl caut. Am treabă cu tovarăşu’.

Unsurosul râde vesel. Coboară, abia acum, arma.

— Exclus. Cu dânsul am eu treabă.

Pricep. A priceput şi el. îşi aruncă arma pe umăr, vânătoreşte, cu ţeava spre pământ. Vine cu mâna întinsă:

— Muzet.

Ia aminte la palmele pline de vaselină neagră, se opreşte la jumătatea drumului, scoate din buzunarul de la spate o lavetă curată de bumbac, îşi şterge mâinile cu gestul obişnuit al oricărui mecanic de avion, întinde iar palma acum – chipurile – curată, şi repetă:

— Muzet. Sunteţi noul şef, nu?

Muzet vorbeşte repede, nazal, uşor cântat. Urc în cabină, mă instalez în scaun. Scaun obişnuit, moale, tapisat, cu patru picioruşe scurte, sudate de podeaua metalică. Nici gând de OZN-ul catapultabil în care mă legam când zburam cu MIG-ul. Bordul mi se pare gol, câteva aparate, câteva contacte. Maneta

de gaze – stingheră, firavă, seamănă cu unul din popicii aceia care se aşează pe postavul meselor de biliard. Vizibilitatea în schimb; cum prevăzusem, excelentă. Parbrizul larg, înalt, parcă mai larg şi mai înalt cum privesc dinăuntru, neastupat de colimator sau de botul căscat al vizorului de bord, ca la supersonic. Gata, am terminat cu MIG-ul. A trecut la perfectul compus. Ating manşa, o simplă tijă strălucitoare care iese de undeva, dintre scaune. Pun tălpile pe palonierele ca nişte pedale de bicicletă. Lângă umărul meu, obrazul negru al lui Muzet, luminat de semiluna albă a zâmbetului.

— Vă place, nu-i aşa, şef?

Ce manieră, să vorbeşti întrebând tot timpul. O să mă obişnuiesc şi cu asta, cum mă voi obişnui cu tabloul de bord golaş, cu popica de biliard a manetei de gaze şi cu manşa ca o simplă baghetă lucioasă.

— Poate vreţi să porniţi?

Ar fi o idee. După regulamente întâi ar trebui să studiez avionul, tehnica de pilotaj, motorul... Cele câteva ore făcute la Centrul de instruire nu sunt de ajuns. Brusc, se deşteaptă în mine comandantul detaşamentului. Dau din cap, de sus în jos şi rămân aşa, cu bărbia în piept, privind tabloul de bord. Muzet pescuieşte din buzunar o cheie mică, ca de maşină:

— Să o dau, nu?

— Dă-o.

Iau cheia, o bag în fişa tabloului de bord. Îmi dă târcoale un gând aiurit, încerc comenzile, la urma urmei de ce nu?

— Coboară capota motorului şi strânge şuruburile, îi spun lui Muzet. Şi ia valiza aia de accfio.

— Vreţi să zburaţi, şef? Mă luaţi şi pe mine?

Fac din cap că nu, vreau să fiu singur acum, la început, să fie zborul meu. Muzet nu insistă, trece în faţă, potriveşte tablele, strânge turnicheţii. Îmi aruncă o privire întrebătoare prin parbriz, îi răspund scoţând cheia din contact şi arătându-i-o. Apucă elicea de una din pale, o învârte de câteva ori, îi dă drumul, se apleacă, ia valiza şi se dă la o parte din faţa avionului. „*Good fly*“, citesc în treacăt literele negre pe pielea galbenă. Potrivesc cheia ia locul ei, fac contact, cuplez magnetourile – gata. Răsucesc cheia, *fâs-fâs* aud pistoanele lunecând în cilindri, *blonc-blonc*, un nor de fum negru zvârlit pe ţevile de eşapament. *Poc*. Am pornit. La motorul reactiv

pornirea era un adevărat ritual, îndelung pregătit, mestecat şi oficiat. Când o să mă dezobişnuiesc să compar totul cu ce-a fost înainte? Gata, s-a dus! MIG-ul, pista de beton şi restul, împing maneta de gaze, apoi o reduc brusc şi privesc afară, dacă am cale la roţi. Am. Fac semn să le scoată, Muzet lasă valiza şi vine gesticulând spre cabină. Salopeta îi flutură în curentul stâmit de elice; deschid portiera şi mă aplec înafară: „ce este?“

— Trebuie încălzit, şef! îmi răcneşte Muzet în ureche, arătând cu degetul negru şi bont termometrul de ulei. Aprob din cap, închid iar cabina; prima propoziţie neinterogativă a noului meu mecanic a fost hotărât imperativă. Unde sunt băieţii din escadrilă, să mă admire?! Aştept până ce acul alb se târăşte dincolo de reperul roşu care marchează cele 50 de grade necesare funcţionării optime a motorului şi fac iar semn. Muzet se apleacă, smulge cala de sub roata stângă, o aruncă departe în iarbă, fuge prin faţa elicei, repetă operaţia cu cala din dreapta şi trece iar sub planul stâng, locul mecanicului. Ridică degetul mare, totul în regulă. Ei, să mergem. Dau pinteni din paloniere, IAR-ul se leagănă prin iarba rară, abia încolţită, ca o raţă slăbită de iarna. Am im moment de ezitare, pun frână cu vârful picioarelor, ce maniere, să fixeze comanda frânelor pe paloniere!, şi împing maneta de gaze înainte. După motorul turboreactor, cei 160 de cai-putere ai IAR-ului par o glumă bună. Râd mânzeşte, controlez ultima oară indicaţiile aparatelor. La urma urmelor, îmi spun, se poate muri şi cu ăsta la fel de bine ca şi cu celălalt. Fofeaza taie aerul rece în felii spiralate, care înconjoară cabina şi fac să vibreze uşor portierele triunghiulare.

— *Au revoir*, biboi, îmi urez de unul singur şi ridic vârfurile picioarelor de pe frâne. Avionul se repede înainte, ţopăie prin iarbă, izbeşte o moviliţă, abia apuc să mă prind de manşa subţire şi mă pomenesc agăţat în aer. Fac un palier lung, conform instrucţiunilor, bag flapsul şi înclin uşor aparatul. Jambele neescamotabiie atârnă portocalii sub planuri, picioroange lungi de barză; mă rotesc în cercuri largi deasupra albei Stefanofca, precum o pasăre stingheră care-şi caută cuibul.

•

De sus, priveliştea confirmă ce bănuiam încă de când am debarcat din luntrea bărbosului. O spinare de pământ gălbui, nisipos, ieşită din ape ca să poarte trei duzini de case cu acoperişuri de stuf, printre papuri şi sălcii. Clădirea staţiunii hidrologice ou un debarcader mare în spate; un cuter micuţ, acostat. Nici o barcă, nici o şalupă. La ceiălalt capăt al grindului baraca lungă, neagră, a cherhanalei. Nici aici nu se văd bărci, or fi plecate ia pescuit, pe ghiol. Încă o casă mai răsărită, în L, probabil şcoala. Cam asta-i tot. Mă rotesc deasupra Stefanofcăi albe şi pustii, viraj după viraj. Zbor timid de început. Ia să vedem... Aduc avionul la orizontală şi dau din nou manşa lateral, puternic. IAR-ul ezită, apoi se înclină, scârţâind din eleroane. La mişcarea asta, MIG-ul făcea trei tonouri; ăsta abia catadicseşte o înclinare de 30 de grade. Când naiba o să te lămureşti... gata. Motorul bocăne sârguincios din cei şase cilindri ai lui – asta-i pâinea ta de-acum, băiete. 160 de cai-putere. S-a zis cu zborurile în stratosfera, cu împlântarile în amurg, cu coloana de foc a forţajului ţâşnită din ajutaj la decolare. S-a zis cu norii, cu fulgerele, cu zborurile înalte din zori, când ziua începea pentru tine mai devreme decât pentru ceilalţi muritori. S-a zis cu radiolocatorul de bord, cu interceptările, cu rachetele plecate zvâcnit de sub planurile trase inaipoi. Prezentul: coşmelia asta de lemn fi pânză, vopsită în portocaliu ca un sicriu de om sărman. Portocalie ca mârţoaga lui d'Artagnan. Ca un Volkswagen 1302, dar nu chiar atât de rapidă. Prin parbriz văd un pelican alb, mă ocoleşte fără grabă, lovind demn aerul cu aripile lui mari. Proiectil înaripat, vax. Virez scurt, cât de scurt poate vira *Neaţă* troznindu-şi încheieturile. Dacă vreau deschid portiera, apuc pelicanul de picioare şi-l trag în cabină. Nu vreau. Un ultim ocol peste sat; în curtea şcolii câţiva capii, recreaţie. Ridică capul, privesc. Dau din planuri, stânga-dreapta, dreapta-stânga. Plozii de pescari, încântaţi, fac semn cu mâna. Prima luare masivă de contact cu populaţia. Viraj, la aterizare. Jos, Muzet aleargă poticnindu-se peste muşuroaie, făcând semne disperate cu mâna. Ce-o vrea? Barabafta ar trebui înzestrată cu legătură radio. O să cer să-mi monteze un post de emisie-recepţie, staţiunea are unul, uite antenele pe acoperiş. Ce vrei, Muzet? Cercetez terenul, nimic deosebit. Iau priza de aterizare, scot flapsul. Neaţă se leagănă în aer, redresează, filează

interminabil da câteva degete de sol, şi se aşterne. Văd sălciile din marginea pajiştei apropiindu-se vertiginos, frânez disperat, avionul se lasă pe roata de bot şi alunecă înainte... Fulgerător, prin parbriz, imaginea mecanicului alergând cu salopeta fluturândă. Muzet plonjează ca la rugbi, apucă în braţe jamba stângă, aparatul face o piruetă, derapează puţin – gata, s-a oprit. Atât mai lipsea, să rup avionul la primul zbor. Admir interior maniera de a interveni a personalului din subordine. E ceva, să plachezi avionul şi să-l opreşti zgrepţănând cu vârfurile în noroi.

— Ce-ai făcut, şef?

Muzet a lăsat, în sfârşit, jamba din braţe, şi a venit lângă cabină. Mai mult ghicesc decât aud. Tai contactul la motor, elicea *fâl-fâl* de două ori şi se opreşte. Deschid portiera; faţa lui Muzet transpirată, gâfâind, inundă cabina.

— Ce-ai făcut, şef? Nu ştii că aici e noroi; avionul patinează? Poţi pune frână până vine rău; opreşti în sălcii. Acolo aterizezi! face un gest indecis spre clădirea staţiunii.

— Nu, nu ştiam că aici e mereu noroi. Bifez pentru de acum înainte. Săr jos, ocolesc cabina, merg ia cealaltă jambă. Hei. rup! *Neaţă* se clatină de la bot spre coadă, de la coadă spre bot şi în sfârşit se urneşte. Îşi rostogoleşte roţile groase, acum învelite într-o crustă de noroi. Ieşim la loc uscat, vreau să urc în cabină, să pornesc motorul, ca să putem rula până la hangar. Muzet clatină dezaprobator din cap, pentru câţiva metri? De fapt, are dreptate. E înghesuită, e tare înghesuită limba asta de pământ; între cherhana şi staţiune, cu satul într-o coastă, cu sălciile şi apa în cealaltă. Şi aproape jumătate din ea, patinoar. Nu-mi convine. Privesc din spatele jambei la care împing cu umărul, peste nasul portocaliu al lui *Neaţă*, peste sălciile negre, pânza întinsă de apă, chenăruită abia la orizont de alt şir de sălcii, gemene bune cu cele de aici. Mă uit apoi la roata mică, groasă, plină de noroi, care se rostogoleşte lângă genunchii mei. Simt vârtejul marilor idei apropiindu-se triumfător. La jamba cealaltă Muzet împinge liniştit, fără să audă dangătul copleşitor al marilor schimbări ce se vestesc.

— Muzet, strig, pentru a acoperi tumultul.

Muzet îşi întoarce mutra neagră rânjind întrebător.

Strig din nou, şi pe măsură ce pricepe, rânjetul lui se luminează de flacăra interioară a înţelegerii între oameni:

— Muzet, vrei să te fac mecanic de hidroavion?

•

În faţa hangarului micuţ aşteaptă un grup de oameni. Mă salt pe vârfuri împingând la jambă şi privesc întrebător, prin plexiglasul cabinei, la mecanic. întoarce capul, îmi prinde privirea, ridică din umeri, se strâmbă, apoi ţinteşte cu degetul în sus, spre aripa avionului. Mai târziu o să aflu că a vrut să-mi sugereze ideea de şef, dar deocamdată dau capul pe spate şi văd deasupra numai pânza portocalie, întinsa pe nervuri. Lăsăm avionul în faţa hangarului, ne îndreptăm spre grupul de oameni. Femei, bărbaţi, femeile – cele mai multe – frumoase, bărbaţii – majoritatea – înalţi, solizi. Pentru mine, pe care cei 173 de centimetri ai mei mă trimiteau regulat spre a doua jumătate a coloanei de gimnastică, priveliştea e mai mult decât reconfortantă. Mă opresc, mâinile şi picioarele se adună singure într-o poziţie impecabilă de drepţi, şi mă recomand. Mi-e ciudă, m-aş fi vrut degajat şi volubil, dar anii de armată lasă urme care nu se şterg uşor. Aşa că strâng, ţeapăn, mâinile care mi se oferă – aspre, fine, mari, mici. „Inginer Vorobiev, şeful staţiunii”. Un inginer înalt, masiv, cam cât o uşă de stejar. O uşă de stejar nu prea lustruită, înţelegi, un fel de urs de calibru mijlociu, cu pufoaică şi cizme lungi de cauciuc. Mă lămureşte pe scurt, şi aflu că noţiunea de comandant de detaşament e mai mult un eufemism aici la Stefanofca. De fapt deservesc staţiunea hidrologică, asigur legătura cu platformele exterioare, au ei nişte platforme pe mare, forează, iau probe, cam aşa ceva. Uneori trebuie să paraşutez alimente, nu se cere precizie deosebită, coletul pluteşte, vin cei de pe platformă cu bărcile şi-l pescuiesc. În cazuri urgente fac legătura cu Tulcea, transport probele care prezintă interes deosebit – şi-mi arată, peste umăr, cilindrii grei de tablă groasă care – aflu – suntt ridicaţi taman de la 2 000 de metri de sub fundul mării. Desigur, dacă vreun localnic are o situaţie care presupune urgenţă... Concluzionez în gând, birjar, cărăuş, poştaş şi bun samaritean, Vorobiev pleacă în urma celorlalţi, mă lasă cu Muzet şi cu încă doi tipi, unui înailt, subţire, fin, cu un vag început de burtă şi umeri căzuţi, pantaloni negri cu dungă, cămaşă albă, cravată, toate adiind un aer de tristeţe; citesc pe

faţa personajului ceva între speranţă renăscută şi dezamăgire perpetuă, pielea flască, pungile de sub ochi îl trec binişor de 45 de ani. Se recomandă, „domnul Jozé“, dhiar aşa spune, „domnul”, cu accent pe ultimul *é*. Întinde o mână moale şi se lansează într-o lungă tiradă din care pricep că mă compătimeşte sincer pe mine, aviator, om al spaţiilor vaste, ajuns în fundătura asta... E întrerupt de celălalt, o uniformă albastră, îngrijită, din care mi se oferă o labă păroasă: „Petre Popa zis PP, amiral”; ridică arătătorul în aer şi adaugă sentenţios: „provenit din marina militară”. Mă declar încântat de noile cunoştinţe, ne congratulăm reciproc, rânjim şmechereşte ca între bărbaţi şi nutrim speranţe bilaterale de rodnică colaborare. Nu prea văd ce-ar fi de colaborat rodnic cu cei doi, dar păstrez nedumerirea pentru mine. Ne despărţim agitând mâinile îndelung, mai ales domnul Jozé ţine la asta, parcă aş pleca în Tanganica. De fapt mă opresc în dreptul hangarului, intru înăuntru, Muzet a pus de ceai, şi un ceai fierbinte e ultimul lucru pe care l-aş refuza acum. Ne instalăm comod pe o piramidă de cauciucuri uzate, de unde s-or fi strâns atâtea? – şi mecanicul se dovedeşte a fi un desăvârşit cronicar monden, care descrie cu fidelitate şi umor viaţa oamenilor şi cancanurile de la Stefanofca. Îl ascult cu nedisimulat interes, asta-i viaţa mea de acum înainte, oamenii cu care voi defila, şi Muzet vorbeşte frumos, scoţând din el propoziţii cu construcţii ciudate, care au un ce aparte. Începe onest cu el, mecanic, 21 de ani, armată da, tată-mamă ba, au murit de mult, el stă cu bunicii, adică „stă“ e un fel de a spune, de cum se desprimăvărează vine şi doarme aici, la hangar. Îl întreb de Vorobiev, o, şef, mare şef, mă asigură Muzet respectuos. Domnul Jozé puţin scrântit, fiul fostului proprietar al cherhanalei, în veşnic proces pentru recăpătarea bunurilor pierdute la naţionalizare. E administrator aici, se pricepe bine şi ţine la lucruri. P.P., o, căpitanul – Muzet se strâmbă – de fapt, mecanic pentru şalupe, şi cârmaci pe cuterul staţiunii. Terminăm, băgăm avionul în hangar, închidem portierele de tablă şi vizităm clădirea staţiunii. Jos sunt laboratoarele, sus birourile, clubul, biblioteca, mai sus – apartamente personale. Unii din ingineri stau prin sat, cei mai mulţi preferă confortul – canalizarea, grupul electrogen... Uite, chiar şi Vorobiev, care e localnic. Muzet vorbeşte ca la carte, nu se

încurcă. Îşi presară binevoitoarele îndrumări cu expresii străine, mai des franţuzeşti, mai rar englezeşti. Explicaţia o găsesc în club, sub forma unui masiv televizor Gründig, bine înfipt în patru picioare butucănoase. Piesa de rezistenţă şi marea atracţie a clubului, Muzet nu se sfieşte să-l deschidă dimineaţa, la emisiunile-şcoală pentru amatorii de limbi străine. Mecanicul-poliglot mă conduce apoi prin sat, îmi arată cele trei uliţe care tivesc şirurile de case, numite – nu ştiu de ce – linii: linia întâia, linia a doua, ultima linie, cea dintre şirurile doi şi trei. În faţă fluviul ascuns după o perdea de stuf, în spate ghiolul. La ora asta lumea e la pescuit, pe ghiol, de aia satul e pustiu. „Au rămas numai *staricii*“, face încet Muzet, deschizând o portiţă de nuiede împletit în gardul scund care înconjoară o casă albă ca un cub de zahăr, şi nu cu mult mai mare decât acesta. Un cub de zahăr alb-strălucitor, cu ferestre, cu uşă, şi cu acoperiş generos de stuf proaspăt, galben-auriu. „Dânsul e bunicu, *batiuşka* Semeon.“ Un *grand-father* de poveste, rumen, cărunt, cu ochi albaştri. O clipă, sunt tentat să-i înlocuiesc acoperişul de păr alb cu unul proaspăt, de trestie aurie, şi obţin un tip viguros, nu mult mai vârstnic ca mine. *Batiuşka* se înclină ceremonios, e încântat să găzduiască un aviator, aviatorii sunt oameni curajoşi, şi pescarii sunt oameni curajoşi, *dazdrastvuet* curajul! Îngân un *hip-hip* care ar putea însemna orice, şi intru împreună ou Muzet şi cu galbena valiză *Good-fly*, greu încercată, în tinda întunecoasă. Muzet deschide o uşă în dreapta, camera albă ocupată de un pat uriaş, monumental, regele paturilor, n-am mai văzut aşa ceva, o adevărată temelie de familie măiestru lucrată în bare de alamă, cu globuri strălucitoare, bine frecate, la cap şi la picioare. „Crivatul de nuntă al bunicului” – defineşte Muzet incredibila construcţie, şi la un metru deasupra pernelor, din rama lată, *batiuşka* Sameon, blond, lins, în haină şi rubaşcă, face cu ochiul spre fata timidă de lângă el, pe al cărei piept furtunos se agită o floare de lămâiţă.

„Cât e chiria”, întreb, şi Muzet, întâi nedumerit, se tăvăleşte de râs pe plapuma cât un teren de fotbal; îl las să termine, în timpul ăsta mă minunez în continuare cum poate încăpea mormanul ăsta de alamă în cubul de zahăr. Muzet a terminat cu tăvălitul, se instalează pe marginea patului dând din picioare, parcă ar şedea pe un zid. „Aici nu se plăteşte

chirie, şef” – explică, şi mă întreb în ce loc binecuvântat de Dumnezeu am nimerit. „Dar – continuă mecanicul meu sărind din pat – o sticlă-două de vodka, de ziua lui *batiuşka*...” Evident, o sticlă-două... „Când e ziua lui *batiuşka*?” mă informez şi Muzet se aruncă din nou pe crivat într-o criză isterică de veselie răspunzând printre hohote: „în fiecare sâmbătă”.

Fac vânt frumoasei valize „*Good-fly*” sub pat, ca într-un beci de cetate, şi mă arunc alături de Muzet, pe plapuma a cărei faţă roşie de mătase mă frige şi mă mângâie. „Rămâi aici, şef?“ se interesează Muzet. Bineânţeles că rămân, toată viaţa am visat să locuiesc într-un cub de zahăr!

•

Neaţă se cabrează cu motorul în plin, sare peste moviliţe, patinează greoi peste pelicula subţire de noroi, prinde teren uscat sub roţile butucănoase şi începe să alerge intrând în viteză. Clădirea staţiunii se apropie din ce în ce, ridic roata de bot, *Neaţă* bontisează mărunt, saltă, cade iar; împing disperat în popica manetei de gaze, desprind avionul chiar sub ferestrele biroului lui Vorobiev; urcăm câş, într-un plan, depăşim greu muchia acoperişului, cablurile antenei, trag manşa în burtă, *Neaţă* răspunde printr-un simulacru de şandelă; îşi fâlfâie aripile groase, am trecut la câţiva centimetri de cablurile de oţed, care rânjesc în soarele palid. Las avionul să pice spre vârfurile sălciilor până prinde puţină viteză, reduc motorul, virez într-o pantă uşoară de urcare. Dau din aripi deasupra satului, recunosc uşor casa lui moş Semeon în linia a doua, moşul e în curte, cu barba în vânt, se uită după noi ţinând mâna streaşină la ochi. Scot din viraj, Muzet mă trage de mână, clatină din cap. „Ce vrei?“ întreb, şi arătătorul lui Muzet mesteca rapid ceva invizibil, într-un castron imaginar. Dă dojenitor din cap, mea culpa, am uitat turul de onoare deasupra grindului, manevră obligatorie la plecarea în orice misiune, intrată în tradiţia Stefanofcăi... Mă rog, continui virajul pe dreapta, şcoala, ţâncii, din nou staţiunea cu debarcaderul ei, casa de zahăr şi barba lui *batiuşka* ţintind spre cer. Scot din viraj abia dincolo de cherhanaua neagră, reduc la turaj de croazieră, IAR-ul se aşterne la drum docil, legănând portocaliu aripile nesfârşit de lungi. Desfac harta, Muzet strâmbă din nas,

ce moft. Fac cunoştinţă cu Delta pe îndelete, memorez coturile, grindurile, unele canale înguste, drepte, trase cu linia – tot ce poate servi ca reper. Trecem de Sf. Gheorghe, oraş bizar, socotesc eu, mărginit de fluviu, mlaştină şi mare, şi ştergem cu capătul aripii terasa farului alb. Intrăm pe mare, după dteva minute de zbor apare din ape o construcţie ciudată, un fel de ciupercă încununată cu o turlă ca de sondă. „Platforma exterioară I“ arată Muzet, şi înclinăm un viraj abrupt în jurul ei, salutând o siluetă solitară care dă din mâini. Muzet se apleacă peste speteaza scaunului, scotoceşte în spate, ia în hraţe o cutie mare, plată, de aluminiu polizat, face semn. Reduc motorul, la verticala pilonului de sondă mecanicul deschide portiera şi aruncă coletul, care vâjâie o clipă în curent şi dispare. Împing maneta de gaze în plin, strâng hărăbaia portocalie într-un viraj cum n-a visat neam de neamul ei, avionul scârţâie, se împotriveşte, geme. Paraşuta micuţă se clatină dusă de briză, spre locul probabil unde se va aşeza pe apă a pornit deja o barcă ca de jucărie, cu motor out-board. „Uite, îi spun lui Muzet, ce elegant ar fi un hidroavion; am putea face și transbordări“ Muzet aprobă din cap, luăm cap compas spre P.E. II, apoi spre P.E. III, unde manevrele se desfăşoară identic. Aterizăm, opresc avionul cu botul în uşa staţiunii, nu-l mai rulez până la hangar, tai magnetourile şi Walter-minor, după ce păcăne de două ori în gol, se poticneşte şi tace. Cobor din avion, săr din cabină direct pe scările de ciment, alunec, sunt gata să cad, parcă şi cad puţin. De la geamuri, poporul aplaudă. Fac o reverenţă, pornesc şchiopătând spre biroul lui Vorobiev. Vorbesc mult, argumentez, nu se mai poate aşa, chiar azi era să mă agăţ cu avionul de acoperiş; *Neaţă* trebuie pus pe flotoare. Inginerul fumează calm, strângând în labele de urs o pipă care uneori dispare de tot între degetele zdravene. „Bine“, spune la sfârşit, şi-mi face cu ochiul: „era să iei antena, nu?“

•

Pe urmă, vin nopţile. Nopţile lungi, uscate, săbii, răsucite în mine, amestecând, de-a valma, chipuri şi amintiri. Nopţile demente, copleşitoare, care sapă riduri, care adâncesc amintirile, nopţile în care looul gol de lângă mine se transformă

într-o prăpastie, putând fi umplută numai de mângâieri tandre şi de vorbe şoptite aprins. De unde naiba să iau mângâieri tandre şi şoapte aprinse? Mă răsucesc, arunc plapuma grea de-o parte şi rămân gol în aerul rece şi umed.

Zăpadă, multă zăpadă, brazii, munţii, hotelurile, staţia telefericului, totul sub zăpadă. Fluier, Blitz vine ascultător, se gudură, împinge cu capul uriaş în burta mea, şi nu scap decât dându-i o pătrăţică de zahăr. Pornesc târşind schiurile prin zăpadă. Blitz sare într-o parte, privindu-mă chiorâş. Ceva mai încolo terenul coboară într-o pantă uşoară, alunec prin zăpada pufoasă, îngheţată, încă nebătătoritică, şi lupul ţopăie înaintea mea blănos, gâfâit, trăgând cu coada ochiului spre pădure. Regret, azi am schiuri de slalom, nu merg în pădure cu ele. Coborâm spre teleferic, întreb: „Ce faci, vii cu mine?“ Blitz s-a instalat deja la coadă, şi limba roşie atârnă aburindă dintre colţii albi. Pe scaunul care urcă clătinindu-se şi clănţănind la stâlpi e frig, îi apăs capul masiv şi-l oblig să-l culce pe genunchii mei. Urmărim blazaţi siluetele care fulgeră pe sub noi, pe lângă noi; şi încerc să nu-i arăt lupului cât de mult mă miră gestul său. Blitz face concesii civilizaţiei, Blitz e dispus să iasă pe pârtia de schi plină de oameni! Lupul ridică încet capul, şi-l roteşte nu ştiu cum, înclinându-l, mă ţinteşte cu privirea lui inteligentă; lasă o pleoapă mare, umedă, să lunece încet peste ochiul galben, ridică buza dezgolindu-şi colţii. Urmăreşte apoi sastisit un tip care zboară prin aer într-o manieră absolut personală şi-şi coboară din nou, leneş, pleoapele grele peste ochii fosforescenţi. Pe urmă coborâm în trombă, punctez, cristiană, greutatea pe piciorul drept... aerul îngheţat îmi taie răsuflarea, ochii îmi lăcrimează chiar sub ochelarii de plexi. Lupul, un diavol negru cu piept portocaliu, e când în faţă, când în spatele meu, alunecă, se ridică zmucindu-se când crusta subţire cedează şi se înfundă în zăpadă până la umerii lui de câine.

În josul pârtiei încetinim, Blitz se opreşte lângă mine, ridică demn o labă groasă cam cât un braţ de om solid, şi-i scot bucăţile de zăpadă îngheţată încurcate între perniţele degetelor păroase.

Prânzim la „Capra Neagră”, Blitz clefăie cuminte sub masa, şi aici întâlnim...

Vezi, Blitz, acum urmează o chestie pe care n-o să ţi-o iert niciodată şi pe care n-o să o pot pricepe vreodată: cum i-a scăpat nasului tău alsacian, mare cât o minge de oină, primejdia? Cum ai putut să-ţi laşi capul masiv şi prost, pe genunchii aceia rotunzi, tu, câtamai lupul care te băteai cu urşi şi cu lupi adevăraţi? Suspinai şi închideai ochii dnd degetele prelungi îţi treceau în lungul părului întunecat, de la bot spre urechile mari şi ascuţite, date neruşinat pe spate, în semn de totală capitulare...

Pe urmă a fost un vârtej nebun, fierbinte, nopţi puternice, nopţi arse, nopţi în care carnea mea se atingea sfârâind de carnea ei, zăceam goi, descoperiţi, cu uşile de la balcon date de perete, lăsând gerul întunecat să pătrundă în cameră şi să încerce să ne răcorească. Ne devoram aiurea în flacăra aia necurmată, nesperată, izbucnită brusc şi total, ne amestecam mâinile şi picioarele, trupurile, gurile, ochii, pierzând noţiunea de noi, de margine, de graniţă: ne contopeam, nemaiştiind cine-i unul şi cine-i celălalt şi adormeam într-un târziu aşa, năuci, nemaiavând putere să ne desprindem. Coboram dimineaţa scările, palizi, clătinându-ne, rezemându-ne unul de celălalt, lupul ne urma puţin încurcat, lupul nu-şi putea da seama ce-i cu noi, nici noi nu ne dădeam sau nu, Blitz, uite, acum, în noaptea asta umedă de Deltă, acum înţeleg, ştiu că el era de fapt singurul care putea pricepe ce-i cu noi. Era pur sub pielea aia blănoasă, mai pur decât cucoana elegantă de la recepţie, mai simplu şi mai aproape decât tipii care-şi întorceau ochii după noi, şoptind. Apoi iar, sus, în camera 301. Ne contopeam din nou, fierbinţi, sorbindu-te, sorbindu-mă, şi lupul scâncea pe balcon, cu botul între labele lui mari, bune, păzind dragostea noastră. Pe urmă, dracu ştie...

Mă foiesc în crivatul de nuntă al bătrânului Semeon, la naiba, iubito, am obosit să te iubesc. Aţipesc cu ochii în bagdadie, acoperişul de stuf zboară smuls de vârtej, pe tavanul văruit se încrucişează magistralele aeriene care străbat cerul planetei: Tokio, New-York, Fatuhiwa – bijuterie de coral şi cocos în nemărginirea albastră a Pacificului. San Francisco, Melbourne, Rio de Janeiro; aici, la Rio, e capătul liniei. Dincolo: întuneric, stele. Trece în goană un MIG, măcinând stelele,

alimentând flacăra de magneziu a forţajului. Atunci îmi chem prietenii, cei de dincoace, cei de dincolo de Ursa Mare.

Mă privesc de sub tăietura joasă a căştii de zbor, unii severi, alţii zâmbitori, prietenii mei de dincolo de Ursa Măre. Mă foiesc, zvârlu plapuma de mătase roşie pe jos, nu vreau să dorm, mi-e frică să dorm. Mă scormonesc, mă caut, mă scot la iveală în lumina chioară a lămpii şi nu-mi place deloc cum arată ce-am găsit. Aş vrea să urlu puţin, dar asta înseamnă să mă trezesc cu toată Stefanofca dând buzna peste mine, să mă trezesc faţă în faţă cu mine – multiplicat în toate mutrele alea tembelite de somn, în toate labele vânjoase şi păroase, vu încheieturi zdravene şi cu unghii crăpate. Nu. Desprind tifonul antiţânţar de pe rama ferestrei, ies în curte fără zgomot, aşa, desculţ, numai în chiloţi. Când trec pe lângă coteţ, câteva raţe măcăie prin somn. Traversez ultima linie dintr-un salt, trec printre două case, străbat în goană păşunea săracă care-mi serveşte de aerodrom, şi cobor printre sălcii, la apă. Fac baie de-a valma cu lipitorile, racii, huhurezii indignaţi şi alţi noctambuli cu pene şi cu solzi, care-şi pleoscăie lângă mine corpurile nevăzute, şi săgetează liniştea cu chemări pline de nedumerire. Când mă cred, în sfârşit, potolit – cer scuze şi mă retrag. Zăbovesc pe mal tremurând, acordând o ultimă şansă câtorva lipitori agăţate de gambele mele slăbănoage. Chiar găsesc ceva de supt acolo? Pe urmă refac în sens invers, ud şi prudent, drumul de la venire. Intru, fixez la loc perdeluţa antiţânţar, şi, fără să mă mai şterg, scot valiza „*Good fly*“ de sub pat. Valiza „*Good fly*“, învechită prematur de serviciul aspru, cu pielea fină ridată galben, cu vopseaua neagră a literelor ştearsă. Ridic capacul, scotocesc prin rufe şi scot, înfăşurat într-un maieu, singurul tablou care, în nopţile astea, îşi mai păstrează desenul şi culoarea. Îl fixez pe peretele alb dimpotrivă patului, simplu, fără ramă, fără geam, şi mă întind rezemat cu spatele de zid, cu lanterna aprinsă luminând din plin marea, golful, copacii ciudaţi, stufoşi, vila albă cu acoperiş roşu de ţiglă.

•

— Uite. spune domnul Jozé acostând elegant, aici e pontonul nostru. Ştiu deja ce am de făcut, sar din şalupă pe puntea de scânduri şi încolăcesc de câteva ori saula subţire şi tare în jurul bintei de fontă. Jozé taie contactul, apa bolboroseşte la pupa, sub alice, şi motorul tace, tuşind sec. Trec saula fixată acum de bintă prin cele două inele prinse la bordul şalupei, lipind ambarcaţiunea de mal.

— O-la-la, exclamă domnul Jozé politicos, eşti un adevărat marinar. Bine zicea poetul, că apa şi aerul sunt soră şi frate... Nu-mi amintesc ca vreun poet să fi spus asta, dar n-are importanţă – domnul Jozé îşi face numărul şi e păcat să-l întrerup. Se ferchezuieşte, sporovăind în continuare; scoate de undeva trei perii, una de cap, cealaltă de haine, ultima de pantofi; arată toate la fel, curate, cum le-o fi deosebind între ele? Se freacă – aşa ca să fie – îşi reconstituie cărarea impecabilă în retrovizorul şalupei. Sus, pe chei, în dreptul pontonului, s-au oprit trei lipoveni bărboşi; privesc în tăcere, mai puţin la mine, mai mult la el, nemişcaţi, ca menhirele de la Stone hill. Soarele spre apus străluceşte în bărbile late, roşcate. Urc pe chei, domnul Jozé îşi bagă periile la loc şi se hotărăşte să sară pe ponton; aruncă o ultimă privire şalupei, şi urcă păcănind din placheurile micuţe pe treptele de metal. Trece pe lângă grupul statuar al celor trei, mă ajunge din urmă şi-mi apucă braţul deasupra cotului. Facem un contrast bizar, el în costumul sclivisit, eu în blugii mei cei de toate zilele, şi nu mă sfiesc să i-o spun. Jozé face un gest concesiv „n-are importanţă”. Mă conduce de braţ pe strada care mărgineşte portul, cotim, şi mă trezesc tropăind cu cizmele mele de Deltă pe un spaţios bulevard...

— Uite, arată Jozé, hotelul.

Ocolim clădirea spaţioasă, traversăm parcul mititel şi intrăm în restaurant – un cub mare de sticlă, dominând pomii rari. Domnul Jozé cu alura lui de tenisman bătrâior stârneşte senzaţie: blugii mei, interes numai prin contrast cu ţinuta impecabilă a însoţitorului. Avem masă rezervată, chelnerul îl cunoaşte „l-a cunoscut şi pe papá“ spune Jozé, chelnerul aprobă clătinând solemn capul mare, complet încărunţit; da, l-a cunoscut şi pe *papá*. Ne aşezăm, rotesc ochii de jur-împrejur, frumos, nimic de zis, chiar lux îmi spun gândindu-mă la zidul văruit al casei lui moş Semeon. Pereţii tapisaţi, scaunele

tapisate, podeaua tapisată şi ea cu acelaşi pluş greu, vişiniu. Apare o sticlă de şampanie, „nu-i chiar Cordon Rouge“ constată domnul Jozé ca pentru a se scuza, aşa-i, nu-i deloc Cordon Rouge, ci mai degrabă Zarea, dar nu importă. Zâmbesc fermecător, „trăiţi pe picior mare“, Jozé clatină ipocrit din cap şi rânjeşte fin ca răspuns,: „educaţia, deh“.

„Să bem pentru succesul dumitale“ adaugă şi face semn. Chelnerul cel cărunt, apărut ca din pământ, apucă sticla din frapieră, o înfăşoară în şervet şi desface cu dichis sârma de pe dop. Poc, sticla trozneşte, şampania Zarea se revarsă spumoasă maculând albul impecabil al şervetului, şi căruntul, printr-un gest savant, reuşeşte să canalizeze şuvoiul auriu, care împrăştie subtile arome, spre paharele lătăreţe cu picior. Ciocnim, domnul Jozé zâmbeşte din nou fin, adulmecă băutura plimbându-şi nările pe marginea paharului, şi soarbe cu înghiţituri mici. îşi dă ochii peste cap, pleoscăie pe un ton cunoscător: „hotărât, nu-i Cordon Rouge“.

Pe mine, lichidul acidulat mă împunge cu amintiri în cerul gurii: serile de la unitate, de-a valma cu sărbătorile din familie şi blonda mea soţie. Mă strâmb, simt că începe să-mi dea târcoale un început de melancolie, nu e cazul, răstorn paharul pe gât, scurt, şi când îl pun jos surprind privirea mustrătoare a perfectului domn Jozé.

— Îmi dau seama cât suferi, începe acesta, şi după felul în care-şi freacă fruntea înaltă, prea înaltă, cu palma, pricep că e vorba de un text învăţat dinainte. Dumneata, om tânăr, cu perspective, aviator, adept al spaţiilor largi, să nimereşti in cloaca asta. Pe mine mă reţine *maman*, se justifică, şi unele interese de familie. Am întâlnire chiar astă-seară cu avocatul meu, ai auzit desigur că întreaga avere...

Am auzit, desigur. Îl las să-şi reverse blânda scrânteală şi mă uit în jur; cu toate că e încă destul de devreme sala s-a umplut şi undeva, pe estrada adăpostită după o reţea sofisticată de sârme şi lemne împletite, orchestra îşi acordează instrumentele: plânsul jalnic al chitarei solo, buhăitul înăbuşit al contrabasului, şi încă ceva, care scoate tremolouri prelungi gen muzica sferelor.

— „...satul ăla prăpădit...”

Mă gândesc la mutra domnului Jozé, dacă i-aş mărturisi că de bună voie şi nesilit de nimeni... că mă simt bine la

Stefanofca, intre cele trei şiruri de case albe cu acoperiş de stuf... că l-am preferat pe *Neaţă* Boeing-urilor zvelte, argintii... nu, n-are rost.

— „...toţi sunt nişte nebuni”.

Scutur din cap şi ciulesc urechile.

— Toţi sunt nebuni sau refulaţi, da, reia domnul Jozé. Nu vin oameni normali în Deltă. Vorobiev putea să stea la Bucureşti, nu, şi-a încărcat soţia şi lucrurile şi au venit aici; şi Costea, şi ceilalţi. O să-i cunoşti, mai târziu o să-ţi dai seama singur. Corabia Nebunilor, ce mai! Parcă Bănică de ce-a plecat?...

Nu ştiu de ce a plecat Bănică. Jozé se avântă, amabil, într-un şuvoi de explicaţii. La un moment dat se opreşte brusc, îşi reia din zbor prestanţa de mare senior, se ridică şi se înclină curtenitor: „domnişoară...”

Întorc capul tocmai când lângă masa noastră se opreşte contabilul de la cherhana, Ilieş, însoţit de o femeie tânără şi blondă. Şi frumoasă. Contabilul e pus la trei ace, costum închis, cămaşă albă, cravată. Pantofii lui de lac îl dau gata pe elegantul domn Jozé, care nu poate prezenta în competiţie decât nişte *tropoţei* obişnuiţi, de box. Fata în schimb... O pipiţă. Rupe inima târgului cu costumul ei de „exploratoare”. Blugi, nu prea noi, centură, bluză neagră de bumbac. O jachetă groasă, de lână moale cenuşie. Nimic la gât, la mâini, pe degete. Îi prind privirea, nu reuşesc să i-o susţin, las capul jos, enervat: face pe grozava. Nu mă ridic, întind mâna de jos, Ilieş face prezentările, mormăi înăbuşit un nume la întâmplare, „Nestor“, de ce nu Nestor, fata şi-l mormăie pe al ei, ininteligibil, evident, *shake your hands*, O.K. Se aşează şi ceilalţi, fata lângă mine, Ilieş în faţa ei, lângă domnul Jozé; scaunul din capul mesei aşteaptă avocatul familiei, în dreapta mea masa e lipita de peretele pluşat. Tăcem în patru, o tăcere sobră, de oameni manieraţi; apoi bem, şi tăcem iar, pătrunşi. Juna se joacă cu paharul pe faţa de masă, o fi aşteptând s-o distrez, poate s-aştepte, mă răsucesc în mine, e soare, e bine, palmierii înalţi aruncă lungi fâşii de umbră pe nisipul de coral, iar pe întinsul lagunei plutesc pirogile lungi, pline cu polinezieni aurii.

•

— Îmi pare nespus de rău, spune fata, dar trebuie să te scol din somn. Uite, a venit masa. Dacă nu vrei să mănânci regret amarnic, şi n-o să-mi iert niciodată că ţi-am întrerupt reveria, cu o chestiune atât de pământeană.

Gonesc polinezienii care fug scoţând ţipete stridente şi răspund printr-un „mersi” înţepat, deşi nu e cazul. Sunt lihnit, şi simt cum o cohortă de pitici flămânzi îmi roade stomacul pe dinăuntru. Golesc farfuria şi privesc spre junǎ, care mănâncă încet, însă hotărâtă şi fără să facă fasoanele la care m-aş fi aşteptat. Ilieş toarnă vin la toată lumea, ia uite, au schimbat băutura, de fapt bine au făcut, şampania aceea dulce nu mergea la friptură. Beau, bun vinul, dar eu nu ţin la pileală, mai ales când se amestecă soiurile, mi se urcă totul urgent la cap sau coboară la picioare, n-are importanţă, esenţialul e că nu termin bine. „Vă rog, Cico sau Pepsi“ spun, şi capul cărunt apare urgent cu 3-4 sticle galben-aurii cu ursuleţ pe ele, înghesuindu-le în frapiera înaltă. Juna mă priveşte mirată, refuză din cap oferta mea, continuă să-şi bea vinul la rând cu bărbaţii. Abia acum constat că s-a ocupat şi ultimul loc, avocatul familiei, da, cu burticică şi chelie de avocat, cu haine respectabil patinate, a făcut rocadă cu Ilieş ocupând scaunul din faţa junei. Contabilul, în capul mesei, oficiază ca paharnic. Discută între ei, toţi trei, se pare că neglijează dama, ce proastă creştere, nu m-aş fi aşteptat la una ca asta din partea domnului Jozé.

Blonda a terminat de mâncat, a dat farfuria la o parte şi vegetează cu bărbia în palme. Din când în când întinde mâna, ia paharul de vin şi soarbe o înghiţitură. O privesc mai atent, e frumoasă, chiar foarte frumoasă. Frumoasă şi poate deşteaptă – cum o fi pus Ilieş mâna pe ea? Din câte îl ştiu, contabilul străluceşte numai ca matematician. Sau o fi vreo junǎ care se „topeşte” pentru o ecuaţie cu triplă rădăcină? Nu, nu pare. Să vedem. Îmi exprim cu glas tare, poate prea tare, certitudinea că avocatul familiei, în dubla lui calitate, ar avea la dânsul hârtie şi stilou. Are, cum să nu aibă. Bun, să fie atunci amabil să-mi dea o coală de hârtie şi un stilou. Tipul e amabil, şi întind în faţa mea foaia aibă. Trag cu coada ochiului, juna priveşte fără interes preparativele. Desenez cum mă pricep mai bine palmierii, soarele, laguna, pirogile cu polinezieni arămii, şi împing hârtia în faţa fetei. Cască ochii mari, întinde mâna după

stilou, pune plete unuia din omuleţii mei, împleteşte în plete câteva pene uriaşe, şi-mi trimite foaia înapoi; „asta sunt eu“. Face o grimasă şi recită, ritmând din voce: „Pe urmă ne-am îndepărtat încet unul de altul, / am uitat palmierii, maimuţele, coliba, şi piroga; / Iar ele se depărtau zi de zi, zi de zi.“ Oftează: „doar uneori, pe seară...”

Termină, şi mă priveşte; ochii îi râd nebuni, în cap. Întreb, şi nu cred că am figura cea mai isteaţă: „cine a scris asta?“.

— Nu ştiu, le-am găsit undeva, mi-au plăcut, le-am învăţat. Ce importanţă are cine le-a scris?

Îi recit şi eu ceva din Villon. Mă corectează în vreo două rânduri, fără maliţie, şi-mi răspunde cu Minulescu. Mă simt bine cu puştoaica asta lângă mine, chiar foarte bine. Dansăm apoi, ceva aiurea, ne scălâmbăim la jumătate de metru unui de celălalt, şi-mi ia ochii cu mişcările mâinilor; are trup frumos, unduios, şi îmbrăcămintea simplă i-l pune în evidenţă, neostentativ. O conduc din nou la masă şi mergând lângă ea constat că de fapt nu mai e de mult puştoaică: o reţea fina de riduri se uneşte în colţul pleoapelor oblice, şi gura, uneori, e strâmbată urât de o cută amară-amară. Îmi întinde mâna pe neaşteptate: „Maria“. Bineînţeles, Maria. Există totuşi o fatalitate: cu faţa ei, nu poate s-o cheme decât Maria. Sf. Maria născătoarea de îngeri. O privesc în ochii căprui închişi, aproape negri, alungiţi spre tâmple, şi ceea ce văd acolo mă furnică pe spate şi rectific imediat: Maria, născătoarea de diavoli. S-a întors cu totul spre mine, rezemând un cot de masă şi celălalt de spătarul pluşat al scaunului. Fac la fel, stăm faţă în faţă, genunchii noştri se ating prin materialul aspru al blue-jeans-ilor. Zâmbesc unei amintiri: „sora mea întru blugi”... îmi prinde şoapta şi zâmbeşte la rându-i clătinând din cap:

— Nu.

— Ce nu?

— Nu soră. Nici măcar întru blugi.

— De ce?

— Ai fi un frate incestuos.

M-a ghicit repede, iar eu, când mă ghiceşte o femeie, sunt la podea. Încerc totuşi să onorez cei zece ani de vânătoare supersonică, şi storc un răspuns:

— S-ar putea să încercăm. Nu se ştie...

N-a fost răspunsul cel mai potrivit, simt. Surâde, surâde numai din ochi,:

— Din nou la Villon. Acolo eşti pe terenul tău.

Dumnezeule, ce frumoasă e! Meşa blondă coboară în diagonală pe fruntea bronzată, îi acoperă aproape ochiul stâng; ovalul pur al feţei, nasul fin, bărbia hotărâtă, rotunjită un pic – cât să-ţi amintească de femeie. Gâtul lung, mlădios, retezat de gulerul cast ai tricoului negru de bumbac.

— Aş vrea să te întreb ceva serios.

— Până acum n-a fost serios?

— Mai serios decât până acum. Unde te găsesc când am nevoie de tine?

Surâde din nou, numai din ochii oblici.

— Când ai nevoie de mine, mă găseşti.

Vorbeşte fără să coboare privirea. Se uită în ochii mei de când a venit. Am obosit să mă controlez, las fruntea jos. Surprind privirea compătimitoare a domnului Jozé, care-şi flutură mâna în jurul arătătorului proptit de tâmplă: „*Corabia Nebunilor*, ce-ţi spuneam“. Sprijin fruntea de pluşul spetezei scaunului, şi-i privesc coapsele lungi, pe care blugii se întind, îi simt mâna răvăşindu-mi părul, şi e tare bine aşa. *Corabia Nebunilor*, poate. Prind mâna fină, constat că palmele şi degetele, deşi albe, sunt neobişnuit de aspre. Fără să ridic capul îi sărut podul palmei smerit. Coapsele prelungi au o tresărire sub blugii roşi, mâna care atârna cu cotul sprijinit de masă se face pumn cu încheieturile degetelor albite de strânsoare. Îndrept spatele clamând inutil:

— „Dar unde sunt zăpezile de altădat’?“

Maria râde. Râde indecent, cu gura căscată. Uluit, las să-mi scape mâna fină, albă, cu degete aspre: n-are un dinte în gură. Ici-cdo, câte un ciot îngălbenit. N-am văzut aşa ceva nici la cea mai amărâtă babă. Măria râde, şi ochii oblici au sclipiri rele şi întunecate. Dă capul pe spate, se îneacă de atâta râs. Nu isteric, ci plin, plecat din adânc, din pieptul care saltă sub bumbacul ordinar. Brusc tace, se îndreaptă în scaun. O copită de mânz... întinde paharul şi spune, liniştită:

— Vreau puţin vin.

Domnul Jozé se grăbeşte să toarne vin, Ilieş ridică sticla de sifon, priveşte întrebător, Maria face semn din cap: nu. Bea vinul curat dintr-o înghiţitură, o şuviţă subţire i se prelinge pe

bărbie, de pe bărbie pe gât. Se şterge cu podul palmei, lasă paharul jos, se uită la mine şi-mi face cu ochiul. E ţicnită rău fata asta. Îmi citeşte gândul pe faţă, se simte datoare să mă lămurească.

— Nu sunt nebună. Dar toată lumea are dinţi, şi dacă aş avea, aş fi şi eu ca toată lumea. Plictisitor. Aşa, am o notă personală.

Aprob din cap, fără convingere; cam prea accentuată, nota ăsta personală.

— Poţi încerca şi altfel să te deosebeşti; sau, cel puţin, nu mai râde. L-ai întrebat pe Ilieş ce simte când te sărută?

Pare mirată.

— Întâi să mă sărute...

— Vrei să spui că umblaţi împreună de atâta vreme, şi nu v-aţi sărutat niciodată? Te pomeneşti că nici amor n-aţi făcut?

— Nu.

Îi privesc gâtul lung, sânii, pântecul mic, mulat de pantalonul îngust,

— Te pomeneşti că-ţi spune versuri. Ilieş îţi spune versuri?!

ţ— Poate. Sau proză.

De când îl cunosc, pe contabil îl ştiu numărând butoaie sau cântărind icre. O dată pe lună, numără oamenilor salariul. Uneori îl plimb cu IAR-ul, ca pe toată lumea. Şi acum, deodată, poftim: versuri. Maria nu mă lasă să vorbesc, continuă:

— De ce te repezi în oameni fără să-i cunoşti? De ce le iei dreptul de a fi cum sunt, nu cum crezi tu că ar fi?

O-la-la, s-a erijat în apărătoare a omenirii. N-am chef de morală în restaurantul ăsta împuţit, cel mai select local din Tulcea, la masă cu domnul Jozé, prietenul lui avocat, şi contabilul Ilieş. Răspund:

— Dacă iubeşti atât oamenii, pune-ţi dinţii. Altfel rişti să te ia drept Muma Pădurii şi să te omoare cu pietre.

Maria face gestul prin care un ins cu dantură normală şi-ar muşca buza de jos. La ea, doar colţii galbeni ai caninilor – ce-a rămas din ei – zgârie uşor pieliţa roşie, lăsând două dungi.

— Eşti prost, rău şi egoist.

E cam mult întâi m-a scos din mine cu aerele şi cu frumuseţea ei, m-a făcut să-i recit versuri, ca un puber; apoi m-

a luat peste picior, şi acum îmi face morală. Cele câteva pahare de vin răbufnesc sub stratul gros de Cico:

— Da, sunt egoist. Dar tu n-ai zburat zece ani pe un butoi cu pulbere cu fitilul aprins, ca să ştii valoarea fiecărei clipe, a fiecărui gest. Nu ţi-ai cules prietenii cu acul din mormanul de fiare răsucite, ca să-ţi dai seama ce scumpă e fiecare gură de aer pe care-o tragi în piept, fiecare pas, fiecare cuvânt pe care-l scuipi prin dinţii ăia paradiţi. Eu m-am prăvălit o dată cu foc şi fum după mine şi atunci am jurat, pricepi, am jurat că dacă scap...

Mă înăbuş, îmi simt gura uscată, şi iau un gât de Cico. Domnul Jozé a încremenit cu un deget în aer, avocatul se foieşte stingherit, Ilieş priveşte în pământ. Îmi dau seama că ultimele cuvinte au fost răcnite de-a binelea.

Maria mă biciuie, sec:

— Că dacă scapi, ce?

— N-o să mă mai las fraierit de ipocrite ştirbe. N-o să mă mai las fraierit deloc. Aveam, am dreptul ăsta; mi l-am câştigat... cu sânge. Al meu, al altora.

M-am potolit, sunt lucid, sunt îngrozitor de lucid. Iau paharul Măriei, îl umplu cu vin până sus, până la buză, mă trag înapoi şi vărs vinul jos, pe mocheta vişinie. Dau drumul la pahar, sare, nu se sparge, ridic piciorul şi-l zdrobesc cu călcâiul, mărunt, până nu mai rămân decât cioburi, multe cioburi:

— Na! Asta-i pentru cei... pentru cei de dincolo. Pentru cei de dincolo de Ursa Mare!

Simt priviri speriate, ironice sau numai amuzate – de la masa noastră, de la celelalte mese. Un picolo mic, negru, apărut de nu-ştiu-unde, îngenunche la picioarele mele, strânge cioburile şi şterge cu un şervet mocheta flocoasă. Ăştia mă cred bou sau cabotin, ei nu pot, n-au cum să simtă, rimele.

Mă uit crunt la Maria, hotărât să i-o plătesc ou vârf şi îndesat. Fata priveşte îndârjită, şi pometii obrajilor i-au ieşit mult în afară din cauza maxilarelor încleştate. Are lacrimi în ochi. Se zgribuleşte deodată, se face mică, umerii îi cad – şi şopteşte:

— Să ieşim, hai, te rog, să ieşim puţin.

•

Ilieş are o grimasă dureroasă, pe care şi-o stăpâneşte greu. Maria mă ia de braţ şi aşa, unul lângă altul, traversăm sala spre ieşire. Zidurile s-au dat în lături, mult, tavanul s-a înălţat undeva spre cer. Suntem mici, şi ne târâm până la uşa de sticlă striviţi de privirile triumfătoare ale uriaşilor de la mese. Ne cufundăm în aerul rece din parc ca într-o apă vie. Maria a dat drumul braţului meu, s-a îndreptat după câţiva paşi; merge lângă mine zveltă, aproape la fel de înaltă. Întreabă cu vocea ei obişnuită:

— E adevărat ce-ai zis? Cu focul şi fumul, cu... acul.

Răspund alb, fără nimic din patima de mai-nainte:

— Mai adevărat decât crezi.

Maria merge lângă mine zveltă, aproape la fel de înaltă; vorbeşte brusc, ca şi cum ar continua ceva de mult început:

— Sunt cow-boiţă la crescătoria de cai de lângă Sfântu Gheorghe. Nu ştiu de ce tocmai la Sfântu Gheorghe, dar acolo şi-au găsit să facă o herghelie. Specialiştii spun că sunt condiţii prielnice, dar eu nu cred. Fânul se aduce cu şlepurile, iarbă – prin sărăturile alea – aproape deloc. E o fâşie lângă plajă, dar aia e păstrată ca desert pentru campioni şi pentru lehuze. După ce termin cu grajdul, cu hrănitul şi ţesălatul cailor, îi desenez.

Iată explicaţia mâinilor bătătorite. Dar de ce caii?

— Îmi plac, spune Maria. Şi vreau să-i pictez. Mai bine ca Delacroix. Mai bine chiar ca Géricault. Am terminat Belle-arte, am fost repartizată în Bucureşti, căsătorită, două expoziţii, doi copii.

Îi privesc neîncrezător şoldurile înguste şi pântecul supt.

— Copiii sunt la părinţii mei, soţul... dracu ştie. Am divorţat după ce m-am apucat să desenez cai. Caii sunt singurul lucru din mine lipsit de teribilism; ei n-au nevoie de asentimentul sau resentimentul celorlalţi. Există şi gata. Aşa... o garanţie de puritate.

Maria tace, se uită la mine parcă ar spune: de ce-i povestesc ăstuia... ridică din umeri şi continuă.

— O să-ţi pară stupid, dar am văzut pe o stradă de mahala – căutam subiecte! – un ţăran bătându-şi calul. O amărâtă de mârţoagă, care încerca să stea dreaptă pe picioarele subţiri, pline de noroi; şi avea ochi de madonă... şi

nenorocitul ăla o bătea... De atunci pictez cai, adică încerc să pictez cai... A doua expoziţie a fost un fiasco, critica a apreciat-o grajd, şi chiar era mai mult grajd decât expoziţie. Am trimis copiii la părinţi, am venit la faţa locului pentru documentare – şi am rămas aici. Unii zic că-s nebună, şi poate sunt, cine ştie. Vreau să pictez un cal ieşind din apă – din mare, eventual. Atât, un cal ieşind din mare. Tu ştii ce greu e sa desenezi un cal ieşind din mare?

Nu, nu ştiu. Şi, în general, caii pe care i-aş putea desena eu, aduc mai mult a pisici. Dar cred că un cal ieşind din mare e un lucru frumos. Aş vrea însă să ştiu de ce mi-a spus toate astea – aşa deodată.

— N-ai încredere în mine? întreabă.

Ridic din umeri. Încredere...

— M-a impresionat chestia aia... cu acul.

— Şi dacă am spus-o doar ca să te impresionez?

Râde uşor, din piept, cu buzele puţin întredeschise:

— Erai prea furios ca să poţi premedita.

Din nou m-a ghicit; parez grosolan:

— De ce nu-ţi pui dinţii?

Mă priveşte lung, cu părelnic regret; se face iar mică.

— Mi-e frică, de aia. Nu suport scaunul ăla înnebunitor, bormaşina, arsenicul. Fac pe mine de frică.

Ne întoarcem înapoi, spre pavilionul de sticlă.

— Vreau să dansez.

Unu, doi – unu, unu, doi, unu. Tango blând, legănat. De la masă, Jozé îmi face semn arătând spre scaunul iui Ilieş, gol, apoi se loveşte de câteva ori cu arătătorul în obrazul umflat pe dinăuntru cu limba. Ridic din umeri: „treaba lui”. Maria se leagănă în braţele mele caldă, supusă. Brusc se îndreaptă, ochii oblici, aproape la nivelul ochilor mei, au scântei de veselie nebună: „Uite la ăla“. „Ăla“ e un marinar străin, norvegian am aflat mai târziu, când s-a răsucit, sau îmbarcat pe un vas norvegian, pentru că tricoul albastru are pe spate două cuvinte scrise în cerc cu litere albe: „Dagmar“ deasupra, bombat spre ceafă, şi „Oslo” jos, încovoiat spre fundul uriaş. Se uită cu privirea hămesită la perechile care dansează.

— Dacă-i dai o femeie e mort, comentează Maria.

— Nu se ştie. Poate da, poate ba.

Maria propteşte palmele în pieptul meu şi se depărtează puţin:

— Dar tu, dacă ţi-aş da acum o femeie...

Mă priveşte în felul ei deschis; vorbeşte curat, fără insinuări: a pus o întrebare, vrea răspuns.

— Dacă mi-ai da o femeie, aş trimite-o la plimbare, îi spun. Aş trimite-o la plimbare pentru că vreau să mă culc cu tine.

Îmi înlănţuie gâtul cu braţele, se lipeşte de mine, îşi ascunde faţa în umărul meu. Unu, doi-unu, unu, doi-unu. Tango vechi, tango bun, tango fierbinte.

— Să mergem.

Îi trimit domnului Jozé, peste capul fetei, o bezea. Avocatul mă salută dând scaunul înapoi, săltându-se şi înclinându-se reverenţios. Ieşim afară, Maria se lipeşte o clipă de mine şi oftează. Scările de la peronul hotelului, mutra invidioasă a funcţionarului de la recepţie.

Scara interioară largă, acoperită cu ceva moale şi cenuşiu. Uşi, multe uşi şi Maria, în faţa uneia, face o reverenţă caraghioasă pocnindu-şi călcâiele şi poftindu-mă înăuntru. Îi spun bună seara, mă întorc şi plec. Scările, mutra uluită a recepţionerului. Din nou scări, de astă dată din piatră, strada, noaptea. Merg spre port, fredonând uşor. Dacă Jozé a mai zăbovit niţel, în zori sunt la Stefanofca. Portul, şalupa se leagănă la locui ei, acostată la ponton. Scot din compartimentul motorului o prelată groasă, uscată, călduţă încă, o aştern pe grătarul dintre bănci şi mă înfăşor în ea. Doamne, ce femeie! Dacă mergeam acum cu ea, urma poate o noapte de amor, cel mult două – şi gata. Ori asta am vrut să evit. Nu-mi ajunge numai o noapte: vreau s-o păstrez pe Maria pentru multe, multe nopţi.

— Scoală, şef!

•

Muzet trage de mine cu un zel demn de o cauză mai măreaţă. Mă salt în capul oaselor şi-l admir: salopeta fâlfâie pe el, şi se pierde în cizmele uriaşe de cauciuc. Afară nici nu s-a luminat, prin plasa antiţânţar se vede numai pâcla aia prevestitoare de zori. Mă las înapoi pe pernă, sub privirile

sfioase ale lui *matiuşka*, şi făloase, pline de demnitate, ale lui *batiuşka*. Am avut un deşteptător cu sonerie şi cu opritor pe sonerie, dar l-am anulat – era o alcătuire completamente lipsită de tact, suna în momentele cele mai nepotrivite; acum, îl regret. Muzet vrea să justifice drumul pe care îl face în fiecare dimineaţă de la hangar până aici, şi nu mă slăbeşte până nu mă vede în picioare. Îmi pun salopeta de pânză groasă cu gulerul adânc răscroit – amintire din aviaţia militară – şi trag deasupra cizmele; ieşim afară, dăm bună dimineaţa lui *batiuşka* Semeon şi raţelor. Muzet îmi arată prăjina înaltă de pe acoperiş, sprijinită de coş, care susţine o schelărie complicată, asigurându-mă că mai târziu, când or să vină berzele, îmi va face cunoştinţă cu una dintre ele, domiciliată chiar aici – face un semn nelămurit spre eşafodajul din vârful prăjinii – şi care răspunde la „*zdrazdvui*" pocnindu-şi ciocul de trei ori. Sunt nespus de fericit că voi avea onoarea. Ieşim în uliţă, ocolim curtea, traversăm linia a treia salutând din cap pescarii care au pornit spre cherhana. E linişte, nefiresc de multă linişte, şi tocmai asta face contrastul şi mă trimite vâjâind înapoi la dimineţile mele de la regiment. Dimineţi e mult spus, era încă beznă când coboram din microbuz, motoarele urlau, avioanele lăsau botul în jos abia reţinute de calele cu colţii înfipţi adânc în beton. Farurile de sub planuri aruncau fâşii tăioase de lumină, dâre lungi de gaze fierbinţi măturau câmpia şi se intersectau, stârnind vârtejuri de praf... de unde praf, pe pământul ăla ars şi pustiu? Mergeam spre avioane, cumva marţieni cu căştile şi costumele noastre, şi licăriri misterioase jucau pe vizoarele de plexi. Apoi dâra liliachie a balizajului de pe bretea, pista, luminile roşii de orizont... Decolam, Dumnezeule, cum se înfigea în noapte supersonicul meu cu cioc de fier forjat, şi pământul rămânea jos şi în urmă, în întuneric, în ceaţă, în linişte...

...Aşa că Muzet, bălăcindu-se în cizmele lui, ar părea doar o glumă bună. Cobor din stratosfera direct peste alba Stefanofca lângă hangarul mititel, din tablă ondulată. Deschidem portierele, *Neaţă* clipeşte ciclopic din parbrizul bombat; parcă ar sta pe vine cu roţile alea scurte şi groase. Mă proptesc în pantalonul jambei carenate din stânga, Muzet în calele de la roţi – aşa scrie la regulament, şi în hangar avionul să stea cu cale la roţi – se propteşte în cealaltă jambă şi

împinge. *Neaţă* scârţâie şi se urneşte; roţile late se rostogolesc caraghios, parcă-s bulgări, nu roţi. Încerc să-mi imaginez silueta lui *Neaţă* pe flotoare, şi obţin un hibrid care mă face să închid ochii şi să mă cutremur; mai târziu, după ce IAIR-ul va primi încălţări noi şi se va plimba cu ele pe lac, îmi voi da seama că sunt părtinitor, dar mă rog, asta va fi mai târziu. Deocamdată îl sfătuiesc pe Muzet ca atunci când mai sare să placheze avionul, să ia aminte că poate nimeri sub roţi.

— Azi nu sar, face Muzet, astăzi zbor cu dumneavoastră. Aşa-i, a schimbat elicea, cea veche fusese lovită de o pietricică probabil şi vrea să ştie cum se comportă în aer noul agregat. Controlăm amândoi avionul, nu-i mare lucru de văzut, toate sunt în ordine. Muzet urcă în cabină, dau la pală, compresie, *fâs-fâs*, mecanicul ia o poză fioroasă şi strigă: „liber la elice“. O.K., liber, mă dau înapoi câţiva paşi şi flutur mâinile. Muzet apasă butonul de pornire, *pf, pf* – a luat-o! Câteva rateuri care stârnesc tot felul de gâşte şi de raţe, o mişcare pricepută din maneta de gaze ca o popică de biliard, şi domnul Walter-junior umple aerul rece cu sunetul lui ferm şi grav. ...Motoare, linii lungi de avioane, elicele sclipind în cercuri argintii, în şcoală, da, în şcoală era asta, iarba udă, salopetele kaki cu marsupii pe genunchi, curăţăm avioanele pe burtă de ulei şi vaselină neagră până ne venea rău. Zburam un IAK solid cu piept lat, steaua cilindrilor, cabina înaltă, unicornul fotomitralierei. Manşa grea, încărcată, prima manşă de avion de luptă. 3 000 de metri, reduceam motorul, întorceam avionul pe spate, răsturnare, pământul îmi năvălea în cabină, mă strivea de scaun, avionul tremura, se legăna pe planuri, eram în picaj la 90 de grade, o beţie cumplită mă paraliza o clipă oprindu-mi manşa în loc, „ce-ar fi dacă“, mă scuturam rânjind, scoteam avionul de sub verticală – acum! Motor, mâna crispată pe manşe, trăgeam să-mi sară ochii, cu tendoanele întinse, cu muşchii încordaţi la limita maximă, dincolo de limita maximă. De data asta cerul mă prăvălea în scaun, mă strivea de paraşută, negru, vălul negru, trăgeam în neştire avionul într-un looping nesfârşit, totul ţinea o clipă, o veşnicie de-o clipă. Mă contopeam cu metalul, cu vuietul aerului sfâşiat, cu vibraţia surdă a fuselajuiui; sorbeam, şi eram sorbit de jocul ăsta necruţător pe care unii îl pierdeau, şi care pentru cei rămaşi devenea raţiune de a fi. Coboram din avion urându-l, iubindu-l, mă prăbuşeam în iarbă lângă silueta

albastră şi bondoacă jurând convins că nu mă mai apropii de el. Peste jumătate de oră decolam din nou stârnind nori de praf pe pista de pământ bătut şi iarbă săracă, şi...

— Şef, mă trage Muzet de mânecă, gata, am încălzit motorul. Totul în ordine. Zburăm?

Mă uit la el de undeva, de departe; e grăbit, la 10 începe lecţia de franceză la televizor şi vrea să fie prezent. Mă îndrept spre avion, botul blând, coada înaltă, aripile groase, întreaga siluetă paşnică şi portocalie, simt cum un val de compătimire urcă în mine. Pentru mine, pentru el... Muzet s-a instalat pe scaunul din dreapta, cu un bloc-notes jerpelit în nună, şi cu un stilou. Vrea să noteze parametrii motorului în zbor. Walter încălzit, nu mai face nazuri la pornire. Rulăm hurducându-ne spre sălciile din capătul terenului, întorc avionul cu botul spre clădirea staţiunii, scot flapsul în poziţie de decolare. Muzet are o mutră, parcă am pleca în lună. Anunţ: „echipaj, decolăm”. Echipajul confirmă grav din cap şi se aşează mai bine în scaun. *Neaţă* aleargă, ţopăie drept spre uşa înaltă de cristal a staţiunii. Mai am timp să mă gândesc la Vorobiev, „oare calmul lui imperturbabil s-ar menţine şi când s-ar trezi cu un avion în pat?“ Desprind avionul puţin forţat, nu-mi plac terenuri de decolare cu obstacole atât de ferme ca blocul ăsta de beton. Trecem deasupra staţiunii şi Muzet nu uită nici de data asta să-mi amintească că predecesorul meu a agăţat antena cu roţile şi numai printr-o minune...

— Ştiu, *darling*, îi spun etalându-mi dantura, şi fac cu ochiul spre oglinda nemişcată a ghiolului care se întinde în stângă noastră până departe, spre celălalt tărâm.

— Uite, îl aud pe inginerul Aron, vine Nicole. Te roagă Vorobiev să mergi la Tulcea, s-o iei.

Scot capul de sub capota motorului, şi-l privesc buimac. De dimineaţă *Neaţă* s-a pus în grevă: refuză cu îndărătnicie să-şi pornească motorul; Muzet se agită, spumegă, ameninţă, înjură, manevrează fel de fel de chei şi şurubelniţe. Avionul ni se opune blând, ironic, îşi râde de noi cu cabina bombată de plexiglas; aşa că apariţia lui Aron e cât se poate de inoportună. Apuc cu degete negre de vaselină foaia de zbor semnată şi ştampilată, o rup în două, în patru. Arunc hârtiile albe pe pământiul negru, îmbibat de ulei, care alcătuieşte pardoseala

hangarului, şi mă întorc spre avion. Rezemat cu cotul de capota deschisă a motorului, Muzet visează cu ochii căscaţi în gol: „O, Nicole! A venit Nicole!“ Aron i se alătură, suspinând: „A venit Nicole!“ *Neaţă* se frământă şi el pe jambele înalte, clipeşte ciclopic din parbrizul bombat sub bolta de tablă ondulată a hangarului micuţ, clipoceşte duios în uleiul scurs prin robinetul de la rezervor, lăsat deschis de mecanicul meu. Dumnezeule, ăştia sunt nebuni! Sar de pe lada pe care stau, mă bag sub avion. închid robinetul rezervorului de ulei, şi întreb, trăgându-l pe Muzet de cracul unsuros al pantalonului: „Cine-i Nicole?“ Muzet scapă cheia care o ţinea în mână pe jos, bine că nu m-a lovit în cap, priveşte spre Aron, Aron priveşte spre mecanic, şi amândoi la mine, cu milă şi reproş: „n-o cunoaşte pe Nicole!“ îmi imaginez o frumuseţe locală blondă şi zdravănă, nu reuşesc s-o asociez numelui uşor şi cumva săltăreţ: „Nicole, ding-ciang, cirip-cirip“, sună clopoţei şi cântă păsările în capul meu hârşit, de aviator trecut prin toate. Fie, Aron se înmoaie şi-mi explică, Nicole, frumoasa braziliană, a terminat facultatea de hidrogeologie în România şi îşi face stagiul aici, la Stefanofca, a fost în concediu la ea acasă, în Brazilia, s-a întors, trebuie să se ducă cineva la Tulcea s-o ia, vine cu avionul de 15,30, nu merită să... îmi amintesc sosirea mea la Stefanofca, vaporaşul rufos, haiducul bărbos şi sunt de acord că, intr-adevăr, nu merită să... umflu fălcile şi bat cu arătătorul îndoit în obrazul, ca de obicei, neras. Atât doar că *Neaţă* e pe butuci, şi naiba ştie când o să-l punem la punct. Muzet mârâie, apucă o cheie şi-şi vâră iar capul sub capota motorului.

Îmi şterg mâinile, îmi scot salopeta, îl urmez pe Aron în clădirea staţiunii. Vorobiev se apucă cu labele roşcate de cap, toată lumea e ocupată, ce ne facem?; apoi hotărăşte scurt: „mergi cu PP, luaţi cuterul“.

Căpitanul, ca de obicei, îşi vopseşte nava. Stă în picioare în dinghea rotundă, portocalie, mişcând pensula cu mişcări mici şi repezite. Îi spun despre ce e vorba, scapă pensula, cutia cu vopsea zboară de pe bordul umflat al plutei de cauciuc, mă priveşte buimac, „nu-i adevărat”, ridic din umeri... În mai puţin de două minute motoarele sunt pornite, cuterul e desprins de mal, ocolim promontoriul-proră al acestui vas-perpetuu care e grindul Stefanofca, mâinile căpitanului tremură pe timona micuţă, lustruită cu migală, şi suntem gata să ciuntim nasul

ascuţit de argilă, în care se sparg şi se despică apele fluviului. Mă năuceşte cu comenzi, „motoarele în plin“, „motoarele reduse”, „încet înainte”, „încet înapoi”. Îmi spun că aşa e, ieşirea pe fluviu presupune ceva manevre, însă P.P. continuă cu corvoada şi după ce ne-am pus de mult pe firul apei. Consider că ajunge, nu mă pricep la navigaţia fluvială, dar mi-e clar ca bună-ziua că la drum lung se merge cu motoarele la regim constant. Îi aduc la cunoştinţă lui P.P. impresiile mele fi mă retrag pe puntea înaltă de la prora. Mă întind pe burtă la marginea punţii cu capul atârnând în gol sub balustradă, chiar deasupra etravei care taie apa verde, neobişnuit de limpede astăzi. În spate P.P. ameninţă şi zbiară, el e căpitanul, el e autoritatea supremă pe vas, să trec imediat, da, imediat, înapoi în tambuchiul ăla.puturos care serveşte drept post de comandă pentru Dieselurile vaporaşului. Îl recunosc ca autoritate supremă, mă întorc pe spate puţin ameţit de goana apei sub nasul meu, căpitanul spumegă, răzmeriţă, carceră, pesmeţi uscaţi şi apă de mare, dar nu-l mai aud aşa cum stau, cu ceafa fi umerii sprijiniţi de scândura tare a punţii. Văd norii, e înnourat azi, un plafon gros şi cenuşiu atârnă agăţat în sălcii şi în stuf. Mă soarbe plafonul ăsta gros şi cenuşiu, mă aspiră, trec prin el umed şi îngheţat, închid ochii orbit de strălucirea crudă şi senină a albastrului de deasupra. Îmi încinge fruntea, ochii, soarele nebun care jos n-are încă nici o putere. Nu cobor vizorul fumuriu, îl las aşa, ridicat, să mă orbească soarele ăsta pentru care am trecut prin nori colcăitori, să mă încingă, să duc şi jos o fărâmă din el, care să-mi ajungă până data viitoare. Oftez, MIG-ul meu mâncător de nori, IAR-ul portocaliu şi paşnic. Uruitul înfundat al Dieselurilor mi-l aduce în faţă pe *Neaţă*, îl văd, îl simt cum îşi zornăie bonom cei şase cilindri ai motorului în mersul lui de drum-bun, linge furiş zările cu aripa groasă, nu se avântă.

Porneşte legănându-se cumva bătrâneşte, pânza care-l acoperă conferă intimitate de cum îl vezi; îşi plimbă fatalist culoarea cea fistichie, nu protestează, îşi face treaba demn, lungindu-şi la nesfârşit picioroangele terminate cu roţi groase. *Neaţă* e bun, *Neaţă* e cald, *Neaţă* oferă ocrotire sub aripile lungi, anacronic de lungi.

MIG-ul... Mă sucesc iar cu nasul în scândura punţii, cu bărbia pe palmele alăturate, şi disec problema. De departe, detaşat, totul devine mai clar. Îmi dau seama că MIG-ul...

•

MIG-ul îmi crea complexe; obişnuiam să stau în cabina lui o oră-două, încercam să-l înţeleg. Închideam cupola, rezemam coatele de marginea cabinei, în dreapta era cartuşul de aruncare a cupolei şi după câtva timp începea să mă doară cotul de muchia lui tăioasă. Sprijineam fruntea în mâini şi stăteam, aşa, privind. Închideam ochii, parcă nu i-aş fi închis, vedeam în continuare cabina în dosul pleoapelor lăsate. Fier mort, avionul învia când porneam motorul, îşi sclipea misterios becurile galbene, roşii, verzi, oscila acele aparatelor, trepida şi mă înfioram de forţa aceea reţinută care stârnea freamătul aproape insesizabil al fusului de oţel. Devenea o fiară cumva ciudată, blândă şi supusă pilotului închis în măruntaiele ei, rapace şi ameninţătoare celorlalţi. Uneori se încontra şi celui care o mânuia, nu mai asculta de comenzi, se cabra încăpăţânată, se smucea, împroşca cu oţel topit şi cu foc. Ne împlântam în cerul îngheţat al stratosferei, acolo unde domneşte un veşnic crepuscul de planetă străină, de lume aiurea şi ostilă, despicam în fâşii lungi, dureroase, aerul rarefiat, şi viteza incredibilă se dovedea numai prin suspinele metalului greu încercat. Aici se trezea la viaţă fierul rece, circula prin el o sevă fierbinte, fluidă, topită la mii de grade, aici ne încontram, el – răspunzând unor îndepărtate chemări primejdioase, numai de dânsul auzite, eu – încercând, cu un rest de luciditate, să mă stăpânesc şi să-l stăpânesc. Ne întorceam într-un târziu acasă, pe aerodromul nostru aruncat în câmp, ocrotit tandru de cotul fluviului. Coboram, îi mângâiam furiş aripile scurte şi lucioase, fuselajul puternic şi gros, coama zbârlită, botul rânjit. Răspundea, învăluindu-mă cu căldura ajutajului, cu freamătul molcom al numeroaselor sale inimi electronice. Nu ne identificam – colaboram, şi doar de vreo două ori am trăit uitarea de sine. În noaptea aia nebună când totul o luase razna, când totul devenise cer şi cerul se rotea, când stelele se fugăreau pe cabină şi jucau v-aţi ascunselea pe planuri şi pe ţeapa tubului Pilot. Era o noapte de

vis, urlam în cabina mea cea roşie, abandonat, dăruit metalului, focului, nopţii. Ieşisem ca o balena, scuturându-mi de pe aripi şi de pe fuselaj ultimele rămăşiţe de nori, un plafon gros şi hapsân ca cel de acuma, care nu acorda nici o şansă; ieşisem la senin, un senin nesperat, neuman, era o boltă păgână, nefăcută pentru ochi omenesc, surprindeam Începutul şi Sfârşitul şi ceea ce era între ele, în firescul lor, nealterat de prejudecăţi, gânduri, bârfe sau înfrumuseţări. Era ceva nebun, şi primitiv prin puritate, şi-l simţeam suprem şi nu găseam cuvinte să-l numesc. Eram aproape de înţelepciunea celor vechi, când îşi chemau nopţile şi iubirile cu nume de zei, atunci şi anume născocite. Râdeam de unul singur în cabina mea cea roşie, suspinam, lacrimi grele îmi curgeau pe obraji, se adunau în concavitatea măştii de oxigen, devenisem prea mic, eram zdrobit, anulat, mă simţeam umilit şi mândru de pământescul din mine.

A doua oară a fost când am dat jos ţinta, de fapt un simplu exerciţiu, pentru mine era pe viaţă şi pe moarte, aveam rachetele sub planuri, mă sorbea imaginea ţintei în tubul negru al locatorului. Gonisem zmintit în forţaj total s-o ajung, s-o sfărâm, coloana masivă de foc mă zvârlea înainte măcinând zeci de litri de petrol pe secundă. M-am dezmeticit într-un târziu, ţinta explodase în stânga, o văzusem în virajul acela turbat, cu suprasarcină maximă. Acul debitmetrului bătea spre 300, 300 litri prăpădiţi de kerosen şi eu eram undeva, la 16 000 de metri de ger şi de spaime, şi de trufie, şi la încă 250 kilometri de aerodrom. Coboram într-un picaj lin, încercând să reţin avionul într-o cădere prelungă şi simţeam cum mi se duce sângele din corp cu fiecare zvâcnitură a acului de debitmetru ca să se împlinească acolo, în iadul camerelor de ardere. Ajunsesem, am scos trenul în ultima clipă, am redresat, nu-mi venea să cred calea masivă de beton de sub mine. Am pus roţile jos într-o linişte de moarte, care m-a îngheţat şi i-a îngheţat pe toţi cei de acolo rămaşi să aştepte cu sufletul în ochi şi cu ochii pe avionul meu, al cărui motor se oprise în clipa aia după ce arsese, simţind că ni se apropie sfârşitul, până şi ultima picătură de combustibil din rezervoare.

...Mă trezesc din reverie urletele lui P.P.; am ajuns, convins că manevra de intrare într-un port ca Tulcea e suficient

de complicată ca să justifice prezenţa mea la manevrarea motoarelor. Acostăm, cuterul hârşâie cu flancurile sale proaspăt vopsite cauciucurile de pe chei, care lasă urme negre; sar pe mal, cu saula subţire, insă solidă în mână, amarez prova, amarez pupa. P.P. încearcă să mă convingă să rămân pe vas, regulamentul portului nu permite unei ambarcaţiuni cu tonaj ca al nostru să stea acostată fără un om din echipaj la bord. „Un om din echipaj”, subliniez, şi apoi, aşa cum stau pe ponton nici nu mai sunt pe vas ca să mă subordonez căpitanului. Pornesc fluierând, în capul scărilor mă opresc, mă întorc, şi-i fac pa-pa furiosului corsar care-şi roade coada pipei, aşezat în fund pe puntea de comandă cât o roată de caşcaval. Ajung fluierând la aerogara, şi doar în pragul uşilor de cristal îmi dau o palmă peste frunte, şi fluieratul mi se opreşte în gât: cum arăţi tu, Nicole?

Pătrund în holul spaţios, forfotă, valize, glasuri de megafon. Mă uit în dreapta, mă uit în stânga, nu arată nimeni a brazilian pe aici. Departe, într-un colţ, aproape anulată de peretele imens de sticlă, o siluetă fină, cu un sac de voiaj din piele lângă ea, şi o cutie de dimensiuni nemaipomenite rezemată de sac. Mă apropii încet, îi dau ocol, fata mă priveşte mirată, ochii imenşi de noapte pe faţa smeadă, un val fluid de smoală lucioasă îi ţine doc de păr, ceva nespus de mlădios, pierdut în imensul guler colant al puloverului alb de mohair îi serveşte drept gât. Mai fac o tură, închid ochii mei verzulii şi anoşti, un val de miresme mă năpădeşte şi mă transferă urgent câteva mii de mile mai la vest, câteva mii de mile mai la sud de Tulcea. Mirosul de junglă, atât de binecunoscut, pe care nu l-am inspirat niciodată; mirosul de Amazon pe care îl ghicesc fără greş dintr-o mie de parfumuri de apă; dar mai presus de toate, mirosul suav de *Hevea brasiliensis*, regina arborilor de cauciuc (sau regele?). Fac ochii mari, privirea mea verde în noaptea de tropice, întind mâna: „Nicole?“, de fapt nu întreb, afirm, şi acum înţeleg de ce tâmpesc toţi la Stefanofca auzind numele ăsta: Nicole. Fata dă din cap, altceva nici nu avea de făcut, şi valul de smoală unduie lin pe umerii strânşi în haina de antilopă, cu franjuri. Apuc sacul de piele, e greu, al naibii de greu, cum l-o fi adus până aici? Fata ia cutia aceea gigantică în braţe, o clipă sunt gelos pe cartonul mort, nu întreabă nimic, se vede că e obişnuită cu manierele Deltei. Redresez, o lămuresc

în timp ce pilotăm prin forfotă ce-i cu mine, cine sunt, P.P. ne aşteaptă în port, etc. etc. Trecem pe lângă restaurant, „nu ţi-e foame?“, nu, spune că a luat o masă excelentă la bordul avionului, înghit în sec, eu n-am pus nimic în gură de dimineaţă în port, lovitură de teatru: P.P. a întins pasarela de onoare, care aminteşte mai mult de o scândură din aia, cu stinghii, făcută să urce găinile la etajul coteţului şi aşteaptă la balustradă, înţolit în frumoasa lui uniformă de căpitan fluvial.

Nicole aruncă cutia, fuge ca o gazela, îi sare de gât, îl sărută. Căpitanul bate de două ori aerul cu mâinile, pică pe spate ca o scândură bufnind de punte, şi cascheta bleumarin cu ancoră aurie, mi se rostogoleşte la picioare. Arunc în cabină sacul de voiaj, cutia de carton cu o mulţime de etichete ale companiilor aeriene lipite pe capac, şi mă retrag într-o atitudine rezervată, curios de ce o să urmeze. Nu urmează nimic, adică P.P. se scoală, se scutură ca un cocoş, trece pe roata de caşcaval a punţii de comandă scotoceşte, scoate de undeva o portavoce strălucitoare bună de urlat comenzi dintr-un capăt în celălalt al unui portavion, şi se apucă să dirijeze, cu competenţă, manevrele de plecare. Ieşim pe firul apei, las motoarele în treaba lor şi mă duc in faţă; pe puntea prova, Nicole, fără a-şi lua în seamă costumaţia elegantă, s-a întins cu burta pe punte şi priveşte fascinată etrava vaporaşului, despicând apa neobişnuit de limpede astăzi...

•

Vorobiev e convins de necesitatea flotoarelor, mâine plec la Bucureşti să rezolv problema, fac cu ochiul pe geam ghiolului întins care de aici, de sus, din biroul inginerului-şef, pare şi mai vast. Urc apoi la etaj, bat la uşa lui Nicole, „intră”, intru, o cameră scundă, dar largă, simplă, luminoasă. Fata îşi trage cizmele sub blugi, toată lumea poartă blugi aici, şi nu-i rău deloc; fac bărbaţii mai simpatici şi scot în evidenţă coapsele femeilor. Am rugat-o să mă ducă cu şalupa la Sf. Gheorghe, avem o şalupă de agrement, un moft alb şi strălucitor, mai scump şi mai iute ca un automobil de curse; n-am încă permis de conducere pe fluviu, şi mă plimb cu ea numai dacă găsesc un binevoitor. O.K., face Nicole, ce treabă ai la Sf. Gheorghe? Îi explic, Maria, vreau s-o revăd, cow-boiţa de la Tulcea, pictoriţa

nebună, poate vrea să transmită ceva la Bucureşti, sau să-i aduc niscaiva culori ori pânze. Plecăm, duduitul motorului sugerează o forţă care impune respect, Nicole râde şi accelerează mai tare. Zburăm cu botul şalupei ieşit complet din apă într-un evantai bizar, de stropi pulverizaţi, aproape nu vedem deloc lateral, numai în faţă. La coturi Nicole smuceşte volanul, şalupa se înclină, glisează într-un bord, redresează. Pe urmă fata reduce motorul, îmi cedează locul la volan, nu-s nici pe departe maestru şi de două-trei ori suntem la un pas de baie. Nicole se zgribuleşte, apa e încă rece. Mergem blând, „pe aici“ arată Nicole, pătrundem într-un canal strâmt, parcă plutim între pereţii unui coridor. „E bine aşa“, răspunde braziliana privirii mele nedumerite, accelerez, atent să nu bag şalupa în rădăcinile stufului. Ieşim într-un ghiol mic şi rotund, foarte limpede şi foarte adânc. E linişte, ştiu asta după ce fata mă roagă să opresc motorul şi plutim lin, în derivă, către mijlocul oglinzii de apă „Să nu râzi de mine” mă roagă Nicole încetişor, şi ridic din umeri, mirat, de ce să râd? îmi spun că Nicole vorbeşte foarte bine româneşte, nici nu e de mirare, are 6—7 ani de când stă la noi. Nicole moşmondeşte ceva la sacul de voiaj, se întoarce spre mine, şi în spaţiul strâmt ai bărcii genunchii ni se ating. „Uite, spune, am adus la fiecare ceva din concediu, numai ţie nimic, nu ştiam că o să te găsesc. Ia asta.“ îmi dă un fel de breloc, o piatră bizară, roză, translucidă, prinsă într-o reţea fină din sârmă de argint. Partea de sus e încheiată printr-un inel, prin care trece un lănţişor. „e ametist”, spune fata, „varietatea asta se găseşte numai pe malul râurilor braziliene”. Scoate o sticlă plată, cu apă gălbuie, o priveşte în lumină mi-o dă, gravă: „Apă din Rio Amazonas”. Pronunţă dulce şi gutural, „Amazionias“. Ia sticla înapoi, scoate dopul, goleşte apa gălbuie în ghiolul transparent; se întoarce, îmi evită privirea; „acasă am făcut la fel... cu apă de aici, din Dunăre”... Zmuceşte cordeluţa, motorul porneşte făcând bucăţi liniştea din jur şi faţa limpede a apei. Barca ridică botul, zvâcneşte înainte, suntem gata să intrăm în zidul de papură uscată, Nicole se aruncă peste mine, suceşte volanul, şalupa se înclină primejdios şi şterge cu fundul teşit tulpinile aspre... Motorul out-board, ieşit o clipă din apă, urlă, accelerat la maximum. Ne redresăm, intrăm în coridorul îngust şi de acolo iar la vale, spre Sf. Gheorghe. Acostăm la debarcaderul vechi al oraşului, Nicole

face fasoane, nu vrea să vină, o conving în sfârşit. Primul om întrebat ne îndrumă cu competenţă, ajungem, şiruri de grajduri, unde-i Maria? „La nr. 3“, spune un tip mustăcios, scofâlcit şi uscat, numai vrejuri. „Ăsta-i jocheu”, face Nicole în urma sfrijitului şi într-adevăr, aşa cum merge ţinându-se de ziduri ca să nu-l ia vântul, numai jocheu poate fi. Iată şi nr. 3, o poartă mare, de fier, care scârţâie îngrozitor. Nu suntem lăsaţi să intrăm, de fapt şi ca să ajungem până aici ne-au pus să trecem cu tălpile printr-o băltoacă cu nu ştiu ce mizerie care pute îngrozitor. Apare Maria într-o salopetă oribilă, obosită, indiferentă, târând o furcă după ea. „Nicole-Maria, Maria-Nicole“. Fetele se măsoară, braziliana se sumeţeşte, Maria, posacă, strânge degetele pe coada furcii. Îi cercetez faţa bronzată, trasă, îmi prinde privirea şi-şi ridică colţurile buzelor, rânjind. Închid ochii, îi deschid iar, nu, dantura albă, impecabilă, e la locui ei. Maria îşi muşcă buzele cu gestul ştiut, de data asta normal, ca tot omul; caninii zdraveni se înfig în buza de jos până la sânge. Nu, n-are nevoie de nimic de la Bucureşti. E obosită, a avut o naştere grea azi-noapte, uff, caii ăştia, ar vrea să doarmă – atât. Din întunericul cald, greu, umed al grajdului, o voce grosolană cheamă. „Mă scuzaţi”, face Maria, „*buenas noces*“. Pleacă, târându-şi furca. „Te iubeşte” îmi spune Nicole mai târziu, în barca care urcă fluviul spre Stefanofca, „dar habar n-are cum se urează noapte bună în portugheză”. Şi scoate un fel de „*búa’ noite*“ şuierat, care mă smulge urgent din şalupa elegantă şi mă aruncă la câteva mii de mile vest, şi la încă vreo câteva mii de mile sud de gurile Dunării.

•

Scot valiza „*Good fly*“ din întunericul misterios care domneşte sub crivatul de nuntă al lui *batiuşka* Semeon, desfac curelele galbene şi încuietorile nichelate, întind pe cuvertura de „macrame” uniforma albastră, cu nasturi şi trese aurii, de pilot civil. Pilot civil... Arată destul de bine după două săptămâni de zăcut în valiză, numai cascheta s-a turtit mai mult decât ar fi trebuit, aduce cu o buiotă bleumarin. Mă asigur că uşa şi fereastra sunt închise, îmi pun cămaşa albă, impecabilă, cravata neagră şi îngustă, etc., etc. Mă fandosesc niţel în faţa

oglinzii, oprit în uşa blindată a postului de pilotaj dintr-un imaginar Boeing intercontinental: „*senioritas e seniores*, avem un ocean întreg de traversat”. Burduşesc aristocratica valiză cu prozaice rufe murdare şi câţiva crapi gigantici de Deltă, care nu şi-au pierdut din măreţie nici după ce le-au fost scoase intestinele şi urechile, ca să poată face faţă cu succes lungului drum până în Capitală – obolul Stefanofcăi pentru bătrânii mei. Trec în săliţă, babuşca întoarce capul, mă vede, scapă găleata din mână, bate de două ori aerul cu mâinile şi dă să cadă pe spate. Arunc valiza, mă reped, reuşesc s-o prind. Babuşca suspină în braţele mele albastre, „*crasivâi, ah kakoi crasivâi i gordâi*“. Din camera cealaltă apare Muzet atras de zgomot, rânjeşte, mă lămureşte că bătrâna a simulat căderea pentru a-şi exprima admiraţia faţă de frumosul meu costum cu nasturi de metal. „Femeile sunt sensibile la uniformă”, adaugă, într-o franţuzească neobişnuit de corectă, pe care numai accentul o face ininteligibilă unui franţuz. Mă uit la Muzet uluit, ca într-o oglindă: cu ocazia vizitei la oraş, mecanicul şi-a tras pe el o salopetă nou-nouţă şi cizme pe măsură. Muzet trece demn peste uluiala mea, se face că n-o observă; ridică de jos valiza, galbenul nobil al pielii de porc veştejit de statul sub pat. Se repede după perii, ceară, şi curând „*Good fly*” îşi zâmbeşte literele negre pe un galben-citron lustruit cu migală. Mă inspectează critic, îmi aranjează pe sprânceană, „tinereşte”, cascheta-buiotă, şi comandă: „*let’s go*“. Pornesc, Muzet mai zăboveşte un moment, şi când mărşăluieşte în cadenţă lângă mine, observ ţeava armei ZB răsărindu-i peste umăr. Îl sfătuiesc prieteneşte s-o lase acasă, aeroportul din Tulcea îşi are paza proprie, şi-l asigur că nici o stewardesă, nici măcar una de la curse interne, nu s-ar lăsa sedusă de puşcociul lui. „Femeile capitulează numai când văd arma în mâinile unui bărbat”, psalmodiază din nou Muzet în franţuzeasca lui inimitabilă, şi tot el traduce, răspunzând privirilor mele nedumerite. Defilăm apoi de-a lungul liniei a doua, singurii martori fiind eventualii *starici* rămaşi pe-acasă; în rest, ca de obicei la ora asta, satul e pustiu. *Neaţă* aşteaptă ancorat regulamentar în faţa hangarului, şi mai să nu recunosc droaşca portocalie, atât a spălat-o şi a frecat-o mecanicul poliglot. Motorul e încălzit, urc în cabină, Muzet strânge cablurile de ancorare şi scoate blocajele de la comenzi; aruncă în spatele

scaunelor valiza „*Good fly*“ şi muscheta lui, se caţără pe scaunul din dreapta – gata. *Neaţă* se leagănă peste muşuroaie, cu roţile lui mici şi groase. Ultima dată, sper, şi privesc complice în dreapta, la ghiolul întins cât un ocean. Virez pe loc cam în locul unde Muzet îşi dovedise vocaţia de rugbist, şi avionul derapează pe noroiul care acolo nu se zvântă niciodată. Înregistrez privirea mustrătoare a junelui cu salopetă nouă, mă rog, „*à la guerre comme à la guerre*“, storc greu din creierii mei engleziţi, Muzet mă graţiază cu o privire limpede, şi decolăm drept spre uşa înaltă a staţiunii, cu inima uşoară. Zburăm drept, tăind buclele generoase ale fluviului. Apă, papură, pelicani. Ca variaţie, două-trei şlepuri pântecoase, cu bărci înguste legănându-se la remorcă. Tulcea, trec la verticala aeroportului clătinând din planuri, cu ochii după mâneca de vânt. Aterizăm tăind în diagonală câmpul de zbor, rulăm uşor – aici terenul e bine tasat! – şi trag avionul lângă hangarul înalt de beton, în partea opusă noii aerogări de sticlă şi metal. Coborâm, Muzet semnează preocupat în carnetul de bord, pentru luarea în primire a lui *Neaţă*; ceremonie cu care la Stefanofca nu prea ne pierdem timpul. Privesc avionul pe care o echipă de motorişti a început deja să-l împingă spre hangar, cu coada înainte, şi am o strângere de inimă: *Neaţă* se pierde, palid, în semiobscuritatea de sub bolta înaltă. Mă îndrept spre aerogara, străbat holul spaţios, şi încep să mă conving de ceea ce babuşca trezise în mine numai ca o vagă bănuială: magia albastrei uniforme, cu trese de fir şi cuci emailaţi. Lumea se dă la o parte, îmi face loc, pieptul mi se bombează sub stofa fină, bărbia se înalţă, ochii îmi scapără priviri vultureşti, gambele se încordează în pantalonii puţin şifonaţi de înghesuiala din geamantan, şi aşa, împinşi de la spate de şoapte admirative, *Good fly* şi cu mine poposim la dispecerat. Primul lucru pe care îl văd după ce închid uşa este avionul-cursă spre Bucureşti. Elegant, argintiu, expunându-şi soarelui primăvăratic spinarea de balenă, parcat astfel încât ocupă centrul imensului geam panoramic al încăperii. O întrebare, aiurea: „cum nu l-am observat până acum?“ Pe urmă îmi dau seama, se integra aşa bine în decor, că nu i-am dat nici o atenţie. Dar aici, cum îl văd prin geam, contrastând puternic cu decorul imprecis... Salut, mă prezint, fac cunoştinţă cu echipajul, adică cu secundul, restul sunt plecaţi prin oraş, mai sunt două ore bune până la

decolare, ce-ar fi dacă... Bine, plecăm, din nou o trecere triumfală prin aerogară, însoţitorul meu are mai multe fireturi ca mine pe mânecă şi încă o insignă, un glob pe care un avion minuscul îl înfăşoară cu panglică roşie având pe ea cifra 1 000 000. Asta înseamnă că tipul e „milionar", adică are mai mult de un milion de km zburaţi, cam câţi am eu, mă întreb, la aviaţia militară nimeni nu ţinea o asemenea evidenţă, dar mă rog, insigna, fireturile astea-s mofturi de cunoscător, în rest uniformele noastre sunt identice, şi nimeni n-ar putea bănui în mine doar pilotul bătrânului IAR. Odată *Neaţă* trădat, trec cu uşurinţă la tot felul de speculaţii, la urma-urmei nici cei de la curse externe nu-s mai frumoşi ca noi, şi tot numărul treselor de pe mânecă e cel care ne deosebeşte... Aşa că mă fâţâi pe strada mare din Tulcea alături de pilotul-milionar, de parcă aş fi coborât cel puţin dintr-un BAC care m-a adus de la capătul lumii. Vraja hainelor albastre şi a insignelor emailate acţionează irezistibil, mă văd ţinta unor zâmbete pe care înainte, în blugii mei oneşti şi cu cizmele grele, nici nu le-aş fi visat. Etalez inscripţia neagră „*Good fly*" pe fondul galben al sofisticatei valize din piele de porc, şi sunt supus unui adevărat tir încrucişat de priviri calde şi dulci, care de care mai provocatoare şi mai promiţătoare. Încerc să mă regăsesc, dar e greu, tot mai greu; agit valiza „*Good fly*", zgâlţâind crapii fără urechi şi intestine, frumos împachetaţi în ziar, şi-mi spun că pentru prima ieşire în public succesul e mare, chiar prea mare poate.

Pe urmă, uite ce se întâmplă: intrăm într-o tutungerie, am observat cureaua de la ceas, veche şi roasă, vreau s-o schimb numaidecât. Vânzătoarea îmi număra îndatoritoare restul, moşmondesc fâşia îngustă de piele neagră pe la urechile extrapla- tului Tellus cel cu limbi de aur, aud alături o voce moale, rugătoare: „două ţigări Mărăşeşti, vă rog". Vânzătoarea de după tejghea se simte ca într-o cetăţuie fortificată, răspunde sec că n-o să desfacă pachete de ţigări pentru toţi calicii. Ridic ochii, o siluetă înaltă, deşirată, cu haine curate, izbitor de curate, dar cumplit de roase: gulerul, manşetele, aproape destrămate. Un fular pufos de mohair, în jurul gâtului slab care se agită mut şi zvâcneşte nod după nod, se vede asta chiar şi prin fularul de mohair. Tipul aruncă o privire spre hârtiile şi monezile din faţa mea, nu mi-am băgat încă restul primit în

buzunar, şi apreciez fulgerător: 14 lei, asta înseamnă 8 pachete de Mărăşeşti, fiecare pachet de 20 de ţigări şi sunt sigur că şi slăbănogul face acelaşi calcul. Ridică ochii, îi surprind privirea, Dumnezeule mare, ce e acolo în ei!, se întoarce pe călcâie şi pleacă repede frământând între degetele îngălbenite de fumător pătimaş 2 monezi a 10 bani. Rămân o clipă blocat, secundul milionar, lângă mine, umple o pipă încovrigată cu tutun fin şi auriu. Vânzătoarea mormăie în surdină ceva despre toţi vagabonzii, mătur banii de pe tejghea, las valiza în prăvălie, trântesc uşa de sticlă şi fug pe strada aglomerată dintr-o parte în alta. Nu-l mai văd, cum naiba a dispărut aşa rapid prăjina aia, doar n-am ezitat mai mult de câteva secunde! îl văd cu ochii minţii, şi ştiu că n-o să scap uşor de imaginea tristă, cu umeri căzuţi, cu haine curate dar groaznic de roase, n-o să scap uşor de glasul moale, de privirea aruncată banilor mei, de tot ce-am putut să citesc în adâncul pupilelor dilatate. Frumoasa uniformă atârnă ca un sac pe mine, mă întorc, îmi iau valiza şi secundul imperturbabil, şi plecăm înapoi, spre aerogară, înconjuraţi de norişori albaştri şi înmiresmaţi de fum. Îmi ocup locul în cabina pasagerilor pleoştit, şi abia când avionul se suceşte pe o aripă lăsându-mă să observ imensa pată cenuşie a Bucureştiului, abia atunci ridic din umeri reuşind să smulg greu din creierul meu anglezit: „*c'est la vie*!“

•

Termin treaba mai repede şi mai uşor decât aş fi visat vreodată. Bag în buzunar aprobarea ştampilată şi semnată pentru flotoare şi pentru staţia radio pe unde ultrascurte, mă înţeleg cu şeful echipei de specialişti care va veni cu mine, la Tulcea, să schimbe galoşii lui *Neaţă*, şi apuc să sar în elegantul autobuz TAROM care face cursa dintre aeroport şi centrul oraşului. Lângă mine un tip mărunt mă priveşte cu evlavie, declară cu accent străin că toată viaţa s-a visat aviator, dar n-a reuşit să ajungă decât comis-voiajor la o firmă internaţională. Întreabă de unde vin, din ce cursă lungă şi primejdioasă, încep onest „de la Tulc...“, farmecul uniformei acţionează în toate sensurile, înghit în sec, calitatea valizei *Good fly* îmi dă curaj de deasupra capului, din portbagaj: „De la Tulc-Tulc”. Voiajorul socoteşte pe degete, vine de departe, o atestă numeroasele

etichete de pe servieta sa, un geamantănaş minuscul lucrat ca o bijuterie, dar exoticul punct Tulc-Tulc n-a figurat pe traseul lui. Scoate un pliant, îl examinăm cu atenţie, rute, rute aeriene drepte ca nişte raze, convergând spre Bucureşti din cele mai ascunse colţuri ale lumii. Tulc-Tulc lipseşte, e vorba de un traseu nou, spun, prima oară când l-am realizat, o insulă din arhipelagul Polinezian. Ne-au întâmpinat cu ghirlande de flori, explic, şi amănuntul ăsta pare să-l convingă pe micuţul comis-voiajor. Auto buzul albastru a ajuns în centru ; ne luăm bun rămas, speră să zboare cu un avion pilotat de mine, sper şi eu, cobor, şterg zidurile Universităţii într-un puhoi de oameni bine dispuşi, asupra cărora frumoasa mea uniformă nu face nici o impresie, şi dau să păşesc pe escalatorul care coboară în pasaj. Mă aud strigat, tresar, cine dracu mă mai ştie aici în Bucureşti, întorc capul, scara mişcătoare îmi pleacă sub tălpi, caut sprijin cu mâna pe balustradă, balustrada mă trage şi ea în adânc. Mussy. Corul bătrânilor invocă timpul, iar mutra neagră, lăbărţată şi turtită a prietenului meu capătă, brusc, contururi precise. Săr, mă frec de câteva piepturi, îmi presar drumul cu voci indignate şi mormăieli înăbuşite. În capul scărilor nimeresc în labele lui Mussy, ieşind nelalocul lor dintr-un pardesiu elegant. Mussy: patru ani de şcoală militară, patru ani de stat în bancă cot la cot, de copiat la extemporale, de suflat la examene. Patru ani – cei mai grei – de zbor, cabina încinsă, mirosind a ulei, a benzină, a petrol, a cauciuc ars şi metal fierbinte. Miros de avion. „Vezi pilotul automat, nu-i ceva în regulă.” Cobor pe aripă transpirat, epuizat, n-am putere să-mi scot nici paraşuta. Săr jos greoi, mă trântesc în iarba aspră, prăfuită. Două ghete îmblănite de zbor în dreptul nasului meu, dintr-una iese mânerul cuţitului de vânătoare: „ce mă-ta, ai stricat avionul. Acum pe ce zburăm?“ Iese din hangar rezerva, urcă în cabină, mă ridic clătinându-mă, îi leg chingile. Pute, un coleg a vomat în avion, nu i-a ţinut stomacul la acrobaţie, a intrat putoarea în chingi, în perna de la scaun. „Nu-i nimic, zbor cu cabina dezermetizată.“ Asta înseamnă urechile ferfeniţite, dar parcă contează... Peste un ceas e rândul lui să se prăvălească în iarbă, îi iau locul în cabina strâmtă, ticsită de aparate. Mussy. Asta ţine patru ani, în care reuşesc să-l conving să nu-şi mai scrie numele cu y. La cei doi de s nu renunţă. Apoi încă doi ani de regiment, vânătoare-

bombardament, zbor nebun plan la plan amestecând de-a valma şosele, poduri, oraşe, stâlpi de telegraf, cu bordul – şi saltul imens înainte, cu avioanele zvârlite, scăpate de sub control, împinse iraţional de explozia bombelor lansate la înălţime minimă. „Se poate şi mai jos“ face Mussi, şi dâre late de sudoare îi brăzdează faţa, ochii, obrajii, şiroind de sub cască. Împărţim aceeaşi cameră, iubim două surori. Pe urmă dimineaţa ceţoasă de noiembrie, ne întoarcem cu motocicleta la aerodrom... văd căruţa în ultima clipă, un troznet scurt, zborul prin aer, lucid, prăvălirea. Mussi geme pe asfaltul umed al şoselei cu piciorul îndoit nefiresc de sub genunchi. Motorul motocicletei păcăne inutil, gâlgâie înfundat şi se stinge. Mussi se târâie convulsiv şi înjură: pe mine, căruţa, tot. Două. operaţii, prima nereuşită, a doua se pare că da, un an în ghips, un an în cârje. Oprit de la zborul reactiv, transferat la elicoptere. Nu ne-am văzut de 8... de 9 ani. Corul bătrânilor tace, nu ne-am văzut de ieri. Mussi, exuberant ca întotdeauna, ce-i cu fruntea asta înaltă, prea înaltă, ce-i cu parantezele alea în colţul gurii care-i lăţesc şi mai mult mutra lăbărţată, mă îmbrăţişează cu lăboaiele lui indecente. Mă apuca de umerii mei albaştri şi mă depărtează măsurându-mă din cap până-n picioare: „Mă! Şi eu care te credeam îa vânătoare-interceptare. Pe externe, bravo mă! De unde vii?“ Dau să-i răspund „Tulc...“, observ privirile pironite pe valiza galbenă *Good fly*, curăţată şi lustruită cu ceară de Muzet, sclipirea din ochi, şi rectific: „Toulouse”. „Da“, se entuziasmează Mussi, „ai văzut Concordul?“. „Am văzut ce nici nu visezi” – spun, şi ăsta e adevărul. îl întreb ce mai face, ce mai zboară – tot pe elicoptere. Îmi laudă noile „Alouetturi“ româneşti, îl întreb de ceilalţi colegi care zboară cu el în unitate, şi încântarea i se şterge de pe faţă; cutele din colţul gurii se lasă în jos, conturând un arc adânc. Întreb, şi inima îmi bate aiurea: „cine?‘‘ Mussi îşi încleştează labele pe umerii mei albaştri mai tare, mă doare. Răspunde fără să slăbească strânsoarea: „Gigi“. Revăd silueta pătrată, taciturnă a lui Gheorghe Bădoi. Întreb, ca să nu tac: „cum?“ Mussi se lansează în explicaţii, variaţie ciclică, elice anticuplu, se încinge, explică, gesticulează. Lumea ne desparte, ne apropie, ne freacă de zidul cenuşiu; vânzătorul de ziare adăpostit într-un intrând ai zidului se uită mirat la noi. Mussi îi da înainte: pas de decolare, pas fix. Îl las să vorbească,

nu-mi explică, caută – a câta oară? – adevărul, amănuntul fatal care a cauzat accidentul. „Comisia de anchetă?“ Mussi rămâne o clipă pe gânduri, ridică din umeri – ce poţi ancheta dintr-un morman de tablă calcinată? Coborâm, nu pe escalator, preferăm scara onesta de piatră galbenă, cu muche lucioasă de metal. Intrăm în barul rotund din pasajul subteran, bem – el, nu-ştiu-ce, eu un Dubonnet roşu şi dulce, fără gheaţă şi fără lămâie. Să fie de odihna sufletului. Băutura îmi încălzeşte stomacul, mă uit la Mussi, Mussi la mine, şi amândoi la papiţoii care-şi savurează drink-urile sofisticate, fumând ţigări *king size*. Poate sunt părtinitor, sigur sunt – cu unii – părtinitor, dar simt un chef nebun să mă urc cu picioarele pe scaun, de pe scaun pe masă, şi să le strig în gura mare că pe lumea asta se mai şi moare. Mussi clatină din cap, n-ar înţelege. Ca să pricepi una ca asta trebuie să duci în spate lada acoperită cu pânză roşie, în care zac de-a valma, amestecate, bucăţi de carne şi fiare răsucite; trebuie să porţi o şapcă albastră, cu pajură de aur, aidoma cu cea ţintuită pe capacul sicriului. Să trăieşti cu 2 500 de km pe oră, la 25 de km înălţime. Ăştia de aici merg cu troleibuzul la serviciu, şi or să moară de gută la 85 de ani. Planetă de june: „Să iubeşti pe Sofica“. Planetă de ins respectabil, chel, flasc: „Să ajungi şef de birou“. Am ars, am trăit – acum plimb un IAR portocaliu şi obosit prin ţara lui Papură Vodă. Planetă de aviator: „Să ajungi pilot la Stefanofca“. Mussi întreabă ceva, plătim, apuc mânerul galben al valizei *Good fly* ticsită cu boarfe, ne despărţim în faţa uşii batante de sticlă.

•

În lift mă scormonesc după cheie, o YALA galben-aurie, cu inscripţia în relief aproape ştearsă de atâta frecat; o găsesc în buzunarul de la piept, niciodată nu-mi pun cheile unde trebuie, o cântăresc uşor în palmă... Cheia de la apartamentul meu... al părinţilor mei. Am avut multe locuinţe, multe chei, le primeam, le foloseam, le dădeam. Moft. Cu asta am rămas, prima mea cheie, firesc – şi ultima. Deschid, las valiza galbenă în antreul îngust, agăţ cascheta uşoară în cuier. Holul, bucătăria, dormitorul – nimeni. Mama o fi la piaţă... ies pe terasă, tata, cărunt, încruntat, mai sever ca de obicei. Cu

cămaşa descheiată la gât, în bătaia pretextului de soare, lasă ziarul, mă măsoară pe sub sprâncenele îmbinate. În ochi, scânteia aia luminoasă de care mă agăţ şi pe care o respir, şi care apare acum atât de rar... înaintez, paşi grei, deodată împleticiţi, nu ştiu, în ultimii ani nu-mi merge deloc cu bătrânul, ne-am înstrăinat, nu ştiu de ce, nu ştiu cum, nu ne mai înţelegem deloc. Salut – salut, câteva chestii scurte, fără importanţă – atât. L-a afectat despărţirea mea de Irina, ţinea la ea în felul lui bătrânesc şi demodat, uşor retoric. A îmbătrânit mult, poate mai mult decât firesc la cei 65 de ani; de fiecare dată când ne vedem, face pomelnicul amicilor lui care au încrucişat mâinile pe piept şi ne-au părăsit pentru o lume mai bună La fel şi azi, mă întâmpină pe terasa mare, descoperită, cu pardoseala de ciment plesnită, cu viţa încă uscată căţărându-se contorsionată în şerpuiri demente pe peretele blocului vecin. Noroc-noroc, ce mai faci, bine, dar tu, îmi admira uniforma albastră, fireturile de general sud-american, cucii de email lucios. Se îndeasă mai bine in scaunul de pânză cu schelet de aluminiu, şi din nou mă mir cum nu se rup tuburile alea subţiri şi aparent fragile sub greutatea trupului voluminos. Face semn din capul masiv, „ia loc“, apuc scaunul de lângă el, pun teancul de ziare şi reviste jos pe ciment, fără nici o ceremonie, făcându-mă că nu-i observ cuta dintre sprâncene. Tata nu spune nimic, mă urmăreşte din ochi cum târşâi scaunul prin faţa lui, îl potrivesc şi mă instalez. Dumnezeule, ce bine ar fi să se aplece înainte, să-mi pună mâna pe genunchi şi să se apuce iar de poveştile lui; terasa s-ar umple de vapoare, prore spintecând talazuri, catarge înalte sfâşiind ceruri duşmane, pânze albe întinse spre negre depărtări necunoscute şi oamenii puternici ai mării, între ape şi ceruri, fumându-şi pipele şi ascuţindu-şi săbiile scurte, de abordaj. Ar urma strigătul gabierului „Pământ, pământ”, plaja, tărâmul necunoscut, vraja. Tata m-a învăţat să visez, să-mi lupt visele, a fost chiar o vreme când... ei, umbre! Priveşte la teancul mărişor de maculatură pe care l-am detronat fără pic de consideraţie, ia un aer de complezenţă, i se duce scânteia din priviri... oftează:

— L-ai cunoscut pe bătrânul...

L-am cunoscut, cum sa nu. În jur, blocurile se apropie, se apleacă peste mine, mă despart de avioane, de aerodrom, de

Stefanofca; sunt iar eu, numai eu cu tatăl meu, pe terasa vastă şi veche, colcăind de etrave, bompresuri, timone, de pupe înalte şi împodobite de galioane...

— ...avea numai 70 de ani...

Privesc în jos, cimentul crăpat, ziarele, faţa lată a lui Mussi cu fruntea înaltă, mult prea înaltă, cu ochii albaştri, cu arcul încordat în jos al buzelor. Simt ceva în spate, ceva mare, adânc, copleşitor, blocurile se dau în lături, revin iar sclipindu-şi ferestrele de cristal, galioanele se freacă şi se strivesc rupându-şi coastele putrede, casele se clatină pe temeliile lor de piatră – se aşează din nou sigure şi stabile, bine înfipte în pământ... Sunt în picioare, teancul de ziare şi reviste sare şi zboară învârtejit, ţip, şi tot ce-am strâns în mine izbucneşte în ţipătul ăsta nenorocit, care-mi arde gâtul şi cerul gurii. Tata mă priveşte puţin speriat, mai mult mirat, şi atunci întreb din nou, stăpânindu-mă, nici eu nu ştiu cum, şi soarele ăsta anemic de oraş care-mi încălzeşte ceafa stârneşte puhoaie de sudoare sub vestonul albastru, pe piept, pe umeri:

— L-ai cunoscut pe Gigi Bădoi?

Bătrânul neagă din cap, sigur, altceva nici n-are de făcut, cum, de unde să-l cunoască, şi atunci îl lămuresc: „A fost coleg cu mine. A fost, înţelegi?“ Nu-i dau timp să vorbească, continui, crud, nici eu nu ştiu de ce aşa de crud, taică-meu plânge un mort matusalemic de cel puţin 199 de ani: „a murit şi avea numai 33 de ani. Şi nevastă tânără, şi copii mici, tot tacâmul“. În prag, mama oprită, cu sacoşele atârnând grele: „cum a murit?“ Mi se înghesuie cuvintele pe buze, dure, grele, nedrepte: „uite aşa, cum se moare. A închis ochii şi a murit. Dar înainte de asta s-a prăbuşit niţel cu elicopterul.” Părinţii mei se pricep la aviaţie: de ce n-a sărit cu paraşuta? Îi lămuresc, înăbuşindu-mă, că nu oricând se poate sări cu paraşuta. Sunt rău, nu merită bătrânii mei una ca asta. Cred că mă apăr... Ei îşi plâng şi-şi apără morţii lor; eu pe ai mei. Vine vremea pentru fiecare, şi oricine, când îi sună ceasul... Vezi, aşa gândesc acum, la 33 de ani; mai târziu, la 65, poate o să gândesc altfel. Sigur o să gândesc altfel, deşi n-aş vrea. Şi sus, în faţa tronului ceresc, o să mă târâi pe jos şi o să mă milogesc cu vocea mea cea mai jalnică, pentru încă un sfert de ceas de viaţă pe lumea asta rea şi prihănită.

•

Cu Nicole. serile se comprimă dintr-o dată. Îmi povesteşte de Brazilia ei, Matto Grosso, Amazonul, Jungla. São Paulo, oraşul natal. Carnavalul, mai puţin: a început să devină un *show* pentru turişti şi cam atât. Samba-o, samba a fost şi rămâne braziliană. Nicole are voce, are bineînţeles şi chitară, aşa că uneori, peste Stefanofca cea albă se plimba ritmat misterul melodiilor din selvă. *Batiuşka* Semeon ascultă cu religiozitate, încearcă un pas de dans în cizmele-i grele – nu merge. Nicole cântă, samba, chitara, zidurile se desfac, acoperişul zboară, părul negru şi des îi acoperă jumătate de faţă, curge peste obrajii aplecaţi, acoperă cutia de rezonanţă, se amestecă de-a valma cu melodia, cu coardele şi cu degetele fetei.

Ăsta-i momentul ales cu predilecţie de P. P. pentru a-şi face apariţia. Nicole pronunţă într-o singură suflare, Pépe. Pépe se târăşte înăuntru cu o mutră chinuită ce se vrea cutezător indiferentă, se trânteşte pe crivatul de nuntă al bunicilor lui Muzet cu o mişcare vioaie care face să geamă arcurile respectabilului obiect, îşi pironeşte ochii galeşi pe chipul smead al braziliencei – şi cam atât...

Fata cântă mai departe, pe urmă samba cea vioaie degenerează într-o melodie nostalgică, care smulge of-uri grele din barba lui *batiuşka*. Apoi tace de tot, dar temperamentul tropical răbufneşte, aruncă chitara, coardele fac *tiuuu*... şi mă roagă să pun muzică clasică. Ceva nu prea dificil, îmi spune, şi faţa frumoasă i se mototoleşte într-o grimasă inimaginabilă, Berlioz, Brahms, să înţeleagă toată lumea.

Caut caseta barată cu roşu, o pun în aparat şi dau volumul la maxim; Pépe ia o poză inspirată; *batiuşka* se duce să hrănească găinile. Deodată ne amintim brusc că mâine în zori Nicole va decola spre P.E. 2, şi că trebuie să meargă la culcare. O conduc, în uliţă fata se întoarce spre mine: „sper totuşi că n-o să vii cu noaptea în cap“. Dar eu am planurile mele şi-o sfătuiesc serios să se culce: decolăm înainte de răsăritul soarelui. „Eşti nebun”, spune Nicole în loc de noapte bună, şi dispare spre capătul liniei a doua.

O văd pe Nicole ieşind din clădirea staţiunii, cu sacoşa ei sport bucşită de lucruri, cuplez magnetourile şi apăs butonul de

pornire. *Fâl-fâl*, scânteie, rateul de complezenţă, dl. Walter-minor îşi începe cântecul marilor plecări. Nicole se strecoară pe sub planul avionului, deschide portiera din dreapta, face vânt în fund sacoşei şi se caţără îmbujorată pe scaunul de lângă mine: „Bună dimineaţa”. Mă aplec peste ea, verific siguranţarea portierei – în ordine. Mai controlez o dată cabina – obicei bun, rămas din aviaţia militară – şi-i fac semn lui Muzet – „dă-i drumul”. Muzet începe să învârtă la troliu, *Neaţă* lunecă măreţ printre sălcii, pe cele două şine care se pierd în oglinda lucioasă a ghiolului – stop. Ne-am oprit la 2-3 metri de apă, întorc capul nedumerit, îl văd pe Muzet agitându-se Lângă manivela troliului, meştereşte ceva acolo, şi vine în fugă spre noi. Se apleacă şi dispare sub avion; apare din nou, imediat, ţinând triumfal în mână o piatră cât un ou de pescăruş. „Uite, şef“; mai mult bănui decât aud ce-mi spune, şi deschid portiera triunghiulară. „Uite şef, repetă Muzet, s-a băgat chiar sub rola căruciorului.“ Dau din cap, mecanicul poliglot aleargă înapoi, o smucitură scurtă, alunecăm lin pe şinele unse şi *Neaţă*, ronrăind domol cu motorul la regim redus, se leagănă pe apă, lăsând în urmă o dâră scurtă. Fac un ocol ca să mă depărtez de mal speriind ocazional câteva raţe matinale, aduc avionul paralel cu linia de balize negre, şi, înainte de a pune motorul în plin, întorc capul. Cu picioarele în apă până la genunchi, Muzet se uită după noi, nemişcat, şi-i ghicesc pumnii strânşi în buzunarele salopetei ponosite. „Nicole, plecăm”, fata zâmbeşte, e primul meu zbor cu braziliana, de asta am plecat aşa devreme, vreau să vadă cu ochii mei ce-i de văzut, lumina asta crudă şi incertă, sălciile negre, ceaţa albastră, străvezie, lănciile stufului uscat. Pun motorul în plin, balizele aleargă din ce în ce mai repede pe lângă noi, smulg avionul pe redan, şi un evantai multicolor de apă împroşcă parbrizul. Am aproape fizic senzaţia rece a apei în zori, mă furnică pe spate, cum o fi reuşind Muzet să stea până la genunchi în mizeria asta îngheţată, chiar cu cizme de cauciuc? Trag uşor de manşă, numai cât să salt vârful flotoarelor, apoi *Neaţă* se dezlipeşte singur, docil. Virez înapoi spre Stefanofca, „turul de onoare”, răspund privirilor nedumerite ale fetei. Nicole mă apucă de braţ, „nu, te rog, îi sculăm şi pe ceilalţi”.

Redresez, lotcile lungi ca nişte corăbii de vikingi se desprind deja de pe cheiul cherhanalei; cap compas platforma

exterioară nr. 2. Bag flapsul şi reduc din motor, până la regim de croazieră. Bordul, normal.

— Te-am sculat de multe ori până acum? întreb, cu un sentiment nelămurit de vinovăţie.

— Întotdeauna când pleci în zori. Uf, motorul ăsta... Şi nu atât motorul, dar zbârnâie geamurile, înţelegi?

Înţeleg. Cobor uşor de-a lungul canalului, sfâşiind vălul scump de ceaţă albastră. Zburăm cu flotoarele la câteva palme de faţa nemişcată a apei, zbor paşnic, cu lănciile tăioase ale papurei la nivelul planurilor, urmărind coturile largi. Privesc înainte, să nu agăţ o salcie sau vreun şlep ivit pe neaşteptate; privesc înainte cu regret, pentru că fata de lângă mine merită toată atenţia. Urc 20-30 de metri, aici suntem feriţi de surprize, şi întorc capul spre ea. Nicole zâmbeşte şi declară că-i place mai mult zborul la rasul apei. Pic din nou, ca un lăstun aş zice, dar ar fi numai o figură amabilă de stil, mai degrabă ca un pelican borţos, şi *Neaţă* virează iar, scârţâind din eleroane, urmărind sinuozităţile apei. Mă uit la vitezometru, 160 de km pe oră, şi oftez, răspunzând unui gând.

— Poftim? face Nicole.

Ridic din umeri, bat cu degetul în Cadranul acoperit cu sticlă al vitezometrului, şi mă abţin de la comentariul necesar: MIG-ul meu ridica roata de bot abia peste 200 km/h...

Nicole s-a înghesuit în scaun, şi-a tras sus picioarele şi stă aşa, cu bărbia rezemată de genunchi. Mai avem puţin şi ieşim pe mare, mă uit în spate, după scaune, acolo unde sub sacoşa sport a fetei se zăreşte împăturită barca portocalie de cauciuc. Iau înălţime, trecem prin dreptul silozului de la Sf. Gheorghe, portul, orăşelul înghesuit între fluviu şi mare, clădirile lungi ale grajdurilor, Maria, plaja pustie şi marea... Deasupra valurilor ne iau în primire nişte curenţi verticali, nu puternici, bănuiesc, dar pentru alcătuirea asta de tuburi şi pânză... Nicole suportă stoică legănăturile, hop-hop, la un moment dat se clatină în poziţia ei instabilă; se apucă cu mâna de marginea tabloului de bord, şi lasă jos picioarele.

— Nu-i chiar ca în Boeing – observ.

Nicole dă din mână, nelămurit.

Luăm înălţime la gura fluviului, în cercuri largi; cu picioroangele-i imense, *Neaţă* salută soarele. La o mie de metri înclin avionul pe dreapta, şi-i spun brazilienei să privească în

jos. Într-adevăr, spectacolul merită să fie văzut de oricine, dar pentru un hidrolog constituie o adevărată sărbătoare. Nicole se aruncă peste speteaza scaunului, apucă sacul, îl deschide, şi prin cabină încep să zboare diverse obiecte care, de obicei, alcătuiesc îmbrăcămintea intimă a unei doamne. Dau la o parte cămăşuţa vaporoasă care-mi căzuse peste ochi, depărtez cu două degete sutienul sugestiv agăţat cu o bretea de cadranul busolei, şi încerc să menţin avionul într-un zbor cât mai constant, pentru a-i uşura pasagerei mele munca: Nicole fotografiază în draci, cu un Polaroid masiv scos tocmai din fundul sacului, triumfala intrare a Dunării în mare. Ştii, şarpele galben al fluviului se implântă adânc în albastrul mării fără să se amestece cu el, apoi face un cot brusc spre sud urmând fidel litoralul, şi doar departe, înspre Gura Portiţei, apele miloase încep să se contopească cu valurile. De fapt, de asta am insistat să plecăm cu noaptea-n cap; mai târziu începe să sufle vântul, curenţi şi alte chestii, şi spectacolul îşi pierde mult din puritate. Eu l-am descoperit întâmplător, şi-l datorez insomniei lui Muzet. Nicole ţăcăne, scoate setul întrebuinţat, îl pune pe consola dintre scaune, şi ţăcăne din nou. Râde, îndreaptă botul aparatului ca o ţeavă de tun spre mine, şi ţăcăne din declanşator, ultima oară. Remarcă:

— Nici Rio Amazonas nu intră mai frumos în Atlantic. Pronunţă „Amazionias“ sau cam aşa ceva, şi cabina strâmtă se umple brusc de mirosul cafelei şi de freamătul junglei. Reduc motorul şi învârt de flaşneta flapsului: la-la-la, la-la-la. Picaj blând, ca tot zborul, 4-5 metri la variometru. Sub noi, acum, un banc de ceaţă, trecem peste el, îi străpungem coada destrămată... Nicole meştereşte la seturile pe care le-a scos din Polaroid; ocolesc platforma exterioară într-un cerc larg, la 30-40 de metri înălţime, şi constat că vârful turlei de foraj e cam la acelaşi nivel cu cabina avionului. Barca cu motor, lăsată la apă, se leagănă ca o jucărie, legată de pilon. Disting o siluetă coborând scara de metal. Amerizez în lungul valurilor lungi, de hulă, aproape neobservate aici, în larg. Nicole e serioasă, gravă chiar, şi-a strâns lucrurile la loc, în sac, şi priveşte turla cu buzele strânse. *Neaţă* se leagănă amplu pe picioroangele lui, ameţit de spaţiul imens din jur. Barca se apropie, deschid portiera şi cobor pe flotor, inginerul Aron ridică motorul out-board pentru a nu-mi lovi flotoarele cu elicea. Transbordarea se

face în liniște, Aron e puțin stingherit, întinde mâna și ia sacoșa fetei. Nicole trece în genunchi pe scaunul meu și de acolo se răsucește și dibuie; apuc glezna fină și-i pun piciorul pe marginea bărcii. Nicole sare, barca se clatină și se depărtează; inginerul din cabină, eu de pe flotor, lipit de botul cald al avionului, dăm disperați din mâini. Nicole coboară motorul, trage cordeluța, barca descrie o curbă elegantă, ocolește avionul – s-a dus. Urc în cabină, Aron mormăie ceva, nu-l aud, văd pe consola dintre scaune, umedă puțin, fotografia mea în culori, obținută prin procedeul Polaroid; am o mutră buimacă și încântată, lățită într-un zâmbet nătâng. Pun motorul în plin și decolez, drept spre uscat. Aron se foiește în scaun:

— Nu faci turul de onoare?

— Nu-i plac tururile de onoare, răspund, și nu pot pricepe de unde-mi vine lehamitea asta din glas.

•

Mare inundație, mare! Dunărea s-a dezlănțuit și vine nebună, c-o falcă în cer, cu cealaltă scurmând în pământ, și lasă în urmă numai mâl. Admir spectacolul de la loja I-a, din cabina cu vizibilitate excelentă a lui *Neață*. Alături de mine Vorobiev notează de zor într-un caiet gros, consultă tot felul de grafice și hărți violent colorate, comunicând prin radio cu stațiunea. Viraj după viraj, zbor rectiliniu, din nou viraj. Vorobiev face semn, am priceput, întoarcem spatele Dunării, și luăm cap compas spre mare. Inginerul își consultă hărțile imperturbabil, parcă ar fi la biroul lui, înconjurat de patru pereți de beton, și cu acoperiș solid deasupra capului. Încerc să cobor, 100, 50, 20 de metri. Vorobiev mă amenință cu degetul fără să-și ridice ochii de la planșeta pe care o ține pe genunchi. *Yes, boss*, trecem de Stefanofca, o luăm mult în dreapta, stuf, stuf. Pe alocuri câte o insulă verde, sălcii nerăbdătoare și imprudente, își vor pierde frunza mai repede decât mugurii. Ieșim în mare undeva la sud de Sulina și la nord de Sf. Gheorghe. Maria, mă scurmă ceva prin piept întâi cald și apoi înghețat. Îmi dau seama că nu m-am obișnuit încă cu distanțele pe care *Neață* le dilată și le lungește la nesfârșit; cu MIG-ul meu, un simplu viraj început la Sf. Gheorghe avea toate șansele să cuprindă și Sulina în interior. Așa, cu pelicanul ăsta

portocaliu, ne bălăcim parcă dintotdeauna deasupra mării, şi totuşi, n-am reuşit încă să trecem ca lumea nici bariera de spumă murdară care desparte uscatul relativ al Deltei de marea albastră. Iau înălţime să-mi uşurez orientarea, văd PE-l şi PE-2, cea mai depărtată, o văd vag, mai mult ghicită. *Neaţă* toacă conştiincios aerul din faţa elicei, PE-2 în stânga, PE-l în dreapta cabinei – acum trebuie să apară şi pilonul platformei 3. Vorobiev a pescuit de undeva un binoclu cu care cercetează întinderea netedă a mării. Îl întreb dacă nu va trebui să ridicăm oamenii de pe platforme, râde, , îmi spune că sunt mai în siguranţă ca oriunde acolo, în mijlocul mării. *Neaţă* pică blând, în cercuri largi, deasupra pilonului platformei exterioare 2. Desluşim silueta inginerului Aron, a ieşit fără pufoaică, acum se vede bine, a dat capul pe spate, agită mâinile. Scârţ-manşa în dreapta, scârţ-manşa în stânga, *Neaţă* leagănă concesiv din planuri. Am coborât la nivelul platformei, Aron depărtează mâinile, nu înţelege, vrem să amerizăm? Fuge înăuntru şi-i auzim vocea la radio. Vorobiev ia o mutră importantă, apucă microfonul, anunţă sec: „tur de inspecţie”. Adaugă imediat pe acelaşi ton oficial, şi nu pot ghici dacă vorbeşte serios sau glumeşte: „fă bine şi ia-ţi pufoaica când ieşi afară“. Aron apare iar, mai mult se rostogoleşte decât merge în haina vătuită. Ne depărtăm în timp ce îşi agită cu frenezie mâinile scurte. Acelaşi ceremonial îl repetăm după cinci minute de zbor la PE-1, *Neaţă* se înclină tandru în viraje mângâietoare, Vorobiev îşi tremură vocea de şef în faţa microfonului: la PE-l acum e de serviciu inginera-hidrolog Elena Vorobiev. Apare doar după ce ia legătura radio cu noi, femeia asta n-are pic de curiozitate în ea, ar putea să-şi vâjâie două regimente motoarele pe deasupra platformei fără ca Lena să-şi scoată năsucul afară. Într-un târziu amerizăm pe ghiolul nostru, între şirurile de balize; ca niciodată urcăm din prima încercare pe căruţ, şi Muzet aleargă la flaşneta troliului, fără să se fi udat mai sus de genunchi. Adorm târziu, după o partidă de „serenade” cu Nicole fi cu doctorul; P.P., ca de obicei, a înghiţit o porţie bună de muzică greu digerabilă. Mă trezesc brusc, în întuneric, şi un vuiet neobişnuit, fioros, animalic, îmi zbârleşte părul în cap; bănuiesc cam ce ar trebui să fie, sar în blugi, apoi în cizmele înalte de cauciuc, care se leagă de mijloc. Toată treaba asta pe întuneric, grupul electrogen nu funcţionează. Trag pe mine şuba scurtă,

cu foaia de cort pe dinafară, şi ies. În curte *batiuşka* şi *babuşka*, adulmecă cu mâinile făcute pâlnie la ureche. „A venit Dunărea mare”, mă informează moş Semeon, babuşca confirmă din capul îmbrobodit, „şi se sparge digul de la cherhana”, adaugă *batiuşka*. Abia acum iau seama la siluetele tăcute, care se strecoară în josul liniei a doua, cu lopeţi în mână. „Nu veniţi?“ întreb inutil, *batiuşka* ia o poză fatalistă şi desface mâinile a neputinţă, babuşca se reazemă încrezătoare, nespus de încrezătoare, de umerii bătrânului. Ies, trântesc portiţa în urmă, alerg împleticit în cizmele gigantice; deasupra cherhanalei, cerul e spintecat de lăncile uriaşe ale câtorva proiectoare mobile. Obişnuitul furnicar de oameni şi sape, târnăcoape, pari. Sus, pe dig, siluetele se frământă, aleargă. Stefanofca albă pluteşte ca un vapor în mijlocul puhoaielor de întuneric şi ape dezlănţuite, ca un vapor ameninţat. Mă bate cineva pe umăr, Nicole mă apucă de mână, strigă: „te cheamă Vorobiev”. Mă conduce în spatele unuia din proiectoare, văd grupul electrogen mobil, funcţionează, dar zgomotul se pierde în urletul gâtuit al apelor ca şi toate celelalte zgomote, dealtfel, şi am impresia că totul se desfăşoară ca un film mut. Vorobiev se apleacă la urechea mea şi zbiară, vrea să ştie dacă se poate decola pe vremea asta. Mimez un *ha-ha*. ghiolul neted e şi el puhoi nebun acum, nici dracu nu mai decolează. Şi la ce bun, mai mult de trei persoane tot nu pot duce... Văd buzele inginerului ţuguindu-se ca o trompă de elefant, a scos probabil proverbialul său *mmda*... întinde mâna, îl apucă pe P.P. apărut de nu-ştiu-unde cu o sapă pe umăr. Spune ceva, P.P. neagă clătinând furios din cap, mă bag între ei, rămân trăsnit de ce aud. Vorobiev încearcă, să-l convingă pe căpitan să-şi aducă cuterul, să-l facă să eşueze pe dig, şi aşa, cu corpul vasului, să astupe spărtura ce ameninţă să se întindă... P.P. nu vrea, e ilegal, zice, voi fi tras la răspundere. Vorobiev pledează, Nicole s-a vârât în noi mirosind ceva neobişnuit, chipul smead al fetei lângă mutra lui P.P. „Bine“, face P.P., „dar mai am nevoie de cineva, la motoare”. Mă ofer, prefer să mă plimb cu vaporaşul decât să dau la lopată. P.P. se uită la mine, se uită la Nicole a cărei faţă şi-a schimbat culoarea în lumina indirectă a proiectoarelor, şi acceptă. O ultimă privire furnicarului de oameni de pe dig, trap, de-a lungul liniei întâia. Ajungem la celălalt capăt al grindului, ocolim staţiunea. Debarcaderul

îngust se clatină sub paşii noştri, geme, cât o să mai reziste? P.P. urcă în cuter, porneşte motoarele, dieselurile nu fac nazuri, parcă ar simţi şi ele. Clatin sceptic din cap privind silueta albă şi avântată a vaporaşului. „Ai încremenit acolo?“ urlă P.P. prin portavoce de metal, desprind legăturile şi împing puternic cu mâinile. Rămân aproape agăţat deasupra apei, P.P. a bruscat comanda; cuterul iese greu, luptând cu valul acela imens şi năprasnic; am impresia că nici nu va reuşi să ajungă pe firul apei. Căpitanul face semn, pricep, ambalez din plin motorul stâng, numai cu cârma nu se poate face nimic. Ieşim, mai mult târâţi pe spinarea fluviului care saltă şi urlă, ciudat, nu simt nici o duşmănie, nici o ură pentru apa nebună, ci doar un fel de exaltare... ca şi când te-ai măsura, cinstit, cu un prieten. P.P. înjură la cârmă, învârte în draci timona micuţă, pe care am crezut-o bună numai de atârnat deasupra patului unui bătrân lup de mare întru aducere aminte. Ambalez amândouă motoarele, acul termometrului de chiulasă se apropie de linia roşie, moft toate liniile roşii din lume. Cuterul trepidează, geme, vibrează sub noi. Când şi când o lovitură surdă în proră sau în borduri; P.P. face eforturi disperate să ţină vasul cu prora în deal, alunecăm la vale, încet, forţa motoarelor nu e în stare să se împotrivească apei. P.P. conduce cu pupa înainte, n-are voie să .greşească, n-ar mai putea repeta manevra.. îmi face semn, trec elicele pe mers înapoi, vaporaşul ţâşneşte dus de curent şi de motoare. Ştergem aproape malul înalt, P.P. mirific pe puntea mică de comandă, are aerul unui corsar care-şi conduce corabia spre stânci pentru a nu cădea în mâinile flotei duşmane. „Doamne”, am timp să mă gândesc, „papiţoiul ăsta şi Nicole!“ Recunosc însă că sunt părtinitor, P.P. are un aer într-adevăr eroic, conferit de împrejurări.

În clipa asta se face lumină, am intrat în raza proiectoarelor, nu înţeleg, tot cu pupa înainte, mai apuc să văd pe cineva sărind, simt cum cârma se înfige în noroi şi elicele muşcă felii netede de argilă lucioasă; ceva trozneşte, apuc maneta de decuplare a elicelor, sunt aruncat peste marginea înaltă a tambuchiului, simt în treacăt suflarea fierbinte a chiulaselor de Diesel – asta-i tot. Mi se rătăceşte sub mână o balustradă, mă cramponez de ea şi înţepenesc pe burtă, pe jumătate aruncat peste bord. La câţiva centimetri de nasul meu, apele furioase urlă şi se agită. Mă retrag înapoi, prudent,

pipăind cu vârfurile puntea lunecoasă, şi mă ridic în picioare. Oamenii urcă strigând, alerg spre timona micuţă care acum spânzură jalnic, mă împiedic de P.P. ÎI apuc de umeri, îl salt în sus, şi-i strig în ochii încă buimaci nedumerirea mea: „de ce cu pupa înainte, imbecilule?“ P.P. clatină din cap, îşi revine greu, după tot tipicul. Răspunde, şi mi-e ruşine de tonul lui calm şi doct: „pentru că pupa e joasă; şi altfel ne-ar fi inundat imediat, deşteptule”. Încerc să pricep, picioare, multe picioare, mâini, răsuflări fierbinţi în jur, au năvălit toţi pe cuter ţipând şi chiuind. Mutra lui P.P. radiind fericită undeva, deasupra mea. Mă reped da el, înghiontind pe cineva, n-are importanţă, îi strâng mâna. P.P. se uită strâmb la mine, apoi dulce peste umărul meu, o ghicesc acolo pe Nicole, dar vreau să duc lucrurile până la capăt: îmi apropii faţa de faţa lui nesuferită şi urlu: „Eşti un tip complex, deşi nu s-ar crede. Uneori simt nevoia să-ţi dau palme, alteori, să te îmbrăţişez.” Cobor, îl las pradă triumfului, admir opera noastră şi fluier admirativ: elegantul vaporaş s-a înfipt în dig, exact acolo unde trebuia; nici pus cu mâna nu l-am fi aşezat mai bine.

•

Noaptea se termină prost: domnul Jozé moare, cu pieptul zdrobit: l-a prins vaporaşul sus, pe dig, când s-a împlântat în mal, l-a izbit şi l-a aruncat cât colo. El să fi fost silueta stingheră care mi s-a părut în lumina tăioasă a proiectoarelor – a sărit de pe dig în momentul punerii cuterului pe uscat? Zace cu capul şi umerii pe câteva pufoaice făcute grămadă. Zace simplu, ca toată lumea, au vrut să-l transporte, nu s-a putut, geme din adânc la cea mai mică mişcare. S-o fi încrezut prea mult în reflexele lui de tenisman pensionat... Domnul Jozé horcăie neceremonios, în jur oamenii de la cherhana, de la staţiune. Vorobiev, soţia lui Aron, blonda aceea înaltă şi glacială care-şi şterge o lacrimă discretă; Nicole, cu obrajii scofâlciţi, cu urme de noroi în păr, ochii goi, cenuşii, lipsiţi de lumină. Pescarii au trăsăturile parcă înmuiate şi mâinile mari se mişcă şi se freacă anapoda. Oare să fi fost iubit Jozé? sau moartea, spaima şi curiozitatea în faţa morţii, i-a adunat pe toţi, şi-i ţine aici? Jozé suspină, cheamă. Vorobiev se apleacă spre el, „da”, se aude vuietul apei slăbit, buzele pământii se mişcă,

Tulcea, şampania aurie, Maria, dimineaţa vagă şi cenuşie, ce-o fi vrând Jozé acum? Mă apropii în spatele Iui Vorobiev, Jozé îmi prinde privirea, încearcă un zâmbet. Se adună, tot ce-a mai rămas viaţă în el, pe buze, în ochi:

— Când toate astea vor fi iar ale mele...

Îl văd pe Vorobiev încordându-se ca un arc, pufoaica groasă se întinde pe umerii masivi, ceafa se înroşeşte; Jozé s-a adunat tot în ochi, şi ochii aceia caută, cu ultimele puteri, ochii inginerului:

— Vor fi iar ale mele, nu-i aşa?

Aud pârâind, adică nici nu ştiu dacă se aude, poate pentru că sunt foarte aproape de Vorobiev, dar văd clar cusătura de pe spatele pufoaicei, cusătura dublă, cu aţă groasă, cum se desface, plesneşte, şi plesnitura se întinde spre ceafa acum vânată; trupul masiv aplecat se clatină înainte-înapoi, ca şi cum şi-ar lua avânt să se repeadă; apoi deodată brusc destins, brusc relaxat şi inginerul răspunde cu voce obosită, o osteneală strânsă de veacuri: „Da, desigur“.

Ochii lui Jozé se sting, şi numai buzele se mai mişca: „nu mă uitaţi”.

...Mai târziu, peste câteva săptămâni, zbor cu Vorobiev deasupra Deltei; trupul mare al inginerului se foieşte, privirea lui mă caută, mă găseşte, fuge. În sfârşit vorbeşte, şi mai târziu trebuie să îndrept consola pe care-şi încleştează labele roşcate:

— I-am povestit Lenei...

Taci, ştiu ce i-a povestit Lenei, văd iar cusătura dublă pocnind ca o aţă putredă, ceafa congestionată. Vorobiev înghite în sec, continuă, cu ochii pe geamul portierei triunghiulare:

— Ea spune că în clipa aceea, ultima, Jozé a renunţat... adică a vrut pur şi simplu să nu-l uităm, aşa cum nu vreau nici eu, nici tu, nimeni... M-a întrebat de averea lui, spune Lena, doar aşa, pentru că şi-a recunoscut scrânteala. Vezi, eu îl cunosc pe Jozé de atâta amar de vreme, şi nu pot băga mina în foc... Tu ce crezi?

Înclin avionul, înainte-înapoi, ca şi cum mi-aş lua avânt şi mă reped; acord o atenţie deosebită tahometrului, mă bag cu ochii în tabloul de bord, deşi nu e cazul. Chiar de când l-am văzut zăcând pe pufoaice simplu, ca toată lumea, am ştiut că domnul Jozé n-o să accepte să fie uitat cu una cu două: dar Vorobiev l-a cunoscut atâta amar de vreme...

•

Zac pe plaja de la Sf. Gheorghe cu ochii în cer şi cu gândurile departe-departe, dincolo de cer. Marea e vânătă, neprietenoasă; nisipul rece m-a primit şi s-a adâncit sub mine; departe, în larg silueta albă a unui vapor. Cred că am aţipit niţel; mă trezesc nelămurit, într-un jet de abur cald şi domestic; un ochi imens, liliachiu, în care mă oglindesc buimac. Deasupra, un râs de femeie.

Mă dezmeticesc, văd nările mari, fremătânde, umede; botul prelung, ochii, moţul caraghios. Din gura întredeschisă, zăbala de metal alb între dinţii puternici. Frâul, în prelungirea frâului braţele subţiri şi puternice, dispărând în mânecile unui maieu negru, ieftin, de bumbac. Dau botul de cal la o parte şi săr în picioare. Din şa, Maria râde.

— Bună dimineaţa.

Cuprind dintr-o privire calul impozant, cu piept lat şi picioare fine. Maria stă turnată în şaua înaltă, militară, cu harnaşament complicat. Sub nasul meu, înfipte în scări, cizmele scurte de călărie cu tocuri scâlciate ies de sub blugii roşi.

— Jorj, îţi recomand un prieten.

Calul fornăie politicos, joacă pe loc, apoi întinde gâtul şi-şi culcă botul încărunţit pe umărul meu. Îl mângâi, cum mă pricep mai bine. Scot din buzunarul de la spate al blugilor un baton mare de ciocolată Menaj, îl rup în două, desfac hârtia şi staniolul de pe una din bucăţi şi i-o întind calului pe palma întinsă. Jorj apucă delicat ciocolata, îi simt buzele catifelate, și ronţăie cu un aer demn. Întind cealaltă jumătate Mariei, fata refuză cu un gest scurt şi sare din şa într-un fel incredibil, ca un cow-boy versat. Se bagă sub burta calului, desface catarama unei chingi late, ridică şaua, grea, pătura de pe spinarea lui Jorj şi-l mângâie scurt: Hai, du-te. Calul ne cuprinde pe amândoi dintr-o privire ironică, clatină din capul lui mare, şi pleacă bufnind cu copitele; după câţiva paşi se întinde pe nisip şi începe să se rostogolească sforăind de plăcere.

— O să plouă, zice Maria.

Mă uit la ea profilată pe marea vânătă, părul blond răvăşit de vânt şi de stropii săraţi, faţa obosită, buzele arse şi crăpate. Maieul ieftin de bumbac, braţele subţiri, deja

bronzate, ca o certitudine a verii ce va să vină. Am mai avut iubite blonde, ştiu cam ce ar trebui să fac acum, îi prind privirea ostenită, întoarsă în ea, şi întreb prosteşte, arătând şaua care zace pe nisip:

— De ce mergi cu o şa aşa mare şi grea?

Maria rânjeşte, cumva dispreţuitor:

— Stau călare patru ore pe zi. încearcă tu să stai patru ore pe o plăcintă din alea pentru jochei.

Sunt aprioric convins că nu se poate sta patru ceasuri pe o plăcintă din alea pentru jochei. Maria s-a lăsat pe nisip, cu genunchii la gură, şi priveşte marea. Mă aşed lângă ea, atingându-i umărul cu umărul meu. Nu. Fata şopteşte ceva, nedesluşit. Nu înţeleg şi atunci repetă, mai tare: „Să-l vezi când intră în apă! Să-l vezi...“ La dreapta, Jorj sare pe plajă, se tăvăleşte prin nisip şi ţopăie iar ca un mânz de doi ani. Îmi amintesc botul încărunţit, şi întreb:

— Câţi ani are?

Maria se reazemă de genunchiul meu, simplu, şi răspunde încet, închizând ochii.

— Mulţi. Au vrut să-l împuşte când n-a mai putut fi campion, m-am opus, mi l-au dat... Pe el vreau să-l desenez: ştie să iasă din mare fără fasoane.

Nu înţeleg cam ce fasoane poate face un cal la ieşirea din apă, şi Maria mă lămureşte:

— Sunt grozav de sensibili, se simt priviţi, şi atunci pozează. Mimoze, ce mai...

Departe, în dreapta, Jorj a intrat în mare. Nu mult, câţiva paşi; s-a oprit, poate apa rece, poate valurile puternice... stă fără să se mişte, şi valurile i se sparg, unele la picioare, cele mari – de pieptul lat.

— Se uită la vapor, spune Maria şi întinde mâna spre vasul mare şi alb pe care îl observasem mai de mult...

— Visează palmierii şi mările Sudului, supralicitez, dar regret imediat Maria îşi trăieşte caii, şi reuşeşte să se simtă jignită pentru ei.

Jorj a intrat la adânc, îl văd printre valuri cum înoată, ţinându-şi gâtul înalt mult pe spate. Ochii fetei lucesc; sare în picioare, se uită după cai, i-a pierit toată oboseala, nu mai vede nimic în jur. Puţin nedumerit, încep să-i dau dreptate răposatului domn Jozé. Sau, poate eu... Nu-i adevărat!

Ating mâna bronzată, privesc de jos în sus rugător; Maria, nu mai ştiu, am uitat să mă bucur când văd un cal înotând. Am pierdut, Maria, iubita mea, dragostea mea, învaţă-mă să văd caii cum înoată, cum ies din mare şi cum se scutură de apă. Maria, iubito, sunt tâmpit, sunt melodramatic, nu mai vreau motoare, benzină, ulei, m-am săturat de avioane, de pelicani, mi-am ars sufletul în frumuseţi nepământene, stele, ştii, nopţi şi nori, şi amurguri, şi furtuni, eu cu supersonicul meu, m-am tocit, Maria, nu mai pot, nu mai vreau. Adu-mă lângă tine.

...În loc de asta, mă mulţumesc să-i strâng încheietura fină până când degetele mi se albesc. Maria se lasă lângă mine cu ochi febrili: „vezi, nu-i păcat de Dumnezeu să rămânem la Géricault când se poate mai mult, când pot mai mult, simt că pot mai mult!“

Îi văd palmele bătătorite de furcă, pătate eu vopsele – a pictat azi ceva? – şi o încredinţez: ,,da, o să pictezi, o să-l faci pe Jorj ieşind din apă, şi caii lui Géricault o să fie nişte mâţe blânde şi leşinate pe lângă Jorj al tău“. Îi spun asta şi cred ce spun, pentru că e imposibil, e inuman să vrea atât de mult ceva, şi acel ceva să nu se realizeze. Maria bagă două degete pătate de culori în gură şi fluieră strident. Din apă îi răspunde nechezatul calului şi Jorj iese împins de valuri, galopează în jurul nostru stârnind mici gheizere de nisip, Maria se smulge de lângă mine, aleargă după cal, i se agaţă de coamă, ţopăie câţiva paşi lângă el, bate puternic cu cizma în nisip, şi e sus, lipită de spinarea udă a animalului. Pleacă, galop nebun pe deşelate sub cerul cenuşiu, pe linia unde marea vânătă linge nisipul galben, până departe, acolo unde norii coboară pe pământ, să-şi sfâşie feţele de ghimpii ascuţiţi ai arborilor chirciţi de pe plajă. Se întoarce, sare de pe cal cu obrajii încinşi, şi mă priveşte cu ochi mari, toată numai aşteptare. Mă cutremur, experienţa mea în materie de echitaţie e mai degrabă redusă şi în nici un caz pe deşelate; dar se prelinge prin mine un fior de demult, de pe vremea când purtam căciulă din blană neargăsită de lup – picioarele mi se arcuiesc, degetele crispate caută singure coama aspră. Iau capul calului între palme, îl întorc spre mine, îl silesc să se uite în ochii mei, ne înfruntăm, ochii mei dizolvaţi în ochii imenşi, violeţi – cum nu fac explozie? Simt un tremur sub palme, Jorj smuceşte capul

şi-l lasă în jos – aşa repede? Mă lipesc de coama lui, îi şoptesc la ureche iraţional, nu mai ştiu, nu mai pot gândi, Jorj, bătrâne, nu mă lăsa că te-oi adăpa cu apă vie. Jorj fuge, alerg agăţat de coama lui şi galopul mă zdruncină, fug, prind un muşuroi, o moviliţă mai răsărită de nisip, bat tare de simt piciorul zburându-mi din încheietură şi dintr-un salt mă trezesc culcat pe cal, lipit de coama udă, şi fire de nisip îmi intră în ochi şi in gură. Se rupe parcă ceva în mine aşa lipit de cal cum sunt, parcă toată viaţa, n-aş fi făcut altceva decât să iau in copite preerii, şi-mi clocoteşte în creier un chiot nebun, de demult, de pe vremea când purtam căciulă netăbăcită din blană de lup.

. . . . . .

— M-ai speriat, îmi spunea Maria mai târziu, dar asta a fost mult mai târziu, după ce plaja pustie de ia Sf. Gheorghe rămăsese mult în urmă, trecuseră ani de atunci şi ciolanele lui Jorj albeau în cine ştie ce cimitir de cai, mă rog – m-ai speriat, spunea Maria. Fugeai aşa stângaci şi caraghios agăţat de coama calului, şi deodată ai sărit şi te-ai lipit pe spatele lui...

...Te-ai lipit, ăsta e cuvântul. Şi v-aţi dus, pe lângă marea vânătă, peste nisipul galben, tocmai acolo unde norii coboară pe pământ să-şi sfâşie obrajii în ghimpii ascuţiţi ai arborilor chirciţi de pe plajă...

Dar asta a fost mai târziu... Atunci, în ziua aceea, m-am întors, adică s-a întors calul la fluieratul strident al Măriei, şi s-a oprit, plin de spumă. Am căzut ca un balot la picioarele ei, mă durea glezna pe care sărisem, mă durea spinarea, pieptul, mă simţeam dezintegrat şi miroseam iute a sudoare de cal. Fata se lăsase lângă mine pe nisipul rece, îi vedeam pieptul zbătându-se sub bluza ordinară, vedeam ex-campio- nul privindu-ne chiorâş de la zece paşi şi ochii lui mari şi liliachii, mai avusesem iubite blonde, ştiam ce am de făcut, şi deodată toată plaja aceea pustie şi îngheţată s-a răsucit sub cer şi s-a prăvălit peste noi.

•

— Eu, când m-am însurat...

— Ştiu, face Maria, rudele... Mama-soacră, tata-socru. Şi prietenii familiei, mai răi ca rudele. Ai crezut că te însori cu o femeie, şi te-ai trezit însurat cu un trib. Doamne, ce mică e lumea! Parcă eu n-am păţit la fel?!

Trage de frâu, se lasă pe spate, suplă, în şaua înaltă. Calul ei, un pur-sânge tânăr, negru-tăciune, aproape vânăt de negru ce-i, cu ochi drăcoşi şi coamă neobişnuit de lungă, fornăie, arătându-şi dinţii uriaşi. Maria smuceşte frâul, armăsarul cabrează, se saltă imens în două picioare, acoperă cerul. Bate aerul cu copitele dinainte şi bufneşte greu pe nisipul plajei. Sub mine, Jorj sforăie şi se frământă aţâţat; îl liniştesc, încerc să-l liniştesc, bătând cu palma gâtul lung şi puternic.

— Haidem! spune Maria, şi fluieră în maniera ei imposibilă. Porneşte ca o săgeată neagră, culcată pe spinarea îngustă a calului, luând în copite plaja, scaieţii, dunele, valurile spulberate. Slăbesc frâul şi mă las în seama lui Jorj, are infinit mai multă experienţă decât mine în materie de cai şi călăreţi. Apoi las frâul de tot, renunţ să mă bâţâi caraghios în şa, mă întind pe gâtul acoperit cu coamă aspră, îl îmbrăţişez cu amândouă braţele şi caut să-mi feresc ochii de nisipul care ţâşneşte în toate părţile de sub copite. La salturi bruşte, marginea tare a şeii îmi intră în stomac; curând, descopăr că cel mai bine e să îndoi genunchii complet, şi să lipesc gleznele de crupa fierbinte. Jorj galopează cuminte, mă simte ageamiu; lângă mine Maria, lipită de armăsarul ei tânăr, stăpânindu-l cu greu, îmbătată de goană, de mare, de mirosul încins al sudorii de cal.

Într-un târziu oprim lângă far, adică Maria îşi opreşte armăsarul vânăt lăsându-se pe spate cu tot corpul şi trăgând frâul cu mâinile fine şi vânjoase; Jorj mai aleargă puţin, pierde ritmul, tropăie nehotărât, se opreşte singur. Apuc frâul, dii, Jorj, hai lângă Maria şi lângă prietenul tău.

— Şi ce propui? întreabă fata, lăsând capul într-o parte, ca să mă poată privi în ochi. Gâfiie încă după galop, pieptul i se zbate sub maieul ieftin. Ce să propun?... sunt pus pe soluţii radicale, evident. Apoi mi-amintesc pe soacră-mea, ca o bunică dintr-o ilustrata de Crăciun, mai ales când îşi punea ochelarii pe vârful nasului fi se apuca de tricotat. Îţi venea s-o crezi din

turtă dulce şi ca să mă conving, mergeam lângă ea şi o muşcam de degetul mic.

— Puah! scuip, pe nisipul plajei de la Sf. Gheorghe, o bucăţică din degetul soacră-mi. Interesant e – şi se învârte lumea cu mine când spun asta, dar trebuie s-o spun, pentru că, simt în mine, aşa este – interesant că ne făcea mizeria aia din adâncul inimii ei calde, convinsă că aşa e bine.

— Dumnezeule, face Maria, îşi acoperă ochii cu mâinile, se iasă înainte până fruntea atinge gâtul calului şi părul blond se amestecă cu şuviţele negre de smoală – asta-i partea proastă, că sunt buni! Toţi sunt buni, fir-ar ai dracului să fie, altfel ar fi atât de simplu!

Se îndreaptă, greu, fi simt că fiecare milimetru de spinare dezdoită doare. Când ridică faţa fruntea i-e udă de sudoare, dâre lungi i se preling ocolind sprâncenele pe obrajii cu pometi proeminenţi Lacrimi? Deschide ochii, şi mă cutremură lumina aceea ţâşnită din ei. „Sunt buni, repetă Maria mişcând greu buzele arse, articulând bizar fiecare sunet – altfel ar fi atât de simplu!“,

Mergem, peste dune, spre poteca care traversează fâşia îngustă de iarbă. Curtea largă, grajdul mirosind cald, în al cărui întuneric domestic ne înfundăm încrezători. Şterg neîndemânatic părul lucios al lui Jorj, întâi cu şomoiogul de paie, apoi cu cârpa şi în sfârşit cu o perie, care aici se cheamă „ţesală“. Veteranul mă priveşte ironic şi îngăduitor cu ochiul său violet, şi am chef să-i trag una peste bot; îmi simte intenţia, întoarce capul, face lateral doi paşi, încrucişându-şi ostentativ picioarele fine. Consider asta o dovadă de înţelepciune, şi-l tratez cu ciocolată Menaj.

Maria mă trage de mână, urcăm o scară îngustă, uşa băiţuită, camera mică, tavanul văruit din mijlocul căruia atârnă de fir un bec puternic; „500 de waţi”, apreciez automat. Patul îngust, meschin, tip „cămin”, nepotrivit cu cerga albă miţoasă, vârstată roşu şi negru, întinsă peste cearşaful de pânză aspră. Pereţii nu se văd, acoperiţi cu desene. Schiţe, acuarele, pe foi mari, mici, albe, liniate. Cai. Ochi, boturi, coame, crupe, cozi, copite, glezne fragile, urechi ciulite, buze rânjite, nări fremătânde. Domină moţul caraghios şi pieptul masiv al lui Jorj. Nu văd nicăieri vreun cal care să iasă din apă, fie şi dintr-o baltă cât de mică, şi-i spun Mariei nedumerirea mea. Maria

ridică din umeri, „crezi că pot face ceva ca lumea diluând la nesfârşit acelaşi lucru? O dată, o singură dată, înţelegi, am voie să-mi fac tabloul. O să izbucnească singur din mine, când va fi gata, şi eu n-o să am decât să-l pun pe hârtie“. Maria nu pictează în ulei, e greoi, spune ea, stagnează, îngreuiază. Se apropie de mine, îmi bag ochii într-o coală de hârtie groasă, de desen, pe care câteva pete neclare de culoare palidă sunt aruncate repezit din vârful pensulei. „Asta trebuie privită aşa“ spune fata, şi întoarce hârtia în lumină, şi lumina cade nu ştiu cum, dă contur şi viaţă siluetelor neclare, şi văd trei cai alergând prin mijlocul hârtiei, trei cai cu capul întins înainte, cu urechile trase pe spate, cu coamele şi cozile fluturând incredibil, ca o apă vie. „Aşa-i când ies singuri din mare”, face Maria, şi glasul ei e cumva ostenit şi indiferent, ca şi cum caii, odată puşi pe hârtie, nu i-ar mai aparţine.

Îi îmbrăţişez umerii, Maria pasivă, cu fruntea în jos, sprijinită de umărul meu. Se cutremură brusc, dă capul pe spate lovindu-mi dureros bărbia, mâinile ei mă caută, smulg cămaşa de pânză groasă rupându-mi nasturii, îmi mângâie pieptul, se zbat, se întâlnesc şi se unesc, strânse, undeva la spate. O strâng, tare, Maria, Maria mea, faţa trasă cu pometii ieşiţi, cu ochii închişi, pleoapele pulsânde, zbaterea genelor sub lumina puternică a bacului de 500 de waţi. Îi simt pieptul strivindu-i-se de pieptul meu gol, buzele încleştate se întredeschid, tremur pe picioare, mă reazem în corpul ei mlădiu, arcuit, şi contactul îmi redă o fermitate relativă. Încerc să o desprind, să o ridic în braţe, nu pot, s-a lipit, s-a contopit cu mine, Maria. Mă aplec peste ea, ne smulgem, fac un pas, încă unul, ducând sisific pe gambele slăbite greutatea fierbinte a trupurilor înlănţuite... Cerga miţoasă îmi zgârie ochii, obrajii; mă cufund în întunericul incandescent, gemând uşor, sub privirile înţelepte ale atâtor cai care ştiu ce se întâmplă.

•

Îl aud pe Muzet spunând că sâmbătă e Paştele, şi mă mir: aşa devreme cade Paştele anul ăsta şi încă sâmbătă. Nicole, expertă în materie, mă lămureşte că Stefanofca beneficiază de un Paşte al ei: locuitorii sectanţi nu recunosc calendarul bisericesc. „E frumos la voi de Paşte?“ întreb, şi Muzet

răspunde scurt: „o să vedeţi”. Nicole pescuieşte zarul pe care tocmai îl aruncase, intervine cu tact: „Cinci, cu ce-a fost înainte, o sută. Vreau o serenadă cu avioane şi cu cer albastru.” Jucăm „Serenadas“, îţi aminteşti, cutia aia de carton plină de etichetele companiilor de aviaţie pe care Nicole a cărat-o la Stefanofca tocmai din São Paulo. Nu conţine nici un fel de minuni exotice ci un joc cu carton numerotat, zaruri şi trei chitare mici şi uşoare. Se dă cu zarul, câştigătorul cere celui cu punctaj, minim să cânte o serenadă, sau alte aiureli de genul ăsta. Cam tâmpiţel la început, jocul reuşeşte să placă după ce te obişnuieşti cu el.

„Vreau serenada mea” – insistă Nicole, întinzându-mi una din chitare; ochii brazilienei s-au îngustat şi strălucesc pe faţa smeadă. Sar de pe scaun, „unde-ţi ţii briantina?“ Ce briantină, se miră Nicole, şi o lămuresc, ca să pot cânta ca lumea în manieră sud-americană trebuie să am părul dat cu briantină şi pieptănat cu cărare. „Oh, râde Nicole, şi mai ce?“ „Lună“, îi spun, sub lună plasez un balcon din fier forjat, iar sub balcon un personaj romantic, perciunat, cu freza lucioasă, înfăşurat în mantie. Spadă sub mantie, chitară, voce tremurată demn şi pătimaş. Nicole şi Muzet se tăvălesc de râs zdrăngănindu-şi chitarele. „Nu noi, spune fata, ăştia-s argentinienii!“

Pune pe masă simulacrul de chitară, ia din colţ chitara ei, adevărată, dă ochii peste cap, şi începe o melodie caldă. Strâng pleoapele, freamătul marilor plecări, coasta Atlanticului, Buenos-Aires-stop. Nu merită o plimbare prin Buenos-Aires fără Nicole. Fata termină de cântat, vrea serenada, îi cer untdelemn să-mi năclăiesc părul, oricum, pe cap tot cu şamponul ei mă spăl.

...Cobor scările împreună cu Muzet, moleşit de duşul fierbinte. Nicole mi-a dat o căciulă de-a ei, pufoasă şi caldă, să nu răcesc pe drum. Îl conduc pe mecanic până în dreptul hangarului, „noapte bună“, dau să plec, Muzet mă trage de mânecă: „şef...“. Nu mai continuă, intră în hangar, tremur lângă portiere în aerul rece al nopţii, noroc de Nicole cu căciula ei. Muzet apare iar cu puşca în braţe. Aruncă arma pe spate, „noapte bună, şef“, ridic din umeri, „noapte bună”, plec. Sâmbătă după-masă merg cu Aron şi cu soţia lui la Tulcea, ei fac piaţa, eu dau examen la căpitănie şi obţin permis de navigaţie pe fluviu. S-a întunecat când ajungem, soţia lui Aron

vrea să meargă la slujba de Paşti, inginerul nu, e obosit, de-abia azi-dimineaţă l-am adus de pe platforma exterioară unde a făcut foraje... „O conduc eu pe doamna“, o luăm încet pe ultima linie, de-a lungul gardurilor joase. Se aude încet, difuz, apoi din ce în ce mai distinct, dar fără să se întărească, o melodie ciudată, densă; ne reţinea paşii, înaintam pe vârfuri, ajungem, încremenim rezemaţi de ulucile strâmbe. Acolo, în curte, e toată suflarea Stefanofcăi şi toţi cântă, într-o slavă străveche, o melopee bizară, care se ţese şi se destramă, nu se înalţă, pluteşte greu deasupra pământului sfâşiindu-şi colţurile în rădăcinile noduroase ale sălciilor, în temeliile caselor. Oamenii au lumânări în mână, stinse, îşi cântă cântecul lor domol şi te-ai putea crede în orice vreme, oricât de îndepărtată. Mă năpădeşte, urcă din mine o spaimă grea, fără nume, amplificată de întunericul adus de ape şi de bezna în care mă aruncă vocile abia îngânate. O spaimă nerostită, purtată de veacuri, arsă în focurile de la gura peşterilor, lucind coclit pe arama corăbiilor ce-şi dorm somnul neştiut în fundul oceanelor, ascuţită ca tăişul săbiilor de oţel albastru, nemuritor, în teci grosolane din piele de lup. Îmi încleştează gâtul aceeaşi spaimă din noaptea aia de An Nou, petrecută la celula de alarmă. În mijlocul câmpului îngheţat. Eram lungit pe divan, cu fermoarele costumului de suprasarcină desfăcute; zăceam, încercând să mă adun, şi totul în mine era frică. încercam să-mi spun că dincolo, în camera de veghe, băieţii joacă rummy şi table, auzeam zuruitul zarurilor, şi pocnetul sec al pieselor de os. Nu puteam, urcau din străfunduri, încet şi sigur, spaime născute odată cu mine, spaime născute înaintea mea, mă împresurau întâmplări încă netrăite de mine şi totuşi petrecute atât de demult...

Pe urmă a sunat alarma, a explodat tăcut becul roşu de deasupra uşii şi ne-am repezit la avioane, prin zăpada spulberată de vântui pătrunzător, prinzând din mers căştile etanşe cu viziera coborâtă, de jugul din jurul gâtului. M-am regăsit brusc în cabina MIG-ului, îmbrăţişat de metal, îmbrăţişându-l, fuselajul alungit vibrând imperceptibil de viaţa pornită prin circuitele sale electronice. Apoi am decolat, era cald şi bine în cabina mea cea roşie, eram aşa liniştit, eram eu, cel care mă ştiam, şi mă regăseam în manetele, şi contactele, şi ceasurile alea, în goana sfâşietoare pe cerul Noului An. L-am întâmpinat câteva zecimi de secundă înaintea sau în urma

celorlalţi, nu ştiu, nu sunt pus la punct cu teoria relativităţii, şi era cel mai preţios cadou de revelion acest An Nou numai al meu, trăit după timpul meu, după timpul cabinei roşii şi calde, ca o îmbrăţişare de bun-venit.

...Mă smulg de lângă ulucile strâmbe şi fug, cu paşi mari şi moi, de-a lungul ultimei linii, mută şi cu luminile stinse.

Fulgeră ferestrele imense, orbitoare, niciodată n-au fost aşa de mari, ale Staţiunii.

Împing cu umărul portiera, şi muchia de metal îmi apasă spatele şi ceafa. Sclipirea enigmatică a cabinei, *Neaţă*, *Neaţă* bun, *Neaţă* cald, *Neaţă* îmbrăţişându-mă tăcut şi dizolvându-mi spaima cu aripile lui mari, învăluitoare. Plec din hangar târziu, după ce Muzet apare târşâindu-şi cizmele mari. Îi întind arma fără să spun nimic, o apucă tăcut şi-o aruncă în spate cu gestul lui dintotdeauna.

Stefanofca seamănă cu un transatlantic alb, care spintecă noaptea clipind din sute de hublouri. Lumânări, peste tot, la geamuri, pe garduri, în pragul caselor, în mâna oamenilor. Mă salută veseli, urări în aceeaşi limbă veche, şi răspund cum mă pricep mai bine. Ajung acasă, cubul de zahăr parcă arde în mulţimea luminărilor aprinse. Trec atent peste prag, să nu ating vreuna – auzi idee, lumânări pe prag! Şi în camera mea, ard două-trei, lipite pe pervazul ferestrei, babuşca probabil, le las să ardă şi globurile lustruite ale monumentului-pat reflectă lumina tremurătoare. În crivat, cu părul răvăşit pe perna umflată, cu faţa culcată pe braţul incredibil răsucit, Maria mea doarme sub plapuma roşie şi mătasea lucitoare se ridică şi se coboară lin în ritmul respiraţiei, certitudine necesară de linişte şi pace.

•

Nicole îşi acostează barca la flotor şi inginerul Podină o ridică uşor în braţe şi-o depune în cabină. Închidem portierele triunghiulare, pun motor, rulez puţin cu *Neaţă* pe creasta imensei spinări leneşe, ondulate, aşa, de dragul rulatului pe mare. Avionul ia viteză, virez scurt, numai pe coada flotoarelor, şi un evantai irizat joacă în geamurile mari de plexi. Nicole, ghemuită pe locul ei, nu acordă nici o atenţie virtuozităţii mele; se zgribuleşte, îşi ridică genunchii la gură proptindu-şi

călcâiele în marginea scaunului, şi mâţâie negativ când o întreb dacă îi este frig. Împing în plin maneta de gaze, avionul aleargă între două spinări vineţii de val, parcă am merge cu maşina pe fundul unei văi sumbre şi pustii. Ne desprindem, turul de onoare. Podină, proptit crăcănat în picioarele-i lungi şi cu mâinile în şolduri rămâne singur pe platformă, printre valurile înalte şi reci. *Good bye*! Nicole tace posacă şi o încrâncenare dinăuntru vine şi-i aspreşte faţa smeadă. Iau legătura cu turnul de control de la Tulcea, cer permisiunea pentru schimbarea eşalonului la 3 000 de metri. Dispecerul rânjeşte in microfon, îl simt, „urcă barabafta aia la 3 000 de metri?“ Nu răspund, şi atunci spune: „din partea mea... n-aveţi alt avion în zonă“. Îi mulţumesc şi decuplez staţia radio. Pe cap compas 270 de grade intru în nori la 650 de metri înălţime. *Neaţă* ţine pasul cu moda, are giroorizont, are indicator viraj-glisadă, aşa că zborul în plafon nu ridică probleme; doar venirea la aterizare, pe vreme proastă, întrucât carapacea asta nu dispune încă de radiocompas.

Străpungem lent aburii cenuşii, care se învârtejesc în elice şi vin apoi să se lipească de fereastra cabinei; *Neaţă* îşi trozneşte aripile portocalii, se clatină, pică, redresează. Mi-l închipui, pe picioroangele lui terminate cu flotoare, căţărându-se pe clăbucii de abur şi ridic din umeri: cu MIG-ul meu, de mult... ei, MIG. Ne înfigeam în pântecul norilor, îi străpungeam – şandelă repezită la 60 de grade – şi ţâşneam deasupra ca un dop dintr-o sticlă de şampanie. Întorceam avionul pe spate, fulgerând soarele cu planurile boante trase mult înapoi, trăgeam manşa masivă până botul rânjit se culca lin pe orizont, şi atunci readuceam avionul în zbor normal, pe faţă. Hălăduiam la rasul norilor, zbor aiurea peste, pe lângă, printre şunci de cremene cenuşie sau de marmură albă, stânci moi, neprimejdioase, pulverizându-se sub bordurile de atac ascuţite...

Walter-minor toarce limfatic ca de obicei, aburul dens se lipeşte de plexiglas; bordul, normal. Nicole, în dreapta, tace. Bag mâna sub gulerul cămăşii, scot piatra trandafirie, translucidă, care în lumina asta mahmură din jur are o sclipire a ei, aparte. Nicole încearcă politicoasă o umbră de zâmbet. Cenuşiul din jurul cabinei s-a luminat puţin. *Neaţă* îşi saltă botul, adulmecă ceva, se cabrează nerăbdător, stoarce din cei 6

cilindri fierbinţi ai lui Walter tot ce se mai poate stoarce; cenuşiul se deschide, se preface într-un alb opac, alb strălucitor, alb străveziu, puternic – am ieşit! Pun imediat la orizontală, alergăm peste câmpul nesfârşit, în dreapta-faţă umbra clară a avionului, înconjurată de halou. Cobor ca o amintire, în pantă dulce, până când vârfurile flotoarelor încep să se agaţe în clăbucii văluriţi sub noi. Virez 180° şi soarele inundă cabina, soarele ăsta de aici, de deasupra, strălucitor, puternic, inaccesibil celor de jos. Neaţă fuge cu cataligele lui înalte peste câmpia imensă, albă, întinsă din orizont în orizont; ţopăie de pe un picior pe altul scârţâind eleroanele, îşi ia avânt, sare, se înalţă, revine înfundându-şi flotoarele în masa albă, care se agită şi foşgăie într-un clocot domol, nesfârşit. Nicole şi-a lăsat gândurile în plafon, râde, se lasă pe speteaza scaunului, dă capul pe spate şi râde, fulgerând tavanul matlasat al cabinei cu sclipirea dinţilor albi. Dumnezeule, îmi spun, asta-i beţie, ăsta nu-i zbor! Sunt indignat, mă simt surprins, vulnerabil la vraja care transformă certitudinea lucidă, matematică, a profesiei într-o aiureală atotputernică şi strălucitoare. Ne repezim spre o stâncă imensă, vânăt-cenuşie, izbucnită în stepa imaculată de sub noi, o stâncă rea, masivă, pe care contrastul cu albastrul intens al cerului o face aproape neagră; mă încordez tot, mâinile şi picioarele acţionează mecanic să smulgă avionul de pe traiectoria care-l duce spre inima monolitului, nu, îmi încordez muşchii, dureros, ochii, stânca imensă crescând masivă în geamul cabinei, Nicole agăţată spasmodic de braţ, concentrată toată în mâna mică şi vânjoasă strânsă ca o gheară deasupra cotului meu; ştiu, raţiunea, dar ce mai contează raţiunea aici?!, există, există, ce-i aia, raţiune? *Neaţă* se împotriveşte, încearcă să se smulgă, peretele vânăt atârnând ameninţător, numai el, ocupă tot orizontul, mâna fetei, strângându-mă, nu mai există nimic dureros în afara peretelui uriaş... simt lovitura teribilă în mijlocul frunţii şi undeva, între ochi, trebuie să mă fulgere durerea de sfârşit...

Trecem, moleculele avionului prin moleculele stâncii de abur, cadril bizar, amestecaţi o clipă până la contopire: ne regăsim pe aceeaşi câmpie strălucitoare de dincolo şi avionul îşi reia jocul de început, ţopăind şi legănând aripile portocalii.

•

Nu-mi plac amerizările pe fluviu, când apa mâloasă se saltă într-un evantai greoi şi curge, lăsând dâre gălbui, pe plexiglasul bombat. Rulez cu motorul la relanti, strecurându-mă printre vasele înalte, la pontonul 16, unde acostează Stefanofca. Fac o manevră măiastră de acostare care ne uimeşte – pe mine şi pe inginerul Aron. Ţin avionul lipit de ponton, cât Aron îl amarează cum se pricepe el mai bine, apoi tai contactul. Walter pleoscăie înfundat a protest, icneşte, şi elicea înţepeneşte cu o pală în cerul albicios, şi cu cealaltă spre apa coclită de sub noi. Aron îşi vâră capul rotund în cabină: „uite, toţi sunt la fel!“ şi face un semn nedefinit spre cheiul înalt. „Care toţi?“ întreb, şi Aron se dă la o parte, lăsându-mă să văd mulţimea din port, care a înconjurat din toate părţile pontonul nostru: „Oamenii. Cum e un avion prin preajmă, vin să-l vadă“. Inginerul are o intonaţie aparte în glas, nu înţeleg, nu mă lămureşte, îşi ia servieta şi dispare. Mă caţăr pe flotor udându-mi blugii şi cizmele, să şterg parbrizul de dârele tulburi de apă. La noi pe aerodrom, şi lucrul ăsta se întâmpla de zeci de ori pe zi, oamenii ridicau capul şi priveau tăcuţi toate decolările şi aterizările... Urmăream din ochi rulajul repezit, desprinderea clătinată, înfundarea aproape insesizabilă la băgarea flapsurilor... sau redresarea, contactul, norul de fum ţâşnit de sub roţi, geamătul frânelor, rozeta alburie, rotindu-se bezmetic, a paraşutei de frânare... Discutam fiecare manevră, diluam în comentarii ironice de juma’ de ceas o aterizare nereuşită care ţine doar 15-20 de secunde, şi uitam într-o clipă evoluţiile corecte... Nu ne plictiseam niciodată, era viaţa noastră, a aerodromului, avioanele vuiau, se desprindeau sau se aşterneau... Ce-o fi vrut Aron să spună?

Renunţ să-mi mai bat capul, radioul păcăne, dispecerul de la turn ne-a văzut picând în direcţia fluviului, vrea să ştie dacă amerizarea şi acostarea au avut loc normal. „Normal, mulţumesc.” „Cu plăcere”, face Turnul, şi încheie emisia. Pe chei mulţimea s-a rărit, oamenii au plecat la treburile lor, numai un grup de trei lipoveni înalţi, solizi, cu rubăşti şi cizme, îşi aţintesc bărbile nemişcate şi ochii albaştri spre avion. Peste vârfurile sălciilor trece mugind un IL. Pornesc motorul de cum văd silueta rotofeie a lui Aron sus, în capul scărilor. Nu-mi

place cerul ăsta alburiu, predispus la surprize, cu soare palid şi totuşi fierbinte. *Fâl-fâl*, pistoanele pleoscăie în cilindri, Walter se ambalează, *Neaţă* se scutură şi se încordează ca un cal de căruţă, când aude pocnetul biciului. Ciudată simbioză, Walter-*Neaţă*! Aron dezleagă parâmele, saltă in cabină când avionul începe deja să se depărteze de ponton, şi trânteşte satisfăcut portiera triunghiulară: „s-a făcut!“ Asta înseamnă că a reuşit să prindă cursa de Bucureşti, şi să înmâneze curierului nu ştiu ce plic extrem de important, care va revoluţiona tehnica foratului submarin, sau hărţile geologice ale platformei continentale de la gurile Dunării. Pun coada pe spinare şi o iau cu motorul în plin, *priamo* spre P.E.3. Pluteşte ceva prin aerul mereu mai cald şi vreau să mă văd cât mai repede la Stefanofca cea albă, cu Neaţă în hangar şi cu Muzet în faţa hangarului închis. Stabilesc legătura radio cu Podină şi-l rog să aştepte în barcă, cu motorul pornit. „Bine, zice Podină, dar avem şi o probă de cărat cu noi!” Asta mai lipsea; văd cilindrul greu, alunecos şi socotesc cât timp ne va lua îmbarcarea lui.

…*Neaţă* nu se opreşte bine din alergat, şi barca cu Podină e deja lingă noi. Mă plec, iau cilindrul de tablă groasă din mâinile inginerului, şi mă răsucesc cu el în braţe spre Aron; piciorul îmi alunecă pe îmbrăcămintea udă de cauciuc a flotorului, şi o pornesc spre fundul mării, cu 25 de kg de probe geologice învelite în tablă nituită atârnându-mi în braţe. Noroc de Aron care prinde mişcarea şi neaşteptat de rapid pentru trupul lui pătrat mă înşfacă în ultimul moment de guler, oprindu-mi căderea. Stă cu o mână înfiptă în ceafa mea, şi cu cealaltă încleştată în hobana aripii. Podină vine lângă el, amândoi se opintesc, mă trag afară cu probă cu tot. Îmi iau cilindrul din braţe, şi mă trimit după şalupa care între timp se depărtase la 5-6 metri. Mă dezbrac în chiloţi, îmi storc hainele, mă aşez pe banca de lemn încălzită de soare şi lopătez cu pagaia scurtă spre *Neaţă* care ţopăie pe valuri cu motorul la relanti şi cu două siluete stinghere agăţate pe flotor. După decolare dau drumul la aer cald, tremur şi sunt vânăt şi numai când cabina se înfierbântă de-a binelea, genunchii şi maxilarele mi se liniştesc. Podină măsoară cu aer critic scheletul care-mi ţine loc de corp, tendoanele slăbănoage înserate de oase proeminente. Mă rog… înainte de a intra pe uscat ne afundăm în ceaţă. O ceaţă neobişnuit de densă, lipicioasă, persistentă,

şi-mi dau seama că asta e surpriza oferită de ziua aceea neliniştitoare. Mă gândesc să virez înapoi, să amerizăm lângă platformă... îmi amintesc marea neobişnuit de calmă, cu o prevestire plumburie pe creasta valurilor grele. Zbor mai departe, amăgindu-mă că e vorba de un banc izolat de ceaţă, un fel de Olandez Zburător... Podină priveşte calm afară, adică încearcă să privească, nu poate vedea nimic prin şervetul alb întins pe geamurile de plexi şi degetele-i puternice bat darabana pe consola dintre scaune. După câteva minute de bâjbâială prin mizeria albicioasă îmi dau seama că e un front masiv de ceaţă, o miasmă clocită printre papuri în locuri necălcate de om şi care a izbucnit aşa, deodată... Poate să se întindă până la Tulcea, dacă nu şi mai departe. Mă uit cu regret în stânga tabloului de bord, acolo unde ar fi trebuit să se afle radiocompasul, şi ridic din umeri. Pe urmă se întâmplă ceva incredibil, brusc, fără nici o tranziţie, zbor sub un ochi rotund de cer senin, căscat în pâclăraia deasă ca să se oglindească în ghiolul verzui, mărginit de sălcii şi stuf, de sub mine... Înclin brutal avionul şi cobor într-o spirală strânsă, zgâriind cu marginea planului drept zidurile netede ale puţului de ceaţă, să nu pierd oglinda asta providenţială de apă! Îndrept avionul jos, la o palmă de suprafaţa netedă, reduc motorul şi în clipa aceea fără să ştiu cum, fără să ştiu când, *Neaţă*, amerizat, se repede spre zidul de sălcii şi papuri din faţă. Împing cu piciorul drept palonierul, până în fund, simt direcţia de pânză bracându-se şi glisând avionul; *Neaţă* se suceşte pe coasta dreaptă, merge câş cu planul stâng înainte; avionul, se apleacă, mult, de-ar rezista jambele piciorongate în pantaloni de tablă portocalie. Rezistă, avionul icneşte frânat puternic şi toată pânza, şi tot lemnul acela torturat, supus la eforturi pentru care nu e făcut, gem încetişor. Tai contactul la magnetouri, izbesc scurt în pedala stângă, avionul se îndreaptă, aleargă încă repede ultimii metri de apa limpede ce-l despart de malul noroios, pătrundem între suliţele stufului care se frâng şi hârşâie pe fuselaj şi sub planuri. Oprim, adică *Neaţă* se opreşte poticnit, desfac greu palma încleştată inutil pe manşă şi numai atunci îl văd pe Podină, galben ca lămâia, luându-şi palmele de la ochi şi într-o clipă realizez că bietul inginer şi-a trăit, în câteva minute, porţia de senzaţii tari pentru două secole de viaţă Urmează despotmolirea, operaţie mai mult scârboasă decât anevoioasă,

care ne sângerează picioarele şi ne umple de noroi până sus, pe coapse. Avariile sunt neînsemnate, capota motorului şi flotorul drept uşor deformate, învelişul de pe intradosul planului drept sfâşiat pe margini. Elicea, prin nu-ştiu-ce minune, aparent întreagă. Mă spăl în apa limpede, şi mă lipesc cu spatele gol de tabla motorului, ca să mă încălzesc. Trebuie s-l aşteptăm până se risipeşte ceaţa, spun şi Podină confirmă dând posac din cap. Apoi se întâmplă ceva ciudat, inginerul scoate capul din cabină, mă ţinteşte cu ochi aprinşi şi urlă: „tu eşti de vină!”

„Se descarcă”, îmi spun, şi contemplu mai departe, cu mâinile cruciş la piept şi cu spinarea proptită de metalul cald, suprafaţa netedă a ghiolului rotund. Cum dracu am aterizat pe farfurioara asta de ceai? şi cum o să decolez de aici?!... Pe urmă surprind prin parbriz mutra schimonosită a inginerului şi regret că sunt tocmai cu el. Nu putea să mi se întâmple asta cu Nicole? sau cu Aron? cu Vorobiev? Aş fi avut cu cine sta de vorbă, sau am fi tăcut aşa, în doi, liniştit şi învăluitor, în tăcerea deplină din jur. Podină e un tip antipatic, adică o fi el iubit de maică-sa şi de nevastă-sa dar eu, nejustificat, e drept, nu-l pot înghiţi. Podină iese pe celălalt flotor; risc un început timid de conversaţie, mi-o taie scurt, nu suportă facilităţi acum. Explică: „era să mor!”

Dumnezeule, asta-i, era să moară! Îl dau dracului de respect, mă răstesc la el, aşa ud şi jigărit: „câţi ani ai?“ Ridică din sprâncenele frumos arcuite: „42“... Atunci îmi chem prietenii de dincolo de Ursa Mare, feţe tinere, pe care nici zborul pe supersonic n-a apucat încă să le rideze: 32, 24, 26 de ani. Gigi Bădoi, ultimul, 33. Ochii limpezi zâmbesc sub tăietura severă a căştilor de metal alb. Văd escavatorul care a dat de rama cabinei şi blindajul scaunului abia după 7 metri adânci de pământ; 7 metri compacţi, grei de spaime, de visuri; 7 metri de năzuinţe făcute praf, amestecate de-a valma, turtite, învălmăşite cu fierul contorsionat, pulverizat de foc şi de şocul acela teribil; 7 metri de pământ lacom şi neiertător, în care fiecare centimetru era îmbibat cu sânge şi metal, 7 metri apatici care îngropau indiferenţi un trup de 28 de ani...

Podină îşi ţine drept corpul atletic, fără pic de grăsime, cu care se laudă seara la culcare, neveste-si – şi-l ţine drept, neatins, puţin transpirat de efort sau nici măcar – ud de apă! şi

se înduioşează până în fundul inimii lui de malac: ce-ar fi păţit dacă...

Pe nesimţite devine volubil, i-a trecut stress-ul, îşi umflă pieptul, sigur, ce curaj, nici măcar n-a ţipat! O să aibă ce povesti rudelor şi prietenilor. Se simte măreţ, îşi încordează gambele puternice şi-l bate protector pe *Neaţă* peste capota puţin turtită a motorului: „cine mai e ca noi, bătrâne?“

•

— La revedere – spun – şi Nicole îşi propteşte vârful cizmei în ciocul întors în sus al lotcii negre de vikingi, împingând; valiza „*Good fly*”, care stătea în echilibru precar pe una din banchetele înguste, cade în apa stătută de pe fundul smolit, bufnind.

— Bine – face Nicole de pe mal, atunci vin miercuri să te iau de la Tulcea. Ultimele cuvinte le strigă, „Tulceaaaa”, între timp m-am îndepărtat de grind; se întoarce pe ţărmul înalt, pe care dungi orizontale înseamnă nivelul fluviului în fiecare an, şi pleacă spre clădirea Staţiunii.

Am o strângere de inimă, de ce?, când Stefanofca cea albă se ascunde după perdeaua ei de papuri uscate. Pe faţa netedă a canalului îngust, două şiruri de cercuri concentrice, din ce în ce mai largi pe măsură ce se depărtează de noi. Tăcem, haiducul bărbos de la vâsle – acum ştiu că-l cheamă Petea – e, într-adevăr, un filozof. Ieşim la apa liberă chiar când vaporaşul apare după cot, şi urletul scurt al sirenei ne înştiinţează că am fost băgaţi în seamă. Apuc frânghia, lipesc coastele negre ale luntrii de peretele nituit, vibrând reţinut de forţa motoarelor. Mă apuc, mă salt peste balustrada lunecoasă, scândurile cenuşii ale punţii. De jos Petea îmi întinde rânjind valiza galbenă, cu litere negre şi curele lucitoare pe care se preling picături tulburi de apă. „N-ai o ţigară, pilotule?“, întreabă, şi deşi nu fumez, ţin în buzunarul blugilor, anume pentru ocazia asta, un pachet de Amiral. „Spasibo“ îngână Caron, vaporaşul se opinteşte, apa bulbuceşte sub pupa joasă, teşită, şi ne depărtăm lăsând in urmă o lotcă care se clatină purtând între coastele arcuite, ca cele ale corăbiilor din vechime, un luntraş încă nedezmeticit. Mă îndrept spre prova, spre locul unde ciocul de fier despică şi străbate prin apele

tulburi. Balustrada înaltă a punţii de comandă, colacul de plută alb cu roşu, literele albastre, „Viteazul”, sau „Teribilul”, în orice caz ceva eroic, oamenilor le place eroismul. Vântul şuieră prin sârmele antenei, mai fac câţiva paşi, mă reţine ceva, mă întorc nedumerit, aici, în unghiul ăsta cuprins între puntea de comandă şi balustradă, aşa cum stau, privind la peretele nituit, chenăruit de hublouri, la spiraiul sălii maşinilor, la barele vopsite alb peste care vara se întinde o tendă vărgată... Mă străbate ceva nespus de cunoscut, uite, nu mă recunoşti, nu, de unde, şi atunci sirena vaporului sună scurt şi gros şi dintr-o dată mă trezesc demult. Sveta fuge întorcând faţa din mers când aude declicul aparatului de fotografiat: pe banca asta, una din gemene, Viki sau Ana, nu le deosebeam niciodată: şi acolo, lângă barele de metal pe care atunci, vara, era întinsă tenda cea vărgată, sora mea, în şort dar cu o scurtă călduroasă pe umeri, puţin zgribulită de răcoarea fluviului. Apoi am rulat filmul, am armat aparatul şi m-am dus în spate, la pupa, unde mă aştepta Ileana. Dacă gustul pe care-l am în gură e ăla de atunci, dacă vaporaşul ăsta ponosit şi gâfâit e tot cel de atunci, pe bancheta de la pupa, ultima, cea sprijinită de bordajul înalt, chiar deasupra locului unde apa bolboroseşte învârtejită de elice, trebuie să fie zgâriate, îngropate în lemnul tare, două litere, D şi I. Doar dacă n-au schimbat băncile între timp, dar nu s-ar spune, judecind după aspectul general al pachebotului. Alerg înapoi pe puntea cenuşie, mă poticnesc pe scara îngustă, cu trepte capcană clmpănitoare, îmbrăcate în alamă, scară care şi atunci însemna un coşmar pentru mine... Alerg, nu ca în ziua aia când mergeam ştiind privirea soră-mi pironită în ceafa mea, stăpânindu-mă, încercând să par calm, spre locul unde mă aştepta... Lăzi şi coşuri cu peşte, asta-i, omul se obişnuieşte cu orice, chiar şi cu peştele trambalat de colo-colo prin Deltă. Ocolesc ultima stivă ancorată cu grijă, acoperită cu prelată groasă, şi aerul rece îmi intră în gura căscată de fugă şi de mirare. Acolo, pe bancheta de lemn, ultima, cea sprijinită de bordajul înalt, chiar deasupra locului unde apa bolboroseşte învârtejită de elice, Ileana, în blugii roşi, cu veşnicul tricou negru, zgribulindu-se sub jacheta cenuşie, domestică, din lână ţărănească groasă...

— Salut! face Maria mohorâtă şi strânge în braţe un pachet nu mare, plat, îmbrăcat în pânză de sac, pe care câteva

stinghii de lemn subţire se încrucişează sugerând o fereastră de puşcărie. Maria, părul răvăşit de vânt, pocnetul fluturat al steagului ridicat pe o prăjină de lemn înfiptă chiar deasupra noastră. Tăietura aspră, neprietenoasă a ochilor, faţa trasă şi întreb privind pachetul acela plat: Maria, pleci?

— Dumnezeule, face Maria, cum puteţi fi aşa stereotipi? Şi Ali, azi-dimineaţă tot aşa m-a întrebat şi cu aceeaşi, dar ştii, cu aceeaşi voce. 'Nu ştiu cine e Ali dar asta n-are importanţă

— Dacă vrei aranjez eu să te ducă cu avionul, gratis, spun, şi probabil nu e lucrul cel mai potrivit pe care l-aş fi putut scoate din mine. Fata nu răspunde, se foieşte, lasă pachetul alături pe banchetă, clatină nemulţumită din cap, îl prinde între coapsele fine care se desenează prin ţesătura uzată, albită a blugilor, se scotoceşte prin buzunare şi-mi întinde un pătrăţel portocaliu de carton, biletul de avion... Mă aşed lângă ea, pe colţul banchetei, Maria nu-mi face loc, tace, priveşte mijit sălciile, plaurii, lotcile negre şi înguste. Mă ridic, trec din nou pe lângă stiva acoperită cu prelată, puntea joasă, scările clămpănitoare învelite în alamă; mă uit prin spiraiul zăbrelit şi din întunericul sălii maşinilor mecanicul întoarce spre mine faţa pătată de unsoare privindu-mă plin de importanţă. Banca pe care şedeau, gemenele, soră-mea, Sveta fugind în goana aceea încremenită pe hârtia, lucioasă a fotografiei, carton alb, contrast – 9 X12...

...La aerogară urc sus, la dispecerat, şi mă schimb acolo, într-un colţ, sporovăind cu cei din echipajul cursei de Bucureşti. Aviaţia e mică, oamenii se cunosc, ce mai face cutare, ce mai face cutare. Fac bine cu toţii. Arunc blugii şi cizmele, puloverul gros, peste crapii gigantici cu măruntaiele şi urechile scoase, darul Stefanofcăi bătrânilor mei. Netezesc vestonul albastru de aviator împodobit cu trese şi insigne, îmi aşed mai bine pe cap cascheta turtită – să mergem! Apuc valiza pe care oricine ar crede-o plină cu lenjerie fină sau cu plicuri conţinând un praf alb, usturoiat, suspect – şi ies primul la invitaţia şefului de echipaj, deschizând uşa de sticlă brumată. Coborâm scara largă, vraja uniformelor acţionează fără greş, mulţimea se despică într-o alee largă, străjuită de trupuri. Trecem prin triumfale arcuri de priviri admirative spre avionul mare, strălucitor, care aşteaptă pe calea de beton, dincolo de geamurile imense din cristal.

•

Maria coboară în Piaţa Scânteii, la prima oprire a autobuzului albastru, şi o urmăresc cum dispare în mulţime strângând în braţe pachetul înfăşurat cu pânză de sac. Mă dau jos vizavi de Universitate, chiar în faţa agenţiei Tarom, plimb pe trotuarul aglomerat două staţii de troleibuz, cât am de mers până acasă, valiza galbenă şi strălucitoare de pe care vitregia drumului n-a putut şterge urmele lăsate de zelul lui Muzet. Liftul, cheia galbenă de metal roasă de atât întrebuinţat, terasa largă cu cimentul crăpat. Tata cu ziarele lui, mama, câinele bătrân şi gâfâit, pe peretele blocului vecin mugurii de viţă au plesnit.

...Seara cobor cu bătrânul să-l plimbăm pe Pufi, ritualul dinaintea culcării, şi căţelul merge la doi-trei paşi înaintea noastră, amuşinând, bălăbănindu-şi fundul păros. Ne înfundăm în reţeaua aceea de străduţe cu nume vechi, nedefinite, Arcului, Pasului, Spătarului, şi cred că primul lucru pe care l-am învăţat în viaţa mea a fost să mă descurc în labirintul de ziduri şi trotuare. Taică-meu întreabă de noutăţile de la Stefanofca, povestesc, Vorobiev, Aron, inundaţia, moartea domnului Jozé, Muzet. Tata ascultă încuviinţând grav din cap, parcă i-ar cunoaşte pe toţi, mai ştii, poate chiar îi cunoaşte. Nicole, piatra translucidă se leagănă pe pieptul meu, sub maieu, aş vrea să-i duc ceva deosebit, aşa... ceva tropical, greu de găsit. Banane, smochine, portocale – tata neagă din cap, le-a trecut sezonul. Brusc se opreşte, îşi îngroapă ochii în ai mei şi raza, raza aceea strălucitoare... „Migdale... ce spui?“ Bune şi migdalele, dar de unde? „Bine, mormăie, să vorbim şi cu maică-ta.“ Ce-i de vorbit? Se privesc, lung, mama tresare, pleacă capul cântărind... „Eu zic să-i spunem”, face tata şi mama aprobă tăcută din cap, fie. Stau nemişcat pe scaunul cu spătar incomod, m-au poftit să şed, se discută ceva important, simt, pătrund în lucruri care sunt ale lor, numai ale lor, şi se pare în sfârşit că vor deveni şi ale mele. Tainele părinţilor mei... „Uite, începe tata, şi tonul lui se vrea glumeţ, mai ţii minte prăjiturile cu migdale ale maică-ti?“ Doamne, cum aş putea să le uit?! „Te-ai întrebat vreodată de unde luam migdale?“ continuă bătrânul şi recunosc: nu, nu m-am întrebat niciodată. Tata se scoală,

haidem, mama îi ţine pardesiul şi-i strecoară ceva în buzunar. Troleibuzul, la Cişmigiu coborâm, parcul, seara de primăvară, oamenii, întunericul aleii. Tata e misterios şi solemn. Ne oprim lângă un pom înalt, uscăţiv, cu strigătul mut al ramurilor răsucite îndulcit de bobocii gata să plesnească. Bătrânul scoate din buzunar şi-mi dă o lopăţică nichelată semănând cu o mistrie, una din chestiile alea strălucitoare cu care se servesc feliile de tort, mi-o îndeasă în mâna şi arată cu vârful bastonului: „sapă“. Scotocesc grămăjoara de frunze moarte, crenguţe rupte, putrezite, humus în devenire, şi câteva gogoloaie negre, scârboase, se rostogolesc pe asfaltul aleii. Tata se apleacă greu, ridică un gogoloi, desface putreziciunea aceea cu miros reavăn; un sâmbure ca de piersică, mai neted, cu găuri minuscule, alungit graţios – migdale!

Dau capul pe spate şi râd la copacul acela schimonosit, migdali aici, în centrul Bucureştiului, pe aleea centrală din arhicunoscutul Cişmigiu; oamenii trec zilnic pe aici, mii, zeci de mii de oameni, cine şi-ar fi închipuit?! Râd, tata mă priveşte grav. Asta a fost taina lui şi a mamei, migdalii ăştia crescuţi aiurea în plin oraş, nici nu bănuie bătrânul ce dar mi-a făcut. Sunt aşa frumoşi, aşa ciudaţi, aşa calzi migdalii ăştia care mă măsoară nedumeriţi cu ramurile lor încă neînfrunzite. Îi mulţumesc tatii, adică încerc să-i mulţumesc, şi tata mormăie demn ceva despre tinerii care se cred grozavi dar mai au încă multe de învăţat de la bătrânii cei înţelepţi. Sap, îngenunchiat cu frumoasa mea uniformă în mijlocul aleii largi a parcului, sap cu lopăţica de tortă a maică-mi, şi tata alege grav putreziciunea cafenie, neagră în întuneric, de sâmburele galben şi graţios arcuit.

•

„Te caută cineva la telefon”, spune mama cu voce nepăsătoare, dar se vede cât de colo că moare de curiozitate – o fi vreo femeie. Aud vocea Mariei, „bună“, spune fata, şi-i simt agitaţia prin receptorul inert de ebonită. „Poţi veni acum, repede, urgent, imediat, la Athénée Palace?

— O-la-la, fac, şi-mi amintesc cheiul Tulcei şi pe răposatul domn Jozé. Arde chiar la hotel?

— Dumnezeule, se lamentează Maria – şi mă surprinde cochetăria dulce din glasul ei – nu încetezi nici o clipă cu bancurile tale tâmpite? E urgent, pricepi?

Pricep, mă uit la ceas, o oră şi un sfert până pleacă avionul; valiza e gata cu punga de migdale curăţate înăuntru. 10 minute până la Palace, 35 de minute toana Mariei, încă 30 drumul la aeroport şi îmbarcarea. O.K., fac în receptor, şi închid telefonul. Sărut bătrânii, îl mângâi pe Pufi, înşfac mânerul galben cu inele nichelate. Valiza clipeşte îndemnul ei la drum: *Good fly*. Ies în bulevard, taxi, taaaxiiii!, cobor la parcajul din faţa hotelului. Maria, Maria?! tipa asta distinsă, după care domni eleganţi, cu aere diplomatice întorc capul şi după care puşti îndrăzneţi cu inimile doldora de imposibile visări se ţin chiar câţiva paşi? Maria mea, cu pardesiul ăsta alb, fin, cu cordon lat, cu nişte tropoţei tot albi din care ţâşnesc gleznele fine şi gambele arcuite, genunchii Măriei bijuteriile astea mate, de fildeş, care se pierd sub materialul scump al pardesiului? Pictoriţa mea nebună, rândăşiţa, dama asta care face *groggy* jumătate din Calea Victoriei numai cu o privire strecurată pe sub genele lungi? Mă ia de mână încă străină, palma mică aspritâ de coada furcii convinge, o urmez docil. Traversăm strada în diagonală, de-a dreptul spre borcanul miliţianului care, uimit de atâta impertinenţă sau fermecat şi el de Maria-Nuova, priveşte visător maneta neagră de metal cu care schimbă culorile semaforului. Urcăm treptele, peronul din faţa muzeului, uşa grea cu grilaj din fier forjat. „Închis”, sare o tipesă impertinentă, „nu ştiţi să cit...“ Maria scotoceşte prin poşeta minusculă, scoate o legitimaţie vârâtă în coperta de plastic, o agită sub nasul tipesei. „Mă scuzaţi”, face aceasta, şi râde intimidată, „nu ştiam...” O lăsăm să-şi bâlbâie scuzele, fugim, sălile de la parter îşi sclipesc aurăria vechilor icoane, marele triptic de lemn sculptat, „Arcaşul” lui Jalea, tocurile Mariei – tocurile Mariei! – tropăie mărunt pe scări. La etaj uşa grea de nuc, tăbliţa galbenă: „Pictura românească veche”, „Pictura românească modernă”... – aici. Mă propteşte în faţa unui panou şi acolo, agăţat la margine, într-o ramă grea şi încărcată, aurită cum sunt toate ramele de aici... ei da, asta a fost totul.

...Acum, să-ţi povestesc tabloul: calul e Jorj, indiscutabil. Stă înfipt cu cele patru picioare ale lui în nisipul plajei de la Sf.

Gheorghe, și recunosc în stânga zidul vechi, alb, al farului. Jorj a ieșit tocmai din apă, s-a scuturat, se întoarce iar spre marea vânătă ca spre o convingere necesară. Stă așa obosit, demn, cu mușchii ușor umflați de efort sub piele udă, rezemându-se în picioarele încordate, puțin depărtate. Nimic triumfal, nimic țâșnit, și asta-l deosebește de toate dihăniile acelea contorsionate, cu piepții precum carena corăbiilor de război, cu cozile și coamele în vânt, care-și holbează spre noi ochii sângerii din pânzele marilor maeștri. Jorj, moțul caraghios care atârnă ud, lipit de fruntea osoasă, un cal normal, un cal posibil, și tocmai asta te face să simți sub pielea udă, lucind stins, nu culori amestecate, ci sânge, sânge adevărat și fierbinte de cal. Ține capul puțin întors privind pieziș pe sub pleoapele lăsate, parcă fără să creadă ce se înfățișează ochilor lui violeți și ironici, spre locul unde fluviul începe să devină Mare.